Poštnina plačana v gotovini.

Leto XX., št. 4

Ljubljana, četrtek 5. januarja 1939

Cena 2 Din

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva 5 — Telefon št. 3122 3123, 3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Šelenburgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Grajski trg 7. Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica 2. — Telefon št. 190.
Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljubljana št. 11.842, Praga číslo 78.180, Wien št. 105.241.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka. Naročnina znaša mesečno Din 25.—. Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo: Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon 3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor, Grajski trg št. 7, telefon št. 2455, Celje, Strossmayerjeva ulica štev. 1, telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo

Japonska mirovna ponudba

Ob prehodu iz starega v novo leto so se delale politične bilance in hkrati tudi prognoze za bodočnost v mladem letu. Enega največjih spornih področij pa so se nekako izogibale, kitajsko-japonskega bojišča, kjer preživljajo sedaj drugo vojno zimo. Zdelo se je, kakor da se vsak boji, postavljati kakršnokoli napoved glede bodočega razmerja med tema dvema narodoma, dasi je tudi vzhodnoazijsko področje jako važen del mednarodnopolitičnih odnošajev.

Ali ravno med Kitajci in Japonci so se dogodili ob prehodu iz starega v novo leto neki dogodki, ki jih ni mogoče prezreti, čeprav dalekosežnosti njih učinkovanja ni mogoče sedaj še niti približno oceniti. Ne tičejo se bojišč, saj orožje že nekaj tednov v vzhodni Aziji precej miruje in razen majhnih četaških napadov se ne dogaja nič omembe vrednega na bojnih poljanah. Japonci držijo zavzete pasove ob železnicah ter v velikih mestih, ogibajoč se prilike, ki bi jo dajali Kitajcem s tem, da bi oddaljevali manjše odelke od glavnih vojnih sil. Razne vesti so sicer vedele povedati, da pripravlja kitajsko vojno vodstvo veliko, naravnost orjaško ofenzivo zoper japonske armade, toda veliko vprašanje je, ali so te vesti točne, kajti velike ofenzive se navadno ne napovedujejo, marveč kratko malo izvajajo. Od nikoder tudi ni bilo čuti, da bi bili morali Japonci za prezimovanje svoje okupacijske čete kaj prida odmakniti od zavzetih postojank, pač znamenje, da jim ne prede trda v kitajski zimi. To so dejstva, ki jih je dobro imeti pred očmi.

Dogodki, ki so pomembnejši od vojaških v kitajski sodobnosti, so s političnega in diplomatskega področja. Za božič je svet doživel japonsko mirovno ponudbo v obliki uradne izjave, ki jo je podal princ Konoje, predsednik japonske vlade, o mirovnih pogojih, pod katerimi bi se mogle ustaviti sovražnosti na Kitajskem. Ti pogoji so se z več strani označili kot zmerni. Zdi se, da je pametno počakati z dokončno sodbo, pa jih zaenkrat označiti le kot jako pretehtane. Japonska po izjavi princa Konoja ne postavlja nikakih teritorialnih zahtev, toda hkrati povsem nedolžno pristavlja, da želi ohraniti posebno razmerje z Notranjo Mongolijo, ki naj ostane na poseben način urejena v smislu antikomunističnega pakta. Praktično vzeto se to reče, da hoče Japonska ohraniti posebno politično stališče v Notranji Mongoliji, torej nekaj podobnega, kakor je »samostojnost« Mandžurije, katere priznanje po Kitajski tudi spada med japonske mirovne pogoje.

Konoje je dalje slovesno proglasil, da priznava Japonska popolnoma kitajsko suverenost, ki je ne misli oškodovati s kakimi teritorialnimi prisvojitvami, toda istočasno je mimogrede pristavil, da želijo Japonci ohraniti svoje oborožene sile v nekaterih pomembnih kitajskih mestih. Tudi vojne odškodnine v Tokiu ne zahtevajo, marveč nasprotno želijo izvesti svoj gospodarski obnovitveni program na Kitajskem, pri čemer so pripravljeni se odpovedati vsem dosedanjim privilegijem, kar pa bi seveda morale storiti tudi ostale velesile. Tu imamo vsekakor oni vzvod, s katerim nameravajo Japonci izriniti gospodarski in politični vpliv velesil, zlasti Anglije in Zedinjenih držav s Kitajske. Ostala je zahteva po izločitvi kuomintanga, toda glede Čangkajška namigujejo iz Tokia, da bi bili pripravljeni po neki dobi odsotnosti se sprijazniti celo s povratkom tega na Japonskem tako osovraženega kitajskega reorganizatorja. Zaključek japonskega načrta je, da tudi Kitajska pristopi k protikomunističnemu paktu in začne izvajati na vsem svojem ozemlju sistematično protikomunistično politiko.

Konoje je končno naglasil, da japonski načrt ne stremi v ničemer po omejitvi pravic in gospodarske udejstvovalne svobode na Kitajskem. Vendar se dobro vidi, da želijo v Tokiu izrabiti kitajski pristanek v smeri, ki bi omogočila izpodrinjenje neazijskih držav iz Vzhodne Azije. Japonska hoče, da Kitajska prizna njeno vodstvo in njeno varuštvo, pa da ji poveri nalogo, da izvede reorganizacijo njenega gospodarstva; da bi to pomenilo nekako toliko ko izkoriščanje Kitajske za japonske gospodarske načrte, leži na dlani.

Japonska mirovna ponudba je prvi pomembni dogodek. Drugi se je odigral pravkar. Pred nekaj dnevi je objavil iz britanskega Hongkonga poslanico na Kitajce Vangčingvej, eden vodilnih činiteljev v kitajski vladi in v stranki kuomintang, eden glavnih sodelavcev v vodstvu sodobne Kine. Vangčingvejeva poslanica pomeni toliko kot poziv na Čangkajška in sedanjo vlado, naj pristane na japonske pogoje ter skuša s Tokijem skleniti mir. Njegov poziv je prišel tako nepričakovano, da je bil svet sprva v dvomih, kako naj ga razume; pojavili so se celo povsem konkretni dvomi, če je poziv avtentičen in če ne gre le za mistifikacijo ali celo nov poskus, da se od zunaj zanese zmeda v kitajske zadeve. Toda polagoma se je pojasnilo pravo stanje stvari. Iz Čungkinga, nove kitajske prestolnice, je prišlo poročilo, da je pod predsedstvom maršala Čangkajška zasedala vlada ter enodušno obsodila Vangčingvejevo akcijo. njega samega pa odstavila od vseh odličnih položajev, ki jih je doslej zavzemal, ga izključila iz stranke, proglasila za veleizdajalca ter mu vzela ne le vse funkcije, marveč tudi vse imetje, ki ga je imel v Kini. S tem je Čangkajšek na posebno viden način razglasil vsemu svetu, da ne more biti govora o popuščanju napram Japoncem, marveč da se bo borba nadaljevala brez omahovanja. Kakor napram nepokornim ali omahljivim generalom, tako se obrača odločni maršal sedaj zoper omahljive člane vlade, hoteč nedvomno s tem vplivati na druge, ki bi kazali nagnjenje, da se udajo vabam iz Tokia. S tem je Konojeva mirovna ponudba dokončno odbita s strani uradne Kitajske.

Treba je še počakati, da se pokaže, ali je Vangčingvejev korak osamljen pojav, ali pa je izraz znatnejše skupine politikov iz kuomintanga, ki bi želeli skleniti kompromis z Japonci. Ako gre za ta primer, je pričakovati, da bodo Vangčingvej in njegovi somišljeniki svojo akcijo nadaljevali. Morda je njihov namen pristopiti v vrste onih, ki pomagajo japonskim okupatorjem sestavljati »neodvisne« kitajske vlade. Dosedaj si ti politiki niso mogli pridobiti nikakih simpatij in nikake moralne avtoritete med Kitajci niti v zasedenih področjih; s pomočjo odličnih članov kuomintanga bi moglo biti v bodoče drugače. Že bližnja bodočnost bo pokazala, kako je s stvarjo. Vsekakor ostane Čangkajšek neomahljivo nasproten vsakemu popuščanju.

Ta čas se množijo primeri, v katerih Japonci prihajajo v konflikte z velesilami, ki Kitajsko zalagajo z orožjem. Istočasno Rusija ne odneha v svojem odporu zoper japonske ribiče v področju okrog severnega Sahalina, trdeč, da nima garancij, da niso na bornih ribiških ladjah japonski oficirji, ki jim je naloga ogleduštvo v ruskih morskih vodah. Na ta nasprotja očividno še vedno zidajo v Čangkajškovem taboru, zraven pa seveda na lastno reorganizacijsko silo in na vzbujeni nacionalni odpor.

FRANCIJA SE BO UMAKNILA IZ SREDNJE IN VZHODNE EVROPE

Poluradno italijansko situacijsko poročilo — Pred razčiščenjem odnošajev v Podunavju — Naraščajoč vpliv osi Rim—Berlin

Rim, 4. jan. AA. Diplomatski urednik agencije Stefani je objavil članek o političnem položaju v Evropi. Članek pravi med drugim:

»Monakovski mir, ki je zaključil dobo težke evropske krize in napetosti, je dal povod za važne preokrete v mednarodnih odnošajih. Ti preokreti postajajo tako v zapadni, kakor tudi v srednji in vzhodni Evropi vedno jasnejši. Vsi se še spominjajo, kako je pred dnevi poluradni »Temps« pisal o potrebi da naj Francija ponovno prouči vse svoje mednarodne obveznosti, posebno one napram vzhodnim državam. Monakovskemu miru se imamo zahvaliti, če je Češkoslovaška prenehala biti francosko-rusko strateško oporišče proti Nemčiji in če je sedaj jasno, da Rusija nima več nobenega neposrednega vpliva na življenje Podunavja in Balkana. Na drugi strani je Češkoslovaška ustvarila odnošaje lojalnega sodelovanja z Nemčijo in Italijo. Madžarska se je naslonila na os Rim-Berlin. Odnošaji med Madžarsko in Jugoslavijo se bližajo končnemu razčiščenju. Na ta način je nastal v Podunavju nov položaj, na katerega ima os Rim-Berlin močan vpliv. Vpliv Rusije sploh ne obstoja, vpliv Francije pa je zmanjšan. Sedaj napoveduje tudi Poljska spremembe. Poluradna »Gazeta Polska« naglaša, da je Francija nezadovoljna in da želi zapusti svoje zaveznike ter se umakniti v obrambo za Maginotovo črto. To nas ni presenetilo, pravi poluradni organ poljske vlade, toda treba je imeti odprte oči pred stvarnostjo, kajti Francija se odreka s tem vsem obveznostim napram Poljski. Te ugotovitve dokazujejo, da je francoski vpliv že prenehal v Podunavju in da prenehuje sedaj tudi na vzhodu. To bo z razvojem dogodkov postalo še jasnejše. Vse to je posledica dejstva, da sta dve velesili v srcu Evrope ustvarili močan blok.«

Beckov obisk pri Hitlerju

Sestala se bosta danes ali jutri v Monakovu — Pričetek neposrednih pogajanj o ukrajinskem vprašanju

Varšava, 4. jan. h. V tukajšnjih političnih in diplomatskih krogih je izzvala ogromno pozornost vest, da bo zunanji minister Beck na povratku s francoske riviere prispel jutri v Monakovo, kjer se bo sestal z nemškim zunanjim ministrom Ribbentropom in ga bo nato sprejel tudi kancelar Hitler v Berchtesgadnu. V poučenih varšavskih krogih zatrjujejo, da pomeni ta sestanek pričetek poljske akcije za rešitev ukrajinskega problema na način, kakor si ga zamišlja Poljska. Poljska vlada je v tem pogledu osvojila načrt pokojnega Pilsudskega, ki določa rešitev ukrajinskega problema v okviru konfederacije pod vplivnim vodstvom Poljske.

Vsaki drugačni rešitvi ukrajinskega problema se bo Poljska z vsemi sredstvi uprla.

London, 4. jan. h. V londonskih političnih krogih zasledujejo z največjo pozornostjo diplomatsko aktivnost poljske zunanjega ministra Becka v zvezi z reševanjem ukrajinskega problema. Sestanek v Monakovu smatrajo v londonskih krogih za pričetek diplomatskih pogajanj med Poljsko in Nemčijo v zvezi z ukrajinskim vprašanjem. Spričo sedanje mednarodne konstelacije po mnenju londonskih krogov ni pričakovati, da bi Beck prodrl s svojimi načrti, ker so v nasprotju z nemško koncepcijo o bodoči ureditvi vzhodne Evrope.

Litvinov in Ciano obiščeta Varšavo

Budimpešta, 4. jan. AA. List »Magyarszag« poroča iz Varšave, da v poučenih poljskih krogih potrjujejo, da bo sovjetski komisar za zunanje zadeve Litvinov ob koncu januarja prišel v Varšavo in se sestal z zunanjim ministrom Beckom. Pri tej priložnosti bosta podpisala tudi novo poljsko-sovjetsko trgovinsko pogodbo.

Rim, 4. jan AA. Včeraj je poljski poslanik obiskal zunanjega ministra Ciana in razpravljal z njim o obisku v Varšavi. Grof Ciano bo obiskal Varšavo v teku druge polovice meseca februarja.

Daladier o edinstvu in moči francoskega imperija

Političen govor na banketu v Tunisu

Tunis, 4. januarja. AA Havas. Predsednik francoske vlade Daladier je imel na banketu, ki se je vršil snoči v njegovo čast v hotelu »Majestic« govor, ki ga je prenašal francoski radio. Daladier je v svojem govoru naglasil, da je Francija bila vedno lojalna in da je to dokazala tudi napram domačemu prebivalstvu v Tunisu. Alžiru in Maroku. Tunis, Alžir in Maroko predstavljajo močne osnove francoskega imperija. Mi Francozi, je nadaljeval Daladier, nimamo navade upirati poglede preko mej, ki jih je določila zgodovina. Iz tega mesta vidimo celo severno Afriko do Agadirja z njenimi 18 milijoni prebivalcev, ki so popolnoma duhovno in materialno zedinjeni z nami. To je najboljši dokaz edinstva in lojalnosti francoskega imperija, ki ga je v današnjih časih mogoče ugotoviti. Vidim istotako kakor vsi oni, ki so v mojem spremstvu, da je naše edinstvo stvarno, močno in nerazrušljivo. Mi smo drug drugemu vdani. Mi smo odločni svobodni ljudje, ki smo že večkrat dokazali svojo požrtvovalnost braniti neodvisnost in svobodo. Nas navdaja duh bratstva, svobode in sodelovanja, ki na veličasten način prikazuje edinstvo francoskega imperija. Imeti moramo zaupanje ljudi, ki s skupnimi napori v okviru nedvomljive svobode ustvarjajo in bodo ustvarili nov družabni red. Ta dolžnost pada na vas. Prišli so dnevi, ko bo nujno treba na energičen način potrditi edinstvo francoskega imperija. Francoska vlada ima nalogo, da v vseh francoskih prekomorskih deželah vrši svojo vlogo zedinjenja, kakor se je to vedno godilo v naši zgodovini ter je meni kot sedanjemu predsedniku francoske vlade dolžnost vam povedati, da morate vi na vseh poljih delati z največjimi napori in najhitreje izkoristiti vse svoje individualne sile in vsa svoja naravna bogastva. Francija bo neumorno delala v tej smeri ter vas poziva, da s svojim požrtvovanjem doprinesete k velikemu cilju ter se pokažete odločni proti vsaki brutalnosti in tiraniji. Vi morate vsak dan in povsod dokazati naša splošna načela bratstva in svobode. Na silo odgovarjajte s svojo mirno močjo v zavesti varnosti. Ta del govora predsednika francoske vlade so vsi prisotni burno pozdravili.

Nato je Daladier nadaljeval: Vi Tunižani morate vedeti, da so vaši očetje in vaši bratje dali življenje na bojnem polju, da s tem dokažejo odločnost Francije. Vi Tunižani morate vedeti, da je Francija miroljubna zemlja in da je ona doživela toliko slave, da bodo morale nove generacije zelo požrtvovalno delati, ako bodo hotele tej nesmrtni francoski slavi dodati še svoj del. Toda vi morate pri tem tudi vedeti, da je miroljubna Francija popolnoma prepričana, da je dovolj močna ter se ne bo ustrašila nikogar, ki bi ji hotel ovirati njeno zgodovinsko nalogo. Francija je v stanju, da se upre vsem napadom, pa če pridejo s katerekoli strani. Nikoli Francija ne bo dovolila, da bi se pod kakršnimkoli izgovorom uničilo delo njenih prednikov v francoskem Tunisu. Potrebno je, da se na tej afriški zemlji ustvari skupnost, podobna francoski državni skupnosti, ki jo bo vedno navdajal ideal človečanstva in ki nikdar ne bo dovolila, da bi sile človečanstva prišle v sužnost.

Konec govora Daladierja je bil ponovno burno pozdravljen. Po tej slavnosti je Daladier odpotoval v Gabes.

Izlet na libijsko mejo

Gabes, 4. jan br. Min. predsednik Daladier se je v spremstvu generalnega rezidenta Labonna, generala Vuillemina in več drugih generalov odpeljal na takozvano tuniško Maginotovo črto ter si ogledal tamošnje utrdbe.

Ko se je davi ob 8.15 izkrcal v pristanišču, sta ga sprejela generala Blant in Berton, nakar je pregledal oddelek senegalskih strelcev. Zbrana množica ga je navdušeno pozdravljala. Iz Gabesa se je Daladier odpeljal do Maginotove črte, nato pa je krenil v Entunin.

Poklonitev tuniških Angležev

Tunis, 4. jan. o. Francoski min. predsednik Daladier je sprejel včeraj deputacijo Angležev, ki jih okrog 8000 živi stalno v Tunisu. Deputacija mu je izročila spomenico, v kateri ga prisrčno pozdravlja in poudarja, da v Tunisu nihče ni z večjim navdušenjem sprejel francoskega min. predsednika kakor angleški državljani. Francosko-angleško bratstvo se je preizkusilo že v pretekli svetovni vojni in je le želeti, da bi postalo v bodoče še tesnejše.

Italijanski odmevi

Rim, 4. jan. o. Obisku francoskega min. predsednika Daladiera na Korziki in v Tunisu pripisuje italijanski tisk pomen manifestacije francoskega imperializma. Listi naglašajo, da ta manifestacija na Italijo ni niti najmanj neugodno učinkovala. O Daladierovih govorih pravi »Tribuna«, da so napravihi neugoden vtis tako v Londonu kakor v Berlinu. Nemški politični krogi smatrajo, da je Daladier napravil nepopravljivo napako, ker je v Ajacciu in Bastiji potrdil nepopustljivost Francije, o kateri so pričale že Bonnetove izjave na sejah poslanskega in senatorskega zunanje-političnega odbora. Francija odklanja siej ko prej tudi najmanjšo izpolnitev italijanskih teženj v Sredozemskem morju.

»Gazzetta del Popolo« opozarja v posebnem poročilu iz Pariza, da se francoska nepopustljivost opira na napačni račun, da bo namreč Francija svoj spor z Italijo uredila sama.

Litva na polnem umiku

Velike in pomembne koncesije klajpedskim Nemcem kot priprava za zbližanje z Nemčijo

Berlin, 4. januarja. b. V zvezi s sklicanjem pred kratkim izvoljenega klajpedskega deželnega zbora, ki se sestane 5. t. m., poročajo listi o prvih koncesijah litovske vlade klajpedskim Nemcem. Tako bo na primer odpadla svečana zaprisega novih klajpedskih deželnih poslancev, ki je bila doslej predpisana. Že to koncesijo smatrajo za prvi dokaz, da namerava litovska vlada v bodoče ubirati čisto nova pota v odnošajih z Nemčijo. Razen tega pa je litovska vlada razpustila v Klajpedi tudi dosedanjo državno policijo, ki jo bo zamenjala domača, sestavljena iz samih pristašev klajpedskega voditelja dr. Neumanna in podrejena nemškemu direktoriju v Klajpedi Nemškim uradnikom, ki so bili zaradi svojega političnega delovanja odpuščeni iz službe, so spet na razpolago njihova prejšnja službena mesta. Tudi v prometu med Klajpedo in Nemčijo so uvedene razne olajšave. V zvezi s temi koncesijami zadobiva napovedani obisk litovskega zunanjega ministra Urbsysa v Berlinu v januarju tem večji pomen.

★

Obtožba proti bivšemu predsedniku boljševiške Ukrajine

Riga, 4. jan. h. Tukajšnji listi poročajo iz Moskve, da je bila danes zaključena preiskava proti bivšemu predsedniku ukrajinske republike Čubarovu, ki je bil obenem predsednik vrhovnega sveta ljudskih komisarjev v Ukrajini. Čubarov je obtožen, da je podpiral separatistični pokret Ukrajincev ter da je pospeševal akcijo za ustanovitev samostojne in neodvisne ukrajinske države. Po dosedanjih skušnjah pričakujejo, da bo obsojen na smrt.

Ameriška pojasnila v Rimu

London, 4. jan. br. V tukajšnjih političnih in diplomatskih krogih pripisujejo veliko važnost razgovoru, ki ga je imel z Mussolinijem ameriški poslanik Phipps, ki se je še le pred par dnevi vrnil iz Washingtona. Razgovor je trajal nad 40 minut. O tem razgovoru ni bilo izdano nikako uradno poročilo, zatrjujejo pa, da je šlo za odnošaje Zedinjenih držav do Italije. Nedavno je bila pri Rooseveltu konferenca, na kateri so bili ameriški poslaniki iz Berlina, Pariza in Rima. Na tej konferenci so podrobno proučevali mednarodno politiko Zedinjenih držav. Phipps je sedaj Mussoliniju pojasnil smernice ameriške politike in ga zlasti poučil tudi o razvoju odnošajev med Berlinom in Washingtonom.

V pričakovanju Mussolinijevega govora

Rim 4. jan. w. Narodni svet fašistične stranke se je sestal k izrednemu zasedanju. O dnevnem redu zasedanja niso znane nikake podrobnosti, ves italijanski tisk pa podčrtava njegov pomen in opozarja, da se je fašistični svet sestal ob obletnici dne, ko je imel Mussolini svoj zgodovinki govor, ki je bil merodajen za ves fašistični pokret in po čigar smernicah je prišlo do ustanovitve fašističnega imperija. Ne izključujejo možnosti, da bo Mussolini na tem zasedanju povzel besedo in se v svojem govoru dotaknil perečih zunanjih političnih problemov. Pričakujejo, da bo Mussolini razpravljal zlasti o francosko-italijanskem sporu ter da bo v svojem govoru odgovoril na izjave, ki jih je podal na svojem potovanju po Tunisu francoski min. predsednik Daladier.

Anketa se verjetno ustavita tudi v Parizu

London, 4. jan. o. Nocoj se je vrnil iz Yorkshira min. predsednik Chamberlain, nekaj ur pozneje pa je prispel v London tudi zunanji minister Halifax.

Pariz, 4. jan. AA. »Jour« pravi, da je program Chamberlainovega potovanja že določen. Predsednik britanske vlade in britanski zunanji minister se bosta 10. jan. po odhodu iz Londona ustavila za nekaj ur v Parizu in prav tako na povratku iz Rima.

Francoski topovi za Egipt

Pariz, 5. jan. o. Egiptska vlada je pred kratkim naročila za svojo vojsko večje število topov pri angleških tovarnah orožja. Ker je angleška industrija vsa zaposlena z izdelovanjem orožja za Anglijo, je egiptska vlada stornirala svoja naročila in jih prenesla na francoske tovarne orožja. Zasedaj bodo egiptski vladi dobavile 120 težkih obalnih topov. Prva pošiljatev baterij bo odpremljena že te dni v Egipt.

Ameriška letala za Francijo

Pariz, 4. jan. o. Iz Zedinjenih držav sta prispeli danes na letališče Le Bourget prvi dve izmed sto letal, ki jih je Francija naročila v ameriških letalskih tovarnah. Še ta mesec bo prispelo v Francijo nadaljnjih 20 letal.

Spremenjena prisega sovjetske vojske

London, 4. jan. AA. Iz Moskve poročajo o spremembi načina za prisege sovjetske vojske. Prisego so znatno spremenili, ker žele z njo poudariti patriotizem do Sovjetske unije in ne več toliko do mednarodnega delavskega razreda. Prisegali bodo v bodoče sovjetski vladi in ne več proletariatu vsega sveta, kakor je predpisovala prejšnja prisega uvedena po boljševiški revoluciji. Prva splošna prisega po novem besedilu bo 23. februarja.

Stiki angleških in nemških industrijcev

London, 4. jan. AA. Diplomatski poročevalec Reuterja piše, da bi utegnilo priti do obiska britanskih industrijcev v Berlinu, da se z nemškimi industrijci pogovore o možnosti sklenitve dogovora za ureditev angleško-nemških trgovinskih odnosov, zlasti glede tržišč v drugih državah. Informacijski razgovori so bili že decembra v Londonu med odborniki zveze britanske industrije in zastopniki nemške industrije. Na podlagi teh razgovorov je zveza britanske industrije mogla 12. decembra ugotoviti, da se je našla osnova za nadaljnje razgovore. Poročilo o tem je bilo predloženo glavnemu svetu zveze britanske industrije, ki se bo sestal 18. t. m. Mislijo, da bodo takrat sklenali o tem, ali je priporočljivo poslati v Nemčijo posebno odposlanstvo, ki bi več ali manj formalno razpravljalo z zastopniki posameznih nemških industrijskih strok.

Židovsko premoženje v Avstriji

Berlin, 4. januarja. AA. V bivši Avstriji je prijavilo 47.768 židov, da imajo premoženje več kakor po 5.000 mark. Na podlagi statistične ureditve teh prijav so židje prijavili tole celotno premoženje: v podjetjih 321 milijonov, v vrednostnih papirjih 266, v hišah in posestvih v mestih 521 milijonov, v posestvih na deželi pa 39.7 milijonov. Vsega skupaj so židje prijavili v Vzhodni marki 2.04 milijarde premoženja.

Seja gospodarskega komiteja ministrov

Beograd, 4. januarja. AA. Danes dopoldne se je vršila v kabinetu finančnega ministrstva pod predsedstvom Dušana Letice seja gospodarsko-finančnega odbora ministrov. Razpravljali so o tekočih vprašanjih. Seja je trajala od 9. do 13. ure. Udeležili se je vsi interesirani ministri.

Sprememba japonske vlade

Vlada kneza Konoja je odstopila — Novo vlado je sestavil baron Hiranuma, voditelj japonskih desničarjev — Napor vseh moči za popolno zmago na Kitajskem

Tokio, 4. jan. AA. Po dolgih posvetovanjih med knezom Konoyem in cesarjevo okolico je Konoye danes podal ostavko svoje vlade. Politični krogi smatrajo, da knez Konoye ne bo prevzel sestave nove vlade. Mandat za sestavo nove vlade je dobil baron Hironuma.

Politični krogi računajo, da bo nova japonska vlada sestavljena približno takole: predsedništvo prevzame Hironuma, zunanje zadeve Aritagaki, mornarico Hasigava, notranje zadeve Shione, poljedelstvo Sakaj. Admiral Nasigava, ki bo prevzel ministrstvo mornarice, je zdaj komandant pomorske baze v Jokosuki, preje pa je bil glavni zapovednik japonske mornarice, ki je operirala v kitajskih vodah. Novi minister za notranje zadeve Shione je bil v dosedanji vladi pravosodni minister ter vzdržuje zelo ozke zveze z baronom Hiranumom.

Vzroki vladne spremembe

Tokio, 4. jan. AA. Vlada kneza Konoja je odstopila. Dopoldne je knez Konoje objavil razloge za ostavko svoje vlade. V izjavi poudarja, da je japonsko-kitajski spor dosegel svojo kulminacijsko točko. Že prej je večkrat izjavil, da se ne čuti kos sedanjim razmeram, ker postaja zunanjepolitični položaj čimdalje bolj zapleten, toda resnost položaja ni dovolila, da bi že prej prišlo do preosnove vlade. Prišel je trenutek, ko mora vlada napeti vse sile, da se zgradi novi sistem, ki naj ustvari trajen mir na Daljnem vzhodu. Osnovne črte politike cesarske vlade nasproti Kitajski so določene in jih je cesar že odobril. Ob koncu pravi Konoje, da so njegove sposobnosti preskromne za nadaljevanje naloge, ki jo je bil prevzel, zaradi česar je tudi podal ostavko vlade.

V političnih krogih navajajo kot glavne vzroke sedanje krize japonske vlade: 1. Desnica in vojaštvo zahtevata energično vlado kot jamstvo, da 22. decembra objavljeni mirovni pogoji ne bodo omogočili zmernim elementom, da bi uredili kitajsko vprašanje s kompromisom, ki bi pomenil umik Japonske. 2. Desnica in vojaški krogi zahtevajo politiko odpora proti drugim državam in proti Rusiji. 3. Zmerni elementi in nacionalisti so proti sistemu totalitarne politike.

Pomen nove vlade

Tokio, 4. jan. o. Vsi današnji listi pozdravljajo zmago velikega japonskega političnega pokreta, ki ga vodi baron Hiranuma. Politični opazovalci naglašajo, da ni ostavka vlade nikogar iznenadila, ker so jo že nekaj časa napovedovali. Vsi poslednji razgovori princa Konoje z japonskimi državniki in politiki so imeli edino namen, da bi se našle primerne osebnosti, ki bi mogle prevzeti posamezne resore in voditi državo v novi fazi spora s Kitajsko.

Glavna misel, na katero so se naslanjali vsi načrti, je bila, da je nujno potrebna strnitev vseh japonskih gospodarskih in političnih in vojaških sil v zaključeni enoti, ki bi mogla uspešno končati vojno na Kitajskem ter ustanoviti azijski blok držav. Ta blok naj bi obsegal Japonsko, Mandžurijo in kitajske dežele. Že nekaj časa se je v ta namen pripravljal velik pokret, čigar namen je bil združiti vse politične stranke in formacije ter tako politično mobilizirati ves japonski narod. Pokret si je pripravil tudi že svoj povsem konkretni delovni program.

Na čelu pokreta je že 73 let stari baron Hiranuma, čigar državniške sposobnosti na Japonskem zelo hvalijo. Po poklicu je pravnik. Že 1907 je bil pomočnik pravosodnega ministra, l 1923 pa je postal sam pravosodni minister. Pozneje se je umaknil iz političnega življenja, a že kmalu po svetovni vojni pa je bil pozvan k sodelovanju v tajnem državnem svetu. L. 1926 je postal njegov podpredsednik, pred tremi leti pa predsednik.

Za Kitajce položaj nespremenjen

Čungking, 4. jan. AA. Neka vplivna osebnost kitajskega zunanjega ministrstva je izjavila, da sprememba vlade na Japonskem ni iznenadila kitajskih političnih krogov in da ne pomeni v nobenem primeru, da bi Kitajci zavzeli nasproti Japonski drugačno stališče. Položaj je ostal isti, kakor je bil doslej.

Ostavko japonske vlade smatrajo v kitajskih vladnih krogih kot znak težav, na katere je naletela Japonska pri svoji avanturi na Kitajskem.

Ostra ameriška nota

Tokio, 4. jan. AA. Danes so v Tokiju objavili ameriško noto, poslano 30. decembra japonskemu zunanjemu ministrstvu Nota je sestavljena zelo odločno. V bistvu pomeni ta dokument, da Zedinjene države odklanjajo priznanje posebnega položaja Japonske na Daljnem vzhodu, obenem pa izrekajo svojo pripravljenost za proučevanje vsakega japonskega predloga za revizijo načela odprtih vrat na Kitajskem, če bodo ti predlogi sloneli na pravični in razumni osnovi in če bodo pri njihovi sestavi sodelovali vsi prizadeti, med njimi tudi Kitajska. Ameriška vlada pa ne more pristati na to, da bi katerakoli država hotela diktirati določila in pogoje kakšnega novega sistema v krajih, ki niso pod njeno suverenostjo, in da bi se v teh pokrajinah proglašala za edinega gospodarja. Ameriška vlada pravi dalje v svoji noti, da si Zedinjene države pridržujejo vse dosedanje pravice in ne pristajajo na nobeno njihovo okrnitev.

Na prizadete kroge je napravila odločnost te note velik vtis, tem bolj, ker so jo objavili istočasno, ko je padla vlada kneza Konoja.

General Hata odstavljen

Šanghaj, 3 jan. AA. Uradno objavljajo, da je bil general Hata odstavljen kot poveljnik japonskih sil v srednji Kitajski. General Hata je lani februarja postal naslednik generala Mačuija. Naslednik generala Hate je postal general Otozo Jamada, ki je za dva razreda mlajši in je star 57 let. Ni znano, kje je general Hata sedaj. Po nekaterih poročilih se je že vrnil na Japonsko, drugi pa trdijo, da je bolan v neki bolnišnici v Nankingu.

Tokio, 4. jan br Vrhovni poveljnik japonske vojske v srednji Kitajski general Hata je bil odpoklican. Vrnil se bo v Tokio, kjer bo zavzel važno funkcijo v vrhovnem vojaškem svetu. Za njegovega naslednika je bil imenovan general Jamada, ki je doslej deloval v Mandžukuu General Jamada je tam dovršil svojo misijo. Njegova naloga je bila organizirati mandžursko vojsko Prav te dni bo v Mandžuriji izdan zakon, ki ga je pripravil general Jamada in po katerem bo v Mandžuriji uvedena obvezna vojaška služba.

Zahteve slovaške narodne manjšine na Madžarskem

Izvedba dunajske razsodbe — Ustanovitev slovaške stranke in glasila — Odprava izjemnih ukrepov

Bratislava, 4. jan h. Tiskovni urad slovaške vlade objavlja, da je posebna delegacija slovaške narodne manjšine na Madžarskem izročila ministrskemu predsedniku Imredyju in ministru Jaroszu spomenico, ki vsebuje osnovne zahteve slovaške narodne manjšine na Madžarskem. Slovaki zahtevajo, da jim madžarska vlada zajamči svobodno nacionalno udejstvovanje, kakor jim je bilo zagotovljeno z dunajsko razsodbo. Na Madžarskem naj se dopusti osnovanje slovaške ljudske stranke kot predstavnice slovaškega življa na Madžarskem. Prav tako zahtevajo, da odobri vlada ustanovitev tedenskega lista pod naslovom »Slovak«, ki bo službeno glasilo slovaške narodne manjšine. Končno zahteva spomenica takojšnjo ukinitev vseh proti Slovakom naperjenih ukrepov, ki so jih podvzele vojaške in civilne oblasti na zasedenem ozemlju.

Predsednik madžarske vlade Imredy je deputaciji zagotovil, da bo vlada skrbno proučila vse postavljene zahteve ter jim po možnosti ugodila.

Obnova Podkarpatske Rusije

Chust, 4. jan. AA. Organizacija Podkarpatske Rusije se pod Vološinovo vlado nadaljuje pospešeno. Vlada je med drugim sprejela zakon o unifikaciji urada za preskrbo dela nezaposlenim delavcem. Gradnja cest se hitro razvija. Promet na veliki novi državni cesti na jugu je že otvorjen. V Chustu organizirajo sedaj železniško ravnateljstvo, ki bo pričelo poslovati prihodnje dni. Več organizacij ukrajinskih železničarjev je včeraj priredilo shod v Chustu in sklenilo združiti se v enotno organizacijo. S konference so poslali vladi pozdravno brzojavko, v kateri ji sporočajo svojo lojalnost. Tudi na področju zdravstva in higiene se opaža napredek. Tako so odprli te dni še eno državno bolnišnico.

Madžarski demanti

Budimpešta, 4. januarja. AA. (MTI): Slovaška brzojavna agencija in karpatsko-ukrajinski tiskovni urad sta razglasila vesti o dozdevni kršitvi meje med Makarijem in Ujfalom. Po teh vesteh naj bi bila neka madžarska teroristična skupina napadla češkoslovaške mejne straže in streljala nanje, nato naj bi pa po teh poročilih prišlo do streljanja z obeh strani. Te vesti so ponovile tudi nekatere tuje radijske postaje. Preiskava madžarskih oblastev je ugotovila, da v omenjenih krajih ni bilo nobene kršitve meje in nobenega nasilnega dejanja. Vesti gori navedene agencije in tiskovnega urada so brez sleherne podlage.

Sokol bo edina telovadna organizacija

Praga, 4. januarja. AA. List »Večer« poroča, da bo od zdaj Sokol edina državna telesnovzgojna organizacija, v kateri se bodo združila vsa druga telovadna društva.

Kitajski groze nove poplave

Šanghaj, 4. jan. w. Po poročilih tujih opazovalcev grozi Kitajski nova stranovita poplava, ki ogroža 12 milijonov ljudi. V pokrajini Kiangsu je Rumena reka na dveh krajih porušila obrambne nasipe ter se je voda razlila s tako brzino, da se ni mogel nihče rešiti. Pri Kajfengu in širši okolici je utonilo blizu 300.000 ljudi. Voda se razliva v enaki smeri kakor ob priliki katastrofalnih poplav l. 1881 in 1887, ko je izkopala od Kajfenga proti Velikemu prekopu popolnoma novo strugo ter se južno od Velikega prekopa pretvorila v ogromna jezera, ki so se izlivala v Jangce. Zaradi dolgoletnih naplavin v stari strugi je položaj tem opasnejši, ker je stara struga mnogo višja kakor pa okoliško ozemlje.

Ellsworth na Južnem tečaju

Washington, 4. jan. AA. Radijska poročila javljajo, da je polarni raziskovalec Lincoln Ellsworth prispel v torek do velikih ledenih poljan, ki obdajajo kopnino okoli Južnega tečaja. Z njegove polarne ladje so nato vzletela letala, da poiščejo primeren kraj za pristanek in za taborišče, odkoder misli raziskovalec prirejati nato svoje raziskovalne poleta.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Beležke

Enoletna delovna služba tudi za nemška dekleta

Kakor poročajo nemški listi, je nemško gospodarsko ministrstvo z veljavo od 1. marca dalje uvedlo tudi za nemška dekleta izpod 25 let obvezno enoletno delovno službo, ki velja prav tako za delavke kakor za nastavljenke v javnoupravnih uradih. Namen te delovne službe je po uradnem tolmačenju, da se pomaga kmeticam in družinam z mnogimi otroki pri njihovem delu, obenem pa se v mladih nemških dekletih vzbudi zanimanje za poljedelstvo in gospodinjstvo. Doslej se je ta enoletna delovna služba kot predpisana enoletna praksa zahtevala samo za dekleta, ki so bila zaposlena v oblačilni, tekstilni in tobačni industriji, sedaj pa je razširjena na vse ženske delovne moči izpod 25 let, ki do 1. marca lanskega leta niso še bile nikjer zaposlene.

Zanimiva izjava dr. Tuke

Bratislavski »Slovak«, glavno glasilo vladajoče Hlinkove stranke, objavlja senzacionalno izjavo bivšega slovaškega poslanca dr. Tuke, ki je bil, kakor znano, pred leti obsojen zaradi veleizdaje in je šele po septembrskih dogodkih prišel zopet nazaj na Slovaško. Kakor se vidi iz te izjave, je dr. Tuka radikalno spremenil svoje dosedanje naziranje. V svoji izjavi namreč pravi, da je največja napaka, če Slovaki mislijo, da so si to, kar imajo sedaj, sami priborili. To bi bila največja samoprevara. V resnici je bilo Slovakom vse, kar imajo sedaj, podarjeno. Zaradi tega svoje svobode tudi ne znajo pravilno ceniti. Človek zna ceniti le to, za kar se je z žrtvami boril in za kar je dolga dela prograatično delal. »Vsa naša prizadevanja — pravi na koncu dr. Tuka — so bila usmerjena na avtonomijo. Pod silo dogodkov pa smo dobili sedaj mnogo več in celo več, kakor je predvideno po pittburški pogodbi in kakor je predvideval program pokojnega Hlinke.«

Spremembe v budimpeštanskem tisku

Kakor poročajo listi, so s 1. januarjem prenehali izhajati vsi dosedanji ponedeljski listi v Budimpešti, ki so bili v židovskih rokah. Namesto njih je izšel en sam židovski ponedeljski list, v katerega so se vsi ostali morali združiti, namreč »Hetfö Reggel«. Samo pod tem pogojem je vlada dovolila obstoj židovskega lista v madžarski prestolnici Pač pa izhajata še nadalje desničarsko usmerjeni ponedeljski list »Virrabat« in vladi blizu stoječi »Hetfö«, ki ga izdaja istoimenska založba. Obenem poročajo listi o spremembi v vodstvu polslužbenega organa madžarske vlade »Pester Lloyd«, ki izhaja v nemškem jeziku. Za novega direktorja tega lista je vlada imenovala dr. Boaranya, predsednika madžarske narodne banke.

Francija, Tunis in ČSR

Pariški »Temps« objavlja — očividno iz peresa vojaškega strokovnjaka — članek o vojaški politiki Francije s stališča francoskega imperija. Med drugim pravi:

»Bolj na pobudo nekaterih genialnih posameznikov kakor po načrtni akciji si je tretja republika ustvarila čudovit imperij. Ako bi bili po svetovni vojni posvetili nekoliko več pozornosti njegovi utrditvi, bi bil še neprimerno bolj procvitajoč in zavarovan proti slehernemu napadu. Toda tudi tak, kakršen je, je francosko ozemlje, meso našega mesa. **O sudetskem vprašanju se je dalo razpravljati, kolonialno vprašanje pa ne bo nikdar postavljeno.** Francoska vojaška akcija se mora odslej usmerjati proti imperialnemu težišču.«

Značaj nove rumunske enotne stranke

Poročevalec pariškega »Tempsa« v Bukarešti takole označuje značaj novo ustanovljene enotne stranke v Rumuniji: Bilo bi napačno, ako bi »Fronti nacionalnega preporoda« pripisovali značaj totalitarnih političnih strank, kakor obstoje drugod. Ker je prenehanje starih strank, odnosno njih razpust pustil praznino med vlado in državljani, je bila ustanovljena nova stranka, ki predstavlja nekakšno zvezo vseh bivših strank, ker so v njej predstavniki vseh mnenj, vseh poklicev in vseh slojev Gre torej za nekakšno politično, socialno in profesionalno družbo, ki naj pomaga vladi pri izvrševanju njenih težavnih nalog. Tako se bo mogla vlada opirati na to narodno složnost, a kadar bodo razmere to dovoljevale, bo mogla spet uvesti tudi normalno politično življenje.

Organizacija nizozemske narodne obrambe

Holandska vlada je predložila parlamentu osem zakonskih osnutkov o organizaciji narodnega gospodarstva in narodne obrambe za primer vojne ali drugih podobnih izrednih dogodkov. V svoji utemeljitvi priporoča vlada parlamentu, naj te zakone čimprej in v največjem soglasju sprejme, da bo vladi olajšana nagla izvedba nekaterih ukrepov, ki jih ti zakonski osnutki predvidevajo. Besedila zakonov govore predvsem o pripravah za gospodarsko organizacijo v narodno-obrambne namene, o splošni rekviziciji, o poljedelski proizvodnji, o razdelitvi živeža, o ukrepih proti zvišanju cen in proti zlorabnemu kopičenju življenjskih potrebščin ter o pomorskih in protiletalskih zavarovanjih za primer vojne.

Nova kitajska pokrajina

Te dni je prenehala posebna upravna ureditev pokrajine Sinkang, ki obsega jugovzhodni del Tibeta in ki je približno tako velika kakor Nemčija. Ta pokrajina je bila sicer že doslej pod kitajsko suverenostjo, bila pa je povsem avtonomna, tako da se kitajska nadoblast nanjo dejansko ni raztezala. Že pred tremi leti si je kitajska vlada zelo prizadevala, da bi tudi v tej pokrajini pridobila vpliv in nedavno je bila tam postavljena nova pokrajinska vlada. Na dan novega leta pa je končno prevzela osrednja vlada posle doslej avtonomne vlade v Kangtingu, glavnem mestu pokrajine Sinkang. V pokrajini prebiva okoli dva milijona ljudi, ki so po narodnosti Kitajci in Tibetanci. Pokrajina je zelo bogata na rudah in listi napovedujejo, da bo osrednja vlada izrabila to naravno bogastvo za ustanovitev samostojne kitajske vojne industrije.

Program generala Franca

General je prepričan, da mu bo sedanja ofenziva prinesla dokončno zmago — Načrti za bodočnost

Pariz, 4. januarja. b. V razgovoru, ki ga objavlja nacionalistični španski list »Diario Vasco«, razvija general Franco naslednje misli o svojih vojnih namenih:

»To leto bo za vojno odločilno in bo prineslo popoln triumf našega orožja. S potekom dosedanjih faz katalonske ofenzive sem popolnoma zadovoljen. Ta ofenziva nam bo korak za korakom prinesla našo zmago. Sedaj žanjemo sadove bitke ob Ebru, v kateri so bile izgube nasprotnika štirikrat večje od naših. V bodoče bo imela Španija majhno stalno vojsko, toda ostala bo narod v orožju. Vsak državljan bo moral biti vzgojen v pogumnega vojaka in biti pripravljen, da lahko vsak hip spet vzame orožje v roke. Španska industrija bo mogla sama oskrbovati špansko vojsko, že sedaj lahko z malimi izjemami krije vse naše vojne potrebe. Španski narod bo izšel iz te vojne ohrabren z novimi nadami. Tudi oni, ki sedaj še pomagajo našim nasprotnikom, bodo drugačnega mnenja, ko bodo videli, da vodi nacionalna Španija politiko pravičnosti in narodne veličine. Dvignili bomo življenjske pogoje revnega ljudstva in odstranili umrljivost španskih otrok. Napočil bo dan, ko bo Španija štela 40 milijonov ljudi, ki bodo lahko živeli od pridelkov svoje zemlje. Bilo bi nespametno, govoriti o Sredozemlju brez nas, ko pa stražimo vhod v Sredozemsko morje. Kdor bi hotel prezreti v tem vprašanju Španijo, bi moral spremeniti naš zemljepisni položaj.«

Ogorčeni boji v Kataloniji

Pariz, 4. jan. br. Po poročilih iz Španije se bije ogorčena bitka za utrdbo Arteso de Segre, ki je izrednega strateškega pomena, ker obvladuje vso severno katalonsko fronto. Frankovci so od treh strani obkolili močno utrjene republikanske postojanke.

London, 4. jan. br. Borbe na katalonski fronti so se danes nadaljevale še z večjo silo kakor v zadnjih dneh. Po vesteh iz nacionalističnih virov je kolona Maročanov davi docela obkolila Arteso de Segre. Okrog tega mesteca so si republikanci v zadnjih mesecih zgradili močne utrdbe, ob katerih so se doslej izjalovili vsi nacionalistični napadi.

Rooseveltova poslanica o svetovnem položaju

Otvoritvena deklaracija pred obnovljenim kongresom Naloge in potrebe demokratskih držav

Washington, 4. jan. a. Meseca novembra izvoljeni kongres ameriških Zedinjenih držav se je včeraj sestal k svojemu prvemu zasedanju. Na včerajšnji prvi seji je bilo izvoljeno predsedstvo, na današnji seji pa je prečital predsednik Roosevelt svojo poslanico. Za njo je vladalo v vseh političnih in diplomatskih krogih ogromno zanimanje, ker so že prej napovedovali, da se bo predsednik Roosevelt v svoji poslanici bavil predvsem z zunanje političnimi problemi. V svoji z napetostjo pričakovani poslanici je predsednik Roosevelt med drugim izvajal:

Že pri raznih drugih prilikah sem ponovno opozarjal na mednarodno vznemirjenost in poudaril da je v takih okoliščinah neobhodno potrebno, da imamo v lastni hiši red in mir. Sedaj, ob priliki otvoritve 76. zasedanja kongresa je potrebno ponovno opomniti na nekatere stvari.

Vojna, ki je grozila, da bo s svojim plamenom zajela ves svet, je preprečena, toda s tem je postalo še bolj jasno, da mir ni zagotovljen. Povsod okoli nas bosne nenapovedane vojne, bodisi na bojnem ali gospodarskem polju. Povsod okoli nas se povečava morilno oboroževanje tako v vojaškem kakor tudi v gospodarskem pogledu. Povsod okoli nas se pojavljajo grožnje in nova izzivanja, vojaška in gospodarska. Zunanji viharji neposredno ogražajo tri ustanove, ki so bile vedno neobhodno potrebne za Amerikane: vera, demokracija in dobra volja med narodi. V moderni civilizaciji se te tri ustanove med seboj dopolnjujejo. Ko je bila napadena svoboda religije, je napad prihajal od nasprotnikov demokratskih držav. Tam, kjer je mesto demokracije nastalo nekaj drugega, je izginil duh svobodne veroizpovedi, tam pa, kjer sta religija in demokracija ustvarjali dobro voljo ter prinesli razumnost v mednarodne odnošaje, je bila odprta pot za odstranitev nasilja. Družabni red, ki potiska religijo, demokracijo ali dobro voljo med narodi v ozadje, se ne more spraviti v sklad z ideali miru. USA zavrača tak red ter ohranja svojo staro vero. Prihaja čas, ko se morejo tudi človeške stvari pripravljati na obrambo ne samo svojih domov, pač pa tudi na obrambo načela vere in človečanstva, na katerem je zgrajena njihova cerkev, njihova vladavina in njihova prava civilizacija.

Da bi rešili eno teh ustanov, se mora duhovno pripraviti za rešitev vseh. Vemo, kaj bi se moglo zgoditi nam v Zedinjenih državah, če bi nove filozofije o sili zajele druge celine in prodrle tudi na naš kontinent. Nič manj kot ostali narodi se niti mi ne moremo izogniti, da nas ne bi obkolili sovražniki naše dobre volje in naše človekoljubnosti **Na tej zemeljski polobli nameravamo zvesti svojim idealom sodelovati v obrambi miru pred komurkoli. Naš narod in naša gospodarska sredstva nam dajejo jamstvo, da zagotovimo to obrambo. Tega ni treba razumeti tako, kakor da ameriške republike žele, da se oddalje od držav na ostalih kontinentih. To ne pomeni: Amerika proti ostalemu delu sveta! Stojimo na stališču svojega zgodovinskega poslanstva, da se posvetujemo z vsemi ostalimi narodi z namenom, da se končajo napadalni nameni, da se ustavi tekmovanje v oboroževanju in da se obnovi trgovina.**

Toda svet je postal tako majhen, a orožje za boj tako hitro, da niti en narod ne more biti varen in ne more obdržati po svoji volji miru tako dolgo, dokler kaka močna država ni za to, da bi reševala spore za zeleno mizo Če katerakoli vlada preti z vojno ter vztraja pri politiki nasilja, nudi obrambno orožje edino varnost. Mi smo se v svojih mednarodnih odnošajih iz preteklosti naučili, da one svetovne demokratične države, ki pazijo, da se pogodbe ne kršijo, v odnošajih z drugimi narodi ne morejo biti ravnodušne, če se uvede mednarodna brezpravnost Najmanj, kar moremo in kar tudi bomo storili, je to, da se bomo izognili vsaki akciji ali poskusu, ki gre za tem, da bi podpirali napadalca Možnost napada se v mnogočem zmanjša s tem, da se pripravi dobra obramba.

Roosevelt je zatem izjavil, da so svetovni dogodki, ki so se vrstili od leta 1931 dalje, prinesli vsem mnogo skušenj, a so vse tudi razočarali. Pristavil je še to, da bo čez nekaj dni poslal kongresu posebno poslanico, v kateri bo predlagal, da se podvzamejo potrebni ukrepi za obrambo Zatem pa je nadaljeval:

Močne Zedinjene države bi mogle propasti, če ne bi bile pripravljene na nenaden napad Pa celo tudi dobra oborožitev in dobro organizirani narod more s strogo vojaškega stališča doživeti poraz, če nima zaupanja vase in če ga ogrožajo razredni boji in nesoglasja med kapitalisti in delavci.

Če bi kaka druga oblika vladavine ustvarila enotno fronto za napad na demokracijo, bi ta napad moral naleteti na odpor zedinjenih demokratičnih držav. Takšna demokracija more in mora obstojati v Zedinjenih ameriških državah Ustvarili smo v ameriškem narodu zavest o njegovih medsebojnih odnosih in o njegovi medsebojni odvisnosti. Ameriški narodi imajo smisel za skupno usodo in za splošne potrebe vsakega posameznika Razlike v zemljepisnem položaju, razlike v plemenu in veri ne ovirajo več osnovnega soglasja narodov v misli in delu.

Roosevelt se je nato bavil z raznimi notranjepolitičnimi vprašanji in končal z besedami: »Če je vprašanje rešitve brezposelnosti in vprašanje pridobitve kapitala pogoj za ohranitev naše svobode, se nam ni treba ničesar bati Pri neki priliki sem omenil, da se je sedanji ameriški naraščaj sprijaznil z usodo. To moje prerokovanje se zdaj izpolnjuje Nam je bilo dano več, a več se tudi od nas zahteva.«

Turnir v Hastingsu

Hastings, 4. jan. br. V IV. kolu je Golombek igral proti madžarskemu prvaku Szabu izredno dobro. Dobil je že zadnjega kmeta in bi moral po vseh pravilih zmagati. Po prekinitvi ni našel pravega nadaljevanja, dočim je Szabo svojo pozicijo znatno popravil in izsilil remis. Euwe je v partiji proti Pircu razvil že pri otvoritvi zelo močno pozicijo. Pirc je prišel v hudo časovno stisko, vendar pa je v odločilnem trenutku našel edino pravilno nadaljevanje in izhod iz kritičnega položaja. Po prekinitvi je bil položaj že popolnoma jasen in je Pirc dosegel s ponovitvijo potez remis. Partija Milner-Barry in Landau je bila teoretično v otvoritvi zelo zanimiva. Landau je igral proti svojemu nasprotniku z majsko varianto. Navzlic obojestranskim poizkusom doseči kako prednost se je partija končala remis. Partija Klein-Tylor je bila prekinjena. Remis se je končala tudi partija Sergeant-Thomas. Stanje po IV. kolu: Landau in Szabo 3, dr Euwe 2 in pol, Thomas Golombek in Pirc 2, Millner-Barry 1 in pol, Klein 1 in pol (1), Sergeant 1, Tylor ½, (1).

Motnje zaradi snega v Zagrebu

Zagreb, 4. jan. o. V pretekli noči se je pod težo južnega snega vdrla streha zagrebškega umetniškega paviljona. Sneg in voda sta poplavila nekaj sob, v katerih sta nameščena knjižnica zagrebškega mestnega muzeja ter knjižnica znanega zgodovinarja prof. Szaba. Gasilci, ki so bili takoj pozvani na pomoč, so prenesli knjige in spise na varnejša mesta v paviljonu, mnogo knjig pa je bilo kljub temu premočenih in jih bo treba zelo skrbno sušiti, da ne bi nastala večja kulturna škoda.

Zagreb, 4. jan. o. Zaradi južnega snega je bilo danes v Zagrebu prekinjenih okoli 2.000 telefonskih spojev.

Policijska zbirka za beograjske reveže

Beograd, 4. jan. p. Vsi beograjski policijski nameščenci, od poslednjega stražnika do upravnikovega pomočnika, so danes po beograjskih ulicah zbirali prostovoljne prispevke za beograjske reveže. Občinstvo je bilo zelo radodarno in so policijski organi nabrali prav čedno vsoto, s katero bo mogoče vsaj nekoliko odpomoči beograjskim siromakom.

Iz državne službe

Beograd, 4. jan. p. Upokojen je učitelj Zorko Kotnik v Rečici ob Savinji.

Premeščena sta nadzornika proge Blaž Valant iz Delnic v Mariboru, Matej Ivanuš z Jesenic v Delnice.

Vremenska napoved

Zemunska: Oblačno z dežjem in snegom v vsej vzhodni polovici države, nekoliko jasnosti z nočnim mrazom pa v severnozapadnih krajih. V vsej državi bo toplota nekoliko popustila.

Dunajska: Ponoči mraz, podnevi jasno, le ponekod spremenljivo oblačno, v nižinah meglено, v višinah nad 1800 m porast temperature, vzhodni vetrovi.

Siv sneg na Gorenjskem

Nekatere pokrajine so bile pepelkasto sive — Zanimive vremenske spremembe

Radovljica, 4. januarja

Letošnja zima je izredno hudo zastavila in že v začetku vsem preseda, posebno pa tistim, ki imajo opravka v gozdovih in na cestah. Prvi sneg je bil suh in se kar ni hotel sesesti. Tudi z drevja ni hotel. Poželjski vremenski preroki, ki so smatrali to za slab vremenski znak. češ: sneg na drevju čaka novega snega, so imeli prav. Sneg na drevju je počakal na nove zamete!

Prvi suhi sneg je bil neugoden za vožnjo. Sani so se prijemale suhe ceste in kar škripalo je pri težki vožnji. Prav zaradi tega vozniki dolgo niso hoteli voziti. Vsak je čakal, da mu drugi ugladi pot. Končno pa so se le ojunačili in cesto izvozili za silo. Več dni potem, ko je zapadel sneg in so bile tudi že stranske ceste, po katerih zdaj vozijo precej lesa, že uglajene, so prišli s snežnim plugom. Pokvarili pa so še to, kar so si bili vozniki, s težkim naporom, sami uredili. Vožnja po prekasno izpluženi cesti je bila zelo neprijetna. Presuhi sneg pa tudi smučarjem ni bil po volji. Pritoževali so se, da niti najboljša maža nič ne pomaga. Sneg se je prijemal in smuči niso hotele drčati.

Nekaj nenavadnega je bil zamazan sneg. Na dan novega leta so opazili Kamnogoričani, da je bila kakih 5000 m² velika plana hriba Police pokrita s sivkasto-umazanim snegom. Ploskev pobočja, obrnjena proti jugozapadu, se je močno odražala od drugih pobočij in tal pred hribom. Ljudje so se vpraševali, odkod neki to? Čudili so se, ker je bil sneg, ko je zapadel, tudi tukaj bel, zdaj pa je naenkrat siv. Bilo je, ko da je nekdo natresel pepela, kar pa seveda ne drži. Prav tako so se motili tisti, ki so trdili, da je na snegu prah iz kovačnic. Najbolj čudno je bilo pač to, da je bil ta sneg prvotno bel in da tudi ni bilo vetra, ki bi bil mogel prah odkod prinesti. Čim bolj se je jel sneg južiti, tembolj je temnel. Kazalo je, kakor da bi se barvilo v snegu razpuščalo. O sivem snegu so pripovedovali tudi vozniki, prihajajoči s pobočja Jelovce. Na tem pobočju, obrnjenem proti severovzhodu, so videli tak zamazan sneg v višini 800 m. Pravijo, da sneg ni bil siv le na površini, marveč tudi v notranjosti. Iz tega bi se dalo sklepati, da je sivi prah padel z neba že med snegom, a se je pokazal šele, ko se je sneg nekoliko odjužil in se je barvilo razlezlo.

Lepo vreme pred novim letom je izvabilo tudi mnogo domačih smučarjev v planine. Precej jih je odšlo na Jelovco, kjer imajo Radovljičani lične kočice za poletni in tudi za zimski oddih. Ugodno smuko so imeli na Mošenjski planini, v višini 1.300 m. Prenovljena koča, ki je oskrbovana vso zimo, ima prijetne, tople sobice in je založena z vsem potrebnim. Pa tudi tereni so posebno ugodni za zimski šport. Na Novega leta, ko ni bilo nič vetra, je sonce na planini tako grelo, da so se smučali goloprsi. Poseben užitek pa so imeli smučarji pri pogledu na Julijske Alpe in na Karavanke. Dan po Novem letu pa je bil že drugačen: Skozi mogočne jelovške gozdove, ki so izredno lepi pozimi, je jel že ponoči dihati jug. Prihodnje jutro je bilo oblačno, pritisnila je odjuga. Proti poldnevu se je pričelo nebo solziti. Smučarje, ki so bili zapustili planino zaradi neugodne smuke, je odjuga spremljala v dolino. Opazili so, da je bilo prvotno v dolini hladnejše kakor na planini, se je pa počasi odjužilo tudi spodaj. Popoldne je deževalo, zvečer je pričelo močno snežiti. Sneg, med katerim je padal dež, je zelo pokvaril že itak precej slaba pota. Sneg se je pričel topiti kljub temu, da je v torek dopoldne še neprestano snežilo. V mnogih krajih je voda tekla v kleti in veže in povzročila velike neprilike. Delno škodo je povzročil težki mokri sneg na sadnem drevju, ko se je prijel še starega na drevju visečega snega. Kakšno škodo je zadnji sneg povzročil v gozdovih, se bo videlo kasneje. Kakor kaže, bo tudi tam precejšnja škoda, posebno med smrečjem. Težki sneg je polomil strehe nekaterih kozolcev in skednjev. Zaradi izredno slabih cest in potov v torek vozniki niso šli izpod streh; nekateri so sicer poizkušali, pa so obupali in se vrnili. Smilila se jim je živina.

Zelo neugodno je mokro zimsko vreme tudi za ptice pevke, ki so se bile v zadnjih dnevih kar nekam poskrile in niti na krmišča ne prihajajo v slabem vremenu. Ljudje zaskrbljeni gledajo, kaj bo še vse prinesla pusta zima. —s.

Podnevi solnce, ponoči megla

Ljubljana, 4. januarja

Sneg, ki je snoči padal v gostih kosmih, se je zavlekel pozno v noč. Ljubljana je bila znova pobeljena, zamazane ceste, s katerih se je vsaj deloma umaknila brozga, je pokril moker južni sneg. Težki kosmi so se nabirali na žicah in drevju, tramvaji so se le z veliko mujo pomikali dalje.

Ko se je mesto davi prebudilo, je ležala na stari, zmehčani podlagi 8 cm debela sveža plast snega. Delavci so šli znova na posel, ves dan so odvažali sneg v strugo Ljubljanice. Moker sneg je potrgal mnoge telefonske vezi in nekaj sto naročnikov bo moralo potrpeti, da napeljavo popravijo. Vode, ki so snoči že močno narasle, so v teku dopoldneva jele upadati. Nebo se je bilo zvedrilo, proti poldnevu se je pokazalo sonce in z drevja je padal sneg na tla. Postalo je nekaj topleje, barometer se je za spoznanje dvignil. Od torka na sredo je lilo v Ljubljani namerjenih 39.5 mm padavin, v dveh dneh januarja torej že 76.1 mm dežja in snega.

Z vzhoda poročajo o novem nastopu sibirskega mraza. Vprašanje je, če bo prodrl do nas, na vsak način bi razvedritev z zmernim hladom prinesla nekaj oddiha v nevšečnih dneh ne le smučarjem, temveč vsem, ki imajo z nemarno odjugo več ali manj neprijetnega opravka.

Silvester Krajnc obsojen v smrt na vešalih

Veliko zanimanje za razpravo proti zakrknjenemu morilcu Petra Korošca

Maribor, 4. januarja

Danes se je obravnavala pred mariborskim velikim kazenskim senatom zločinska zgodba, ki se je dopolnila 25. septembra t. l. v gozdu v Volinjaku pri Mežici, kjer so našli umorjenega ter izropanega znanega in bogatega posestnika Petra Korošca, starega 73 let. O gnusnem zločinu smo svojčas izčrpno poročali. Orožniki so na podlagi izpovedb raznih prič ubrali takoj pravo sled. Dve uri po zločinu so že aretirali morilca brezposelnega rudarja Silvestra Kranjca. V teku zasliševanja so zbrali obilo obtežilnega materiala, tako da je sledila tudi aretacija Kranjčeve žene Amalije ter Ivana Kolarja. Vsi trije so sedeli danes dopoldne pred velikim kazenskim senatom v razpravni dvorani št. 53.

Za razpravo je bilo veliko zanimanje, zlasti pri prebivalcih Mežiške doline. Senatu je predsedoval s. o. s. dr. Turato, prisedniki so bili s. o. s. Lenart, dr. Čemer, Lečnik in Kuder. Obtožbo je zastopal državni tožilec dr. Hojnik. Obtoženca Silvestra Krajnca je branil odvetnik dr. Mühleisen, Ivana Kolarja in Kranjčevo ženo pa odvetnik dr. M. Šnuderl.

Nove izmišljotine Silvestra Krajnca

Obilo zanimivih momentov je nudilo zaslišavanje glavnega obtoženca 29-letnega Silvestra Kranjca, ki je prišel danes s povsem novimi izpovedbami.

Predsednik: Ste razumeli obtožnico?

Kranjc: (v nemščini) Da, toda prosim, da se smem zagovarjati v nemščini, ker ne obvladam popolnoma slovenskega jezika.

Predsednik: Povejte nam, kako pa ste prišli na misel, da bi pokojnega Petra Korošca umorili?

Kranjc: Gospod predsednik, Petra Korošca nisem umoril jaz, ampak moj brat *Andreas!*

Predsednik: To je pa popolnoma novo. V preiskavi ste vendar preiskovalnemu sodniku dejali in to iz lastnega nagiba, kakor je napisano, da ste vi izvršili roparski umor in ste tudi orisali vse podrobnosti tega zločina. *Kako to, da pridete šele danes s tem zagovorom?*

Kranjc: Hotel sem vso stvar zavleči, da bi brat lahko pobegnil.

Predsednik: Kako pa veste, da je brat pobegnil?

Kranjc: Tega sicer točno ne vem, pa si mislim.

Predsednik: Slišite, tega vam živ krst ne verjame. Vi pač znate lagati po vseh pravilih.

Nato je Kranjc povedal, kako je 8 dni pred groznim umorom prišel v Žerjav njegov brat *Andreas*, ki ga že 8 let ni videl, in ki je baje bil v Avstriji, kamor je zbežal, da mu ne bi bilo treba služiti pri nas kadrskega roka. Nekega večera se je brat oglasil pri njem ter ga prosil, da bi mu dal prenočišče in nekaj denarja ter hrano. Bil je ves raztrgan. Ker sem bil blagajnik sportnega kluba, tako je dejal Silvester Kranjc, sem mu dal 50 din ter mu sporočil, da žena ne bi privolila, da bi pri njem prenočeval. Kje je potem brat spal, ne ve, najbrže pa na nekem seniku.

Predsednik: Kaj ste pa z bratom govorili?

Kranjc: Brat mi je potem povedal, da ima v Žerjavu neko dekle in mi je pokazal tudi njeno fotografijo.

Predsednik: Čudno, da se brata, ki se 8 let ne vidita, nimata drugega pomeniti ko o deklicah, pa celo v temi vam je pokazal fotografijo!

Kranjc: Brat mi je še rekel, da je brezposeln in da se klati okoli s ponarejenimi dokumenti.

Predsednik: Naprej, kaj vam je še rekel!

Kranjc: Drugega nič. Naslednjega dne sva se zopet srečala ter sem mu ob tej priliki povedal, da mi je Ivan Kolar pred dnevi dejal, da pozna nekega starega kmeta, ki ima vedno pri sebi 15.000 do 20.000 dinarjev.

Predsednik: Zakaj ste to vašemu bratu povedali?

Kranjc: Mislil sem, zakaj bi jaz izvršil zločin, ko imam družino, pa naj to stori brat, ki je brezposeln.

Predsednik: Kdo pa vas je silil, da bi izvršili zločin? Vi govorite tako, ko da bi vas kdo silil k zločinu.

Na to vprašanje Kranjc ni dal konkretnega odgovora ter se je skušal izmikati z raznimi nevažnimi izgovori.

Predsednik: Zakaj ste to bratu povedali, če ste ženi zamolčali.

Kranjc: Ker nisem hotel izvršiti umora. Tudi bratu nisem rekel, naj umori kmeta, ampak je brat sam prišel na to ideio.

Predsednik: Kje pa je bil vaš brat v noči pred umorom?

Kranjc: Ne vem. Čez dva dni sva se z bratom slučajno zopet srečala. nakar sem šel z njim v Volinjak ter mu pokazal starega kmeta, ki ima mnogo denarja.

Predsednik: Kako to, saj ste vendar vedno zatrjevali, da kmeta niste poznali.

Kranjc: Pač, poznal sem ga, ker mi ga je pokazal Ivan Kolar, ki mi je dejal. da gre stari kmet vsak petek v Prevalje v hranilnico, kjer ima nad 100 000 dinarjev naloženega denarja in da gre vsako nedeljo v cerkev v Mežico. Bratu sem še dodal, da ne bomo tega pred nedeljo napravili

Predsednik: Kako ste rekli »ne bomo«, potem sta se vendar točno dogovorila, kako bosta izvršila roparski umor.

Kranjc: Ne tako, hotel sem reči, da je brat dejal da ne bo dejanja izvršil pred nedeljo. Dogovorila sva se samo v tem smislu, da bi jaz stal na straži.

Predsednik: Kako pa to. Na straži stojiš vendar le takrat, če hočeš izvršiti kakšno tatvino ali vlom. Nisem še slišal, da bi tudi roparji imeli »stražo« Kako pa je brat poznal teren, ko vendar ni živel v tej okolici?

„Ali nas hočete še dolgo vleči za nos?“

Kranjc na to vprašanje ni dal odgovora in je molčal. Potem je Kranjc povedal, kako sta se z bratom v nedeljo 25. septembra sestala zjutraj pred neko gostilno, kjer je popil tričetrt litra vina. nakar sta se razšla in se ob 7.30 zopet sestala na dogovorjenem mestu.

Predsednik: Ali nas hočete še dolgo vleči za nos? Tako nesramnega človeka kakor ste vi, pri nas še ni bilo. S takšnim zagovorom ne boste delali vtisov. Govorite vendar enkrat resnico. Svoj položaj si lahko olajšate samo s polnim priznanjem in s kesanjem. Ste razumeli!

Kranjc: *Razumem. Vse, kar sem sedaj povedal, je izmišljeno.*

Predsednik: Boste sedaj govorili resnico? Ali vas je Ivan Kolar nagovarjal k dejanju, kakor ste to izpovedali že v preiskavi?

Kranjc: Glede Kolarja pa je res, da me je on nagovarjal. Nato je Kranjc izčrpno povedal, kako ga je baje Kolar nagovarjal, da bi izvršil dejanje. Dejal mu je, da ima pokojni Peter Korošec v hranilnici 100.000 din in da nosi vedno s seboj 15.000 do 20.000 dinarjev.

Predsednik: Kdo vam pa naj verjame, če ste hoteli lastnega brata obdolžiti groznega dejanja?

Kranjc: Ne lažem, Kolar me je res nagovarjal.

Predsednik: Pa zakaj ste potem to storili, ko ste imeli po lastnem zatrdilu lep zaslužek 700 dinarjev tedensko?

Kranjc na to vprašanje ne odgovori, pač pa pravi: Kolar mi je rekel, naj starega kmeta, ki mi ga je pokazal dva dni pred umorom, kar ubijem, dasi sem jaz rekel, da ga bom samo s palico od zadaj udaril, mu vrgel suknjo čez glavo nato pa ga oropal.

Predsednik: Pa zakaj niste te svoje zamisli izvršili?

Kranjc: Kolar je dejal, naj ga kar ubijem, da ne bo mogel potem pričati.

Kako je moril . . .

Predsednik: Kolikokrat pa ste udarili s palico po glavi svoje žrtve.

Kranjc: Samo trikrat.

Predsednik: Zopet lažete. Obdukcija je dognala, da ima pokojni 9 udarcev po glavi. Od teh pa je padel samo eden po zadnji strani glave, vsi drugi od spredaj. 30 cm od trupla je ležal tudi s krvjo poškropljen kamen. Niste vi z njim udarili po svoji žrtvi?

Kranjc: Ne, ne, s kamnom ga nisem.

Predsednik: Pa potem tudi ga niste zabodli z nožem!

Krajnc: Po daljšem oklevanju: Pač, z nožem, ki je padel iz listnice Koroščeve, sem ga trikrat zabodel v prsi.

Predsednik: Pa zakaj nočete priznati, da ste svojo žrtev tudi s kamnom pobili. Najbrže se zavedate, da bi prišla potem v poštev kvalifikacija okrutnega načina roparskega umora.

Krajnc: S kamnom ga nisem.

Predsednik: Kam ste pa šli po umoru?

Krajnc: Šel sem k potoku, kjer sem si umil roke, ki so bile krvave. Potem sem šel domov ter izročil ženi 2000 dinarjev, ki sem jih našel v kmetovi listnici ter še pristavil, da ne bomo dali Kolarju od tega ničesar.

Predsednik: Kaj ste rekli, »ne bomo nič dali?«

To izpovedbo je Krajnc zopet popravil v tem smislu, da je ženi rekel, da je Kolar nekaj denarja našel ter njemu izročil v varstvo.

Predsednik: Kaj ste pa potem delali.

Krajnc: Preoblekel sem se ter se nato odpeljal s kolesom v Ćmo, nato pa sem šel na nogometno igrišče, kjer sem gledal, kako igrajo nogomet. Medtem pa sta prišla že dva orožnika in me aretirala.

Zaslišavanje Krajnca je trajalo dve uri, nakar je sledilo zaslišanje obtoženega Ivana Kolarja:

Izpovedbe Ivana Kolarja

Predsednik: Kolar, kolikokrat ste že bili kaznovani?

Kolar: Petkrat in sicer zaradi tatvin.

Predsednik: V kazenskem listu pa je zapisano šestkrat.

Kolar: Res, šestkrat.

Predsednik: Povejte, kakšno je vaše razmerje do Krajnca.

Kolar je nato povedal, da je s Krajncem nekaj časa skupno delal in da od 12. avgusta ni imel z njim daljših razgovorov. Nekoč meseca avgusta, sta se s Krajncem pogovarjala o življenjskih razmerah ter je govor nanesel tudi na to, da si Kolar namerava kupiti kravo. Ker pa ni imel denarja, je Krajncu dejal, da si bo denar izposodil od kmeta Petra Korošca, ki da je bogat in ima vedno dovolj denarja. Krajnc se je še informiral, kje je ta Peter Korošec, da bi tudi Krajnc njega prosil, da bi mu posodil nekaj denarja. Kolar mu je pokazal Korošca. Nato mu je Krajnc dejal, da bi bilo dobro, če bi kmeta oropal, če ima toliko denarja. To misel pa je Kolar odklonil.

Predsednik: Zakaj niste tega takoj prijavili orožnikom.

Kolar: Mislil sem, da tega Krajnc ne bo napravil.

Predsednik: Kritično nedeljo ste bili s Krajncem skupaj, ali vam je bilo znano, da je izvršil zločin?

Kolar: Da, povedal mi je, da je nekaj napravil.

Predsednik: Pa zakaj se niste takoj javili kot priča?

Kolar: To je bila ravno neumnost od mene. Mislil sem si, da bom imel preveč poti.

Sledilo je soočenje Kolarja in Krajnca, pri katerem je Krajnc vztrajal pri svoji prvotni izpovedbi, da ga je nasnoval k zločinu Kolar.

Krajnčeva žena in priče

Nato je bila zaslišana Amalija Krajnčeva, žena Silvestra Krajnca, ki je odločno zanikala, da bi vedela, od kod izvira tistih 2000 din, ki jih je mož prinesel domov in ki jih je shranila.

Predsednik: Pa vam mož ni rekel, da izvira denar od ropa.

Krajnčeva: Mislila sem si, da si je mož denar izposodil. Bila sem itak vsa razburjena.

Predsednik: Če je mož prinesel denar domov, bi ga morala biti vesela! Zakaj ste orožnikom rekli, da izvira denar od prihrankov, ko je bilo vendar znano, da imata precej dolga?

Krajnčeva: Saj sem potem itak orožnikom rekla po pravici.

Zaslišana sta bili nato še dve priči. Neki Alojz Mlinar je izpovedal, da je teden dni pred umorom videl pri pokojnem Petru Korošču 6 bankovcev po 1000 din, druga priča Franc Perše pa je izpovedal, da je dan pred umorom videl pri pokojniku le par stotakov in da je pokojnemu dal 1300 din are za kupljene vole. Iz izpovedb zaslišanega orožnika Alojzija Čeha je bilo razvideti, da sta Krajnčeva živela precej razkošno, da sta si privoščila le »specialitete« kakor sardine, sir, salame in druge takšne stvari in da sta bila precej zadolžena. Predsednik je še prečital obdukcijski pregled trupla pokojnega Korošca, nakar sta sledila pledoajeja zagovornikov dr. Mühleisna in dr. Šnuderla.

„V smrt na vešalih“

Senat se je nato umaknil k posvetovanju, ki je trajalo pol ure, nakar je predsednik s. o. s. dr. *Turato razglasil sodbo, s katero je obsojen Silvester Krajnc v smislu obtožnice v smrt na vešalih ter na trajno izgubo častnih državljanskih pravic, Amalija Krajnčeva na 2 meseca strogega zapora ter na 300 din denarne globe, Ivan Kolar pa je zaradi pomanjkanja dokazov oproščen krivde in kazni.*

Silvester Krajnc je sprejel sodbo mirno, zagovornik pa je prijavil revizijo.

Stroga obsodba za umor štirih otrok

Sestri Višnarjevi obsojeni na 12 in 15 let

Celje, 4. januarja

Na okrožnem sodišču v Celju je bila v torek tajna razprava proti 18letni služkinji Ani Višnarjevi in njeni sestri, 23-letni Mariji Višnarjevi iz okolice Vitanja. Ana Višnarjeva je bila obtožena, da je umorila štiri otroke. Dne 21. oktobra 1937 je umorila na Planini pri Zrečah 6 mesecev starega Mirka Višnarja, sinčka svoje sestre Marije, s tem, da ga je z vso silo stisnila čez trebuh. Dne 5. novembra 1937 je v Koritnem pri Oplotnici na sličen način umorila 4 mesece staro Marijo Vitrihovo, lani 13. maja na Planini pri Zrečah triletnega Ivana Višnarja, drugega otroka svoje sestre Marije, lani 22. septembra pa na Padeškem vrhu pri Zrečah 4 mesece starega Mirka Črešnarja; slednjega je umorila s tem, da mu je s komolcem zdrobila glavico. Marija Višnarjeva je bila obtožena, da je nagovorila svojo sestro Ano, da je umorila Mirka in Ivana Višnarja. Ana Višnarjeva je bila obsojena na 12 let, Marija Višnarjeva pa na 15 let robije.

Medvedji rod je ogrožen

Na javni anketi bodo razpravljali o njegovi usodi

Kamnik, 4. januarja

Ko je bil letos v juniju ustreljen na Menini medved, je to v sosednji Nemčiji vzbudilo začudenje in Osrednja zveza lovskih društev je koj dobila iz Nemčije vprašanje, ali se v Jugoslaviji ne bi mogel zaščititi, kakor je zaščiten v Nemčiji. To vprašanje iz sosednje države je prišlo vprav v času, ko se je vodila živahna debata med nekaterimi občinami kočevskega sreza in lovskimi zakupniki zaradi zaščite medveda. Z odlokom banske uprave, od 15. marca 1935 je bil namreč medved zaščiten v srezih Kočevje, Novo mesto, Črnomelj, Logatec in Ljubljana do konca leta 1940.

V letu 1937. pa je bilo toliko pritožb predvsem iz občin kočevskega sreza o škodi, ki jo povzroča kosmatinec na poljih. da je bila zaščita ogrožena. Občinski odbori so opetovano zahtevali, da se medved izloči iz zaščite ali pa naj se da lovskemu zakupniku nalog, da nekaj komadov odstreli. V Loškem Potoku so baje medvedi prihajali čisto blizu selišč. Po posredovanju banske uprave je bil nato dovoljen odstrel dveh medvedov v občini Loškem Potoku, v območju Prigorice in Rakitnice pa po eden. Vendar pa lovski zakupniki dovoljenja za odstrel štirih medvedov niso izrabili ker se v kočevskih gozdih noben medved ni hotel postaviti lovcu za tarčo. Banska uprava je iz sredstev lovskega sklada plačala v letu 1937 za škodo, povzročeno po medvedu 23.659 dinarjev, ki so bili skoro bratovsko razdeljeni med kočevski in logaški srez. poleg tega pa še 200 dinarjev odškodnine za raztrgane ovce v gornjegrajskem srezu, kjer medved ni užival zaščite.

Lani je bilo spet na račun medvedove kože izmenjanih mnogo vlog. pritožb in predlogov med nekaterimi občinami, sreskimi načelstvi, bansko upravo. Prirodoslovnim društvom in Zvezo lovskih društev. Banska uprava je zagovarjala stališče, da je treba z odstrelom nekaj škodljivih kosmatincev zmanjšati škodo, da bi se poleglo razburjenje kmetovalcev in se ne bi zaščita napačno tolmačila. Zaščite pa ne bi kazalo dvigniti, ker bi potem nihče ne bil odgovoren za škodo in bi bila nevarnost, da bi se medved, — ta spomenik prirode, popolnoma iztrebil. Skupno je bil določen odstrel 9 medvedov, vendar pa tudi lani ni bila nad nobenim kosmatincem izvršena smrtna kazen. Škoda, ki so jo povzročili v teku leta, je bila ocenjena na preko 18.000 dinarjev.

Ker se nesrečni medvedji rod ni zmanjšal in tudi ni nehal obiskovati koruznih polj na Kočevskem, se je v pretekli jeseni vnela ostra debata zastran medvedove varnosti. Medtem ko so prizadeti posestniki trdili, da je škoda po medvedu zelo velika in da odškodovanci dobijo le malenkostno odškodnino, večina pa niti škode ne prijavi, je bila Zveza lovskih društev spet mnenja, da kmetovalci pretiravajo in da škoda ni tako občutna, da bi morali število rjavih godrnjačev v kočevskih gozdih zmanjšati. Zatiranje medveda bi poleg tega pomenilo za nas tudi kulturno sramoto. Nasprotno pa je bila spet Kmetijska zbornica mnenja, naj se osvoji predlog o zmanjšanju števila medvedov, ki povzročajo preobčutno škodo na pičlih poljskih pridelkih malim kmetovalcem. Odškodnina, ki so jo prejeli, ni v nobenem razmerju s škodo.

Tako razpoloženje je vladalo, ko je prišlo vprašanje iz sosednje države, če bi se mogel medved zaščititi tudi pri nas. Zveza lovskih društev je na podlagi tega vprašanja predlagala banski upravi, naj se zaščita medveda razširi na vso banovino. Proti temu predlogu je spet kmetijska zbornica, ki smatra razširjenje zaščite za nepotrebno in za kmetsko gospodarstvo škodljivo. Navaja primere iz ozemlja, koder je medved zaščiten in kjer je prišlo do upravičenega izraza nezadovoljstva kmetskih malih posestnikov.

Ubogi medvedji rod! Koliko tožb visi nad njim in koliko učenih debat se kreše v njegov blagor in pogin! Kakšna bo njegova usoda v prihodnjem letu? Ali naj spet celo leto romajo pritožbe in zagovori od ene instance na drugo?

Tej stvari hočejo priti do dna na anketi, ki bo januarja v Ljubljani. Tu se bodo pomerili medvedovi tožniki in zagovorniki v javni debati in skušali doseči sporazum za zadovoljivo rešitev. Medtem, ko bo kosmatinec pokojno smrčal v toplem zimskem brlogu, se bosta obe strani pogajali za ceno njegove kože.

V tržiškem novem mestnem domu

so imeli prvo občinsko sejo

Tržič, 2. januarja

Seja mestnega odbora tržiškega, prva v novem mestnem domu, je bila preteklo sredo. V reprezentativni mestni sejni dvorani so bili zbrani vsi mestni odborniki. Župan je v uvodu poročal o otvoritvi mestnega doma, o govorih pri otvoritvi in na banketu. Nato je navajal vsote, ki so bile izplačane posameznim tvrdkam na račun adaptacijskih del v celotnem znesku okrog 1.400.000 din. Povedal je tudi, da so opremile občinske uradne prostore sledeče tvrdke: pohištvo Alfred Aman, Tržič, usnje Runo iz Tržiča, kamin in peči Oseli iz Kranja, preproge Majer iz Ljubljane in zavese Stora iz Št. Vida. Našteval je dalje, kako so oddana stanovanja in lokali in je izjavil, da bo neslo poslopje letnih 150.000 din, medtem ko znaša letna amortizacija 120.000 din. Mestna uprava je sprejela za dom strog hišni red, za vratarja pa je nastavila dosedanjega nočnega čuvaja Gašperja Vuka.

Komisija kr. banske uprave si je ogledala stavbišče za Virjem, da določi prostor za novo poslopje osnovne šole. Za pregled mestnih obračunov bo poslovala odslej mestna kontrola v Tržiču proti nagradi 1500 din. Mestna uprava je dovolila, da zgradi fantovski odsek pri Sv. Jožefu smuško skakalnico. Zgrajena bo po načrtih znanega strokovnjaka inž. Bloudka. Prostor in potrebni les bo prispevala mestna občina. Končni obračun za les, ki ga je prodala mestna uprava dr. Karlu Bornu, znaša 97.437 din. Ta znesek bo pa komaj kril škodo, ki jo je napravila Bistrica o priliki zadnje povodnji. Po predsednikovem poročilu so se zvrstile naslednje točke dnevnega reda: spremenba tržnega reda v toliko, da bo v bodoče prostor za trg v tržnici v mestnem domu. Predlog trgovskega gremija, naj se trgovcem, ki imajo svoje stalne lokale, ne dovoli prodaja na stojnicah, je bil odklonjen. Sprememba statuta o honorarjih občinskih funkcionarjev je bila sprejeta v toliko, da se poviša nagrada županu na 18.000 din letno, ker po odredbi kr. banske uprave ne uživa več lovske pravice [illegible] je to povišanje opravičil s tem, da pride nagrada itak v korist občinskim revežem.

Prošnji tvrdke Glanzmann & Gassner za dovoljenje položitve vodovodnih cevi preko občinske parcele je bilo ugodeno. Tvrdka naj bi v času pomanjkanja vode dajala za Presko potrebno množino iz svojega vodovoda. Prošnjo tvrdke I. Razboršek za znižanje vodarine je mestni odbor odklonil. V tajni seji je mestni odbor dovolil nekaj podpor, za razdelitev božičnih podpor pa je pooblastil predsednika, da jih razdeli po lastnem preudarku. Nato je župan zaključil sejo.

Na našem mestnem domu se blesti nova uradna napisna tabla: mestna občina Tržič, točno po predpisu v cirilici in latinici. Le barve grba niso po predpisu, pa ne vemo, ali je to pomota ali politika, da nosi grb barve hrvatske zastave.

★

V četrtek je bila v telovadnici meščanske šole božičnica Kola jugoslovenskih sester. Za uvod je uprizorila deca otroškega vrtca ljudsko igrico. Nato je imela ga. predsednica Anka Polakova kratek nagovor. Marljive sestre so razdelile lepa božična darila. Obdarovanih je bilo 85 siromašnih otrok, 45 dečkov in 40 deklic. Dečki so dobili tople nogavice in srajce, deklice pa nogavice in hlačke. Poleg tega je dobilo 10 revnih družin živila v vrednosti po 50 din. Celotna vrednost daril znaša preko 6000 din. Človekoljubno delo naših Kolašic, ki zbirajo v sedanjih težkih razmerah in nabero lepe vsote, zasluži vso pohvalo. Veselje, ki ga zbujajo s svojimi darovi, in hvaležnost obdarjencev naj jim bo v izpodbudo za njihovo bodoče delo. Čuje se, da se brani marljiva predsednica ga. Polakova da bi še v bodoče obdržala vodstvo. Škoda bi bila za društvo, kajti gospa Polakova je duša Kola in nobena druga ne bi mogla in znala tate društvene namene. Zato želi vsa tržiška javnost, naj ostane na svojem mestu in naj vodi Kolo še nadalje tako uspešno ko spretno p[illegible] sredst[illegible] za plemenit[illegible] kakor dosedaj.

POMNITE: V SOBOTO **TRGOVSKI PLES**

Heybalova · Wisiakova · „Jožek in Ježek" · Tri godbe

Domače vesti

* **Ob proslavi 20 letnice narodnega zedinjenja je društvo rezervnih podčastnikov** poslalo svojim vojnim tovarišem proglas, ki poveličuje boj našega naroda za osvoboditev in zedinjenje in izreka priznanje vsem vojnim tovarišem, ki so darovali svoje življenje in svojo moč za veliko nacionalno delo. Da se ohrani veliki spomin na nepozabne boje in prestane vojne grozote, poziva društvo rezervnih podčastnikov kraljevine Jugoslavije svoje bojne tovariše, da se združijo v eno društvo, ki bo imelo tole nalogo: da se ohrani stoletna misel tudi v današnjih težkih dneh, si je društvo rezervnih podčastnikov zadalo nalogo, da pripravi kader sposobnih ljudi, ki bodo vsak trenutek nesebično žrtvovali življenje, če bo to terjala korist domovine. Društvo želi s svojimi skromnimi močmi pripomoči k mirnemu razvoju življenja naše domovine in se zaveda, da bo z združitvijo vseh rezervnih podčastnikov in poštenih državljanov te države v celoto moglo svojo misel uresničiti v blagor kralja in domovine.

Pot k prehladu

vodi najpogostejše skozi usta. Zato si pogosto desinficirajte usta in grlo z

Mr. Bahovčevimi

„Smreka" bonboni

iz smrekovega ekstrakta in mentola ki ublažijo kašelj in hripavost, zrahljajo katar in olajšajo izločanje sluz. Zavitki Din 4.— in Din 6.—.

Apoteka

Mr. BAHOVEC,

LJUBLJANA

Kongresni trg štev. 12.

* **Govor dr. Stojana Bajiča** na prosvetni akademiji ljubljanskih srednjih in prosvetnih društev včlanjenih v ZKD na Taboru dne 29. oktobra 1938 v proslavo dvajsetletnice našega osvobojenja in zedinjena je izdala ZKD v posebni brošuri pod naslovom »Ob dvajsetletnici Jugoslavije«.

* **Zdravniška zbornica v Ljubljani opozarja** vse zdravnike, da je pri Okrožnem sodišču v Mariboru razpisano mesto jetniškega zdravnika. Natančnejši pogoji so na vpogled pri Predsedništvu Okrožnega sodišča v Mariboru.

* **Vozni red brzih vlakov štev. 9 in 10.** Občinstvo se opozarja, da vozita na progi Beograd - Jesenice in obratno po odredbi generalne direkcije drž. železnic **redno vsak dan** brza vlaka štev. 9 in 10, žal se potniki teh dveh vlakov verjetno zaradi nepoznavanja voznega reda, prav malenkostno poslužujejo, nasprotno pa sta po navadi prenapolnjena brza vlaka štev 5 in 6 **Vlak štev. 9 odhaja z Jesenic ob 20. uri 15. min.**, z Lesc - Bleda ob 20 uri 33 min., iz Radovljice ob 20. uri 38 min., iz Kranja ob 21. uri 02 min., iz Škofje Loke ob 21. uri 18 min., prihaja v Ljubljano ob 21 uri 43 min ter odhaja iz Ljubljane ob 22 uri, z Zidanega mosta ob 23 uri 19 min., iz Brežic ob 0. uri 04 min., ter prihaja v Zagreb gl. kol. ob 0 uri 40 min., v **Beograd pa ob 8. uri 16. min. — Vlak štev. 10 odhaja iz Beograda ob 20. uri 55 min.**, iz Zagreba gl. kol. ob 4. uri 30 min.; iz Brežic ob 5. uri 10 min., z Zidanega mosta ob 6 uri 20 min., **prihaja pa v Ljubljano ob 7 uri 26. min.** ter odhaja iz Ljubljane ob 7 uri 58 min., iz Radovljice ob 9 uri 17 min., z Lesc - Bleda ob 9 uri 15 min ter prihaja na Jesenice ob 9 uri 34 min. Ta vlaka sta po navadi — vsaj za zdaj — prav slabo zasedena ter je potovanje z njima ugodnejše, nego potovanje s katerimkoli drugim brzim vlakom.

Pri hemoroidih bolečinah v križu, zastoju krvotoka v jetrih in nezadostnem izločevanju iz žolča, nastalem zaradi zapeke, se dosežejo z naravno **»Franz-Josefovo«** vodo odlični uspehi. Bolniki radi uživajo preizkušeno **»Franz-Josefovo«** grenčico, ki se tudi pri pogostejši uporabi dobro obnese.

Ogl. reg. S. br 15. 485-35

* **Kako Angleži voščijo novo leto.** Znana predsednica ženskih organizacij v Angliji Dorothy Eckersley, ki je bila že večkrat v naših krajih na letovišču, je poslala neki svoji znanki v Sisku novoletno voščilo. Zanimivo je, da je na kartonu tega voščila v angleščini tiskan ves tekst sporazuma, ki sta ga sklenila Hitler in Chamberlain lani 30. septembra v Münchenu.

* **Smučarska nezgoda na Kofcah?** Na Kofcah sta šla v ponedeljek 2. t. m. popoldne smučarja Stanko Magister in Miro Halik iz Ljubljane proti Velikemu vrhu. Ker je bila gosta megla in je močno snežilo ter se nista nič poslovila in ne poravnala večdnevnih računov, je upravičena bojazen, da sta se v megli in mraku kje ponesrečila. Kdor kaj vé o njih, naj javi podružnici SPD v Tržiču ali najbližji orožniški postaji.

* **Ugotovitev.** Antonija Žitnikova, žena posestnika na Švepovni v Zagorju nas je naprosila za ugotovitev, da ni istovetna z Ano Žitnikovo, ki je doma iz ljubljanske okolice in je izvršila v zagorski dolini več tatvin. Na »Jutrovo« poročilo o tej tatvini je bila slednja Žitnikova v Celju aretirana in pripeljana na orožniško stanico v Zagorju.

* **Ladjedelnica v Kraljevici** ima zdaj zaposlenih nad 200 delavcev. V tej ladjedelnici so v popravilu ena torpedovka, en minonosec naše vojne mornarice in dva parnika Jadranske plovbe.

* **Bivši minister Pavle Denić umrl.** V Beogradu je umrl bivši minister prof. Pavle Denić, ki se je rodil leta 1855. v Beogradu, kjer je dovršil gimnazijo in vojno akademijo. Kot podporočnik se je udeležil leta 1876 prve srbsko-turške vojne, ko pa je dosegel kapetanski čin, je zapustil vojaško službo in se podal studirat v Francijo. Po dovršenih študijah se je vrnil v Beograd in postal profesor vojne akademije. Tudi to službo je zapustil ter postal upravnik mesta Beograda. Pozneje je bil srbski konzul v Skoplju in Solunu in je bil velik zaščitnik nacionalne akcije v Južni Srbiji. V kabinetu Cincar-Markovića je postal minister za javna dela, zastopal pa je tudi zunanjega ministra. Po 29. maju 1903. se je Denić umaknil iz političnega življenja.

Dr. Anton Ocvirk govori v soboto 7. januarja ob 18.30 v Knjigarni Akademske založbe (Šelenburgova 4, palača Croatia, dvorišče) o I. PRIJATELJEVI KULTURNI IN POLITIČNI ZGODOVINI SLOVENCEV.

* **Smrt uglednе narodne žene.** Po daljši bolezni je v torek zjutraj umrla v 68. letu gospa Marija **Mesarjeva**, vdova po hišnem posestniku na Jesenicah. Ko je pred dobrimi 42 leti prišla kot zala nevesta iz solnčnih Poljč za gospodinjo na lepo Ratečanovo domačijo, so bile Jesenice še dolga gorenjska vas. Gospa Marija je bila priča njihovega razvoja. S pridnim delom je po moževi smrti vodila posestvo in hišo, v kateri je poleg drugih lokalov tudi podružnica »Jutra«. Bila je zelo prikupna in blaga žena, spoštovana pri vsem, ki so jo poznali. Za njo žalujeta dve hčeri in sin ter pet vnukov in vnukinj. Bodi blagi ženi ohranjen lep spomin, hudo prizadetim preostalim pa naše globoko sožalje!

* **Zaslužnega zdravnika je ugrabila jetika.** V sanatoriju v Topolščici je podlegel v najlepših letih zavratni bolezni zdravnik dr. Mihajlo Stanić, doma iz Novega Pazara, ki se je več let zelo zaslužno udejstvoval pri organizaciji zdravstvene službe v Sandžaku in Južni Srbiji. V Prokuplju je uredil bolnišnico in prevzel njeno vodstvo. Kot zdravnik je služboval tudi v svojem rojstnem kraju. Pokojnikovo truplo so prepeljali v Beograd.

* **Smrt znanega zagrebškega zdravnika.** V zagrebški kliniki je umrl ugledni zagrebški zdravnik dr. Lav Vrbanić, ki se je rodil leta 1870 v Otočcu ter na Dunaju dovršil medicinske študije. Ko se je vrnil v domovino, je postal primarij, pozneje pa ravnatelj bolnišnice v Vinkovcih, kjer je služboval več let in je bil znan po vsem Sremu in Slavoniji. Po vojni je prišel dr. Vrbanić v Zagreb in je postal leta 1920 ravnatelj klinik. To službo je opravljal do svoje smrti. Dolga leta je bil tudi glavni zdravnik Merkurja.

Polenovka namočena. — Fr. Kham, Kongresni trg 8.

NEKAJ RAZVEDRILA JE VSAK POTREBEN

Mesečnik „Prijatelj" Vam krajša čas.

Sporočite svoj naslov upravi „Prijatelj, Ljubljana, Dalmatinova 8/J, ki Vam pošlje eno številko brezplačno na ogled.

* **Iz statistike našega zračnega prometa.** Lani so imela preko Zagreba leteča letala vsega skupaj 5.703 potnike, 5.160 kilogramov pošte in 4 850 kg raznega blaga. Promet se je nekoliko zvišal in če bomo tako nadaljevali, se bo polagoma primerno razvil. Največji je bil promet na zračni progi Bukarešta - Zagreb—Beograd—Milano—Torino. Iz Bukarešte proti Torinu je bilo 540, v obratni smeri pa 431 potnikov. Za naše razmere je to uspeh, čeprav je — recimo — v Italiji na progi od Milana do Torina desetkrat več potnikov v enem mesecu, kakor tukaj v treh mesecih. Na progi Zagreb — Beograd je bilo 595, dočim je iz Beograda v Zagreb potovalo 920 potnikov. Iz Zagreba preko Sarajeva v Dubrovnik je potovalo 160 potnikov, iz Dubrovnika v Zagreb pa nad 200 potnikov. Na progi Zagreb—Sušak—Ljubljana je bilo 126 potnikov, iz Ljubljane preko Sušaka v Zagreb pa samo 73 potnikov. Tako izkazuje lanska statistika zračnega prometa najmanj potnikov iz Slovenije in še ti so bili po večini tujci. Na zračni progi Zagreb—Dunaj—Brno—Praga je bilo 85 dočim je iz Prage preko Dunaja prispelo v Zagreb 141 potnikov. Promet na tej progi je trajal samo poldrugi mesec. Iz Zagreba v Bratislavo je potovalo 258, iz Bratislave v Zagreb pa 251 potnikov.

Ako želite razvedrila — pridite

v kavarno »Central«

na koncert in ples. — Četrtek, petek, soboto in nedeljo ODPRTO VSO NOČ!

* **Nezgoda smučarjev na Jahorini.** Od večje skupine smučarjev na Jahorini so se ločili profesor Ubavić iz Sarajeva in dve dami iz Zagreba, da bi preizkusili nov teren. Zašli so predaleč in ostali smučarji so jih našli šele prihodnje jutro. Vsi trije imajo hude ozebline in so jih takoj s planine odpremili v sarajevsko bolnišnico. Med zadnjimi ponesrečenci na Jahorini je tudi soproga dr. Buića, bana primorske banovine. Pri smučanju si je zlomila nogo. Zaradi teh nesreč bodo v planinskem domu na Jahorini po odredbi okrajnega glavarstva uredili hišno lekarno.

* **Velike količine ledu na Dunavu.** V naši državi se po vsem Dunavu led še premika in stoji samo na nekaterih mestih, kakor n. pr. pri zemunskem kolodvoru, kjer je Dunav podoben veliki ledeni poljani. Med Galcem in Brailo je Dunav popolnoma zamrznjen in je tam tudi že nekaj dni najhujši mraz. Pri Braili je te dni zmrznila petčlanska družina, ki se je s sanmi vozila iz ene vasi v drugo. Zmrznila sta tudi konja. Tudi na Dravi so velike ledene plošče, ki se premikajo, na Tisi pa led stoji. Na Savi še ni ledu. Naše reke so zelo nizke ter so celo Dunav, Sava, Drava in Tisa precej pod normalo.

* **Snežne prilike v planinah:** Letošnja zima je bolj naklonjena smučarjem. Povsod je zapadel sneg v višini 60 do 90 cm, v višjih legah n. pr. na Komni tudi preko 150 cm. V petek 6. t. m. je praznik Sv. Treh kraljev, sledi sobota in zopet prosta nedelja, torej bodo marsikomu na razpolago trije prosti dnevi za smučanje v planinah. Na Komni bo še prostora; tam je nad poldrugi meter snega, ki tvori ugodno podlago za smučarja. Izhodišče za vse zimske ture v Julijskih Alpah pa je »Zlatorog« ob Boh. jezeru, kjer si more vsakdo nabrati zadostne moči za smuko v planinah. Okoli Erjavčeve koče na Vršiču je preko 60 cm snega; vzpon na to točko je bogato plačan z idealnim spustom po cesti v dolino proti Kranjski gori. Kamniške planine pokriva v višini od 1500 do 1700 m 60 do 90 cm debela plast snega. Pot v Kamniško Bistrico je prikladna tudi za smučarja, ker ga vodi med čarobnimi s težkim snegom pokritimi gozdovi. Krvavec ima preko 90 cm snega, iz Ljubljane vozi Žužkov avtobus ki daje planincem 30% popusta od normalne vozne cene, ako je povratni vozni listek opremljen z žigom Doma na Krvavcu. Velika Planina ima nad 60 cm snega, najprikladnejši vzpon je pozimi iz Črne. Vse podrobne informacije o zimskih planinskih turah dobite v pisarni SPD.

* **Razbremenitev šibeniške bolnišnice.** V bolnišnico v Zemuniku so poslali iz šibeniške bolnišnice večjo skupino duševnih bolnikov, ki niso hudo bolni. Spomladi bodo pri bolnišnici v Zemuniku uredili veliko kolonijo duševnih bolnikov, ki so še sposobni za dela na vrtovih in njivah. Na ta način bo šibeniška bolnišnica znatno razbremenjena.

* **Srna se sprehaja po beranskih ulicah.** Upravnik banovinske bolnišnice v Beranah v Črni gori dr. Dedović je udomačil mlado srno, ki je postala tako krotka, da se ne sprehaja samo po dvorišču in vrtu bolnišnice, temveč tudi po beranskih ulicah. Krotka srna se sama približuje ljudem in sprejema od njih razna darila. Najrajši pa se druži z otroci ter z njimi veselo poskakuje.

* **Zagovor ubijalcev roparskega morilca.** Kakor smo že poročali, stojita pred okrožnim sodiščem v Kolašinu kmeta Tomović in Golubović iz šahoviške občine, ki sta lani v avgustu ubila morilca Pajića, ki je umoril in oropal beograjskega podjetnika inž. Baderja, graditelja nove ceste ob reki Tari. Obtoženca sta ponoči morilca Pajića spremljala iz svoje vasi do glavne ceste ter ga spečega ustrelila in si razdelila njegov roparski plen. Pajić je vzel svoji žrtvi, kakor znano, okrog 250.000 din. Svežanj bankovcev sta si ubijalca razdelila v veliki naglici in se je zgodilo, da si je prilastil eden okrog 180.000 din, drugi pa ostanek. Oba sta denar zakopala blizu svojih hiš. Zdaj pripovedujeta na razpravi, da sta morilca po opisu tiralice takoj spoznala in da sta mislila, da imata pravico ubiti zasledovanega zločinca. Zatrjujeta tudi, da sta hotela dogodek naznaniti oblasti ter vrniti denar, ki sta ga vzela ubitemu morilcu. Ta zagovor seveda ne drži, ker sta denar takoj po krvavem dejanju zakopala.

Iz Ljubljane

u— **Za boljšo zvezo Slovenije z jadranskimi vlaki.** V torek se je v posvetovalnici direkcije državnih železnic pričela velika anketa o takozvanih jadranskih vlakih, s katerimi se predvsem češkoslovaški in madžarski turisti vozijo v sezoni na naše morje. Anketo vodi pomočnik direktorja Hojs, sodelujejo pa poleg referentov železniške direkcije, šefa oddelka za vozne rede pri generalni direkciji Vulovića referenta za tujski promet pri generalni direkciji Popovića in zastopnika komercialnega oddelka zagrebške direkcije Horvata, tudi predstavniki tujsko-prometnih organizacij Češkoslovaške, Madžarske in Jugoslavije. Anketa je za razvoj tujskega prometa v naši državi brez dvoma velikega pomena — saj so lani pripeljali jadranski vlaki kljub krizi v republiki samo iz Češkoslovaške 26 000 gostov na naše morje — hkratu pa je združena z velikimi težavami, ker je proga od Prage do Splita oziroma Sušaka razmeroma dolga. O odhodu jadranskega vlaka iz Prage so se delegatje zedinili tako, da bo odhajal v zgodnjih popoldanskih uran in bo vozil preko Bratislave, Gjöera in Koprivnice do Zagreba, nato pa v dveh trasah do Sušaka in Splita. V obratni smeri bi vlaka vozila tako, da bi s Sušaka in iz Splita odhajala okoli poldneva, se nato v Zagrebu združila v enotno garnituro in okrog 16. nadaljevala vožnjo proti Pragi. Po prizadevanju zastopnikov slovenskih organizacij za tujski promet, predvsem direktorja »Putnika« dr. Žižka, je zagotovljeno, da bo Slovenija imela čim ugodnejše zveze z jadranskimi vlaki. Soglasno je bil sprejet tudi predlog, naj vozi v sezoni še drugi par vlakov kakor pred sezono in po njej.

u— **Odlična češka pianistka Viktorija Švihlikova** bo izvajala v ponedeljek 9. t. m. na samostojnem klavirskem večeru v veliki filharmonični dvorani naslednja dela: Bach: Partita v c-molu, Liszt: Sonata v h-molu. Po odmoru pa Debussy: Pies delfinov, Ravell: Ondina, Novak: Moj maj in štiri Smetanove skladbe: Na morskem bregu, Slepička, Cibulička, ter Fantazija na češke narodne pesmi. Švihlihova je velika umetnica na svojem instrumentu ter kot taka visoko cenjena povsod, kjer je nastopala. Začetek koncerta ob 20. uri, vstopnice so v knjigarni Glasbene Matice.

u— **Sokolsko društvo Ljubljana-Šiška** ponovno vabi vso svojo deco, naraščaj in članstvo, še posebej pa starše in darovalce na božičnico, ki se prične danes ob 17.30 v veliki dvorani Sokolskega doma.

u— **Občni zbor Ljubljanskega šahovskega kluba** bo 14. t. m. ob 20. v restavraciji »Zvezde«. — Odbor.

u— **Podružnica Sadjarskega in vrtnarskega društva na Viču** ima svoj redni letni občni zbor v petek dne 6. t. m. ob 10. uri dopoldne v telovadnici viške šole. Vse člane vabimo, da se občnega zbora udeležijo.

Romantična ljubavna zgodba po krasni noveli nesmrtnega ruskega lirika

POŠTARJEVA HČI

Predstave ob 16., 19. in 21. uri

KINO UNION, tel. 22-21

A. PUŠKINA v dramatizaciji TURŽANSKEGA

V gl. vlogah HARRY BAUR.

u— **Predavanje SPD** bo v torek 10. m. ob 20. v dvorani Delavske zbornice. Najvišja gora v velegorju Irana je Demavend (5670 m), ki ima nad 1000 metrov visoko skalnato in raztrgano severno steno. Leta 1936 so to goro okrožili aeroplani ter napravili prve posnetke ogromne severne stene. Leta 1938 se je odločil nemški alpinist Gorter Wolfgang da se povzpne s tremi svojimi tovariši od severne strani stene na vrh Demavenda. Navedeni alpinist nam bo predaval o tem vzponu ter s skioptičnimi slikami kazal napore, ki so jih morali premagati plezalci. Razen tega bo poseben film kazal doživetja nemške alpinistične ekspedicije v Hindukušu. Planince opozarjamo na navedeno zanimivo predavanje. Vstopnice so že na razpolago v društveni pisarni SPD na Aleksandrovi cesti 4/I.

u— **Razpisane službe pri mestnem poglavarstvu.** Mestno poglavarstvo v Ljubljani je razpisalo 4 službena mesta zaščitnih sester - pripravnic in 1 službeno mesto pogodbenega lovskega in gozdnega čuvaja. Prošilke za službo zaščitnih sester morajo dokazati, da so dovršile 2- oziroma 3letno šolo za zaščitne sestre (za strežnice), prosilci za službo pogodbenega lovskega in gozdnega čuvaja pa morajo imeti nižjo gozdarsko šolo. Prošnje je treba vložiti do 20 januarja t. l., vendar pa ni treba več vlagati novih prošenj onim prosilkam ki so že vložile prošnjo na razpis službe zaščitne sestre - pripravnice z dne 31. oktobra 1936 in onim prosilcem ki so že vložili prošnjo za pogodbenega uslužbenca za gozdarsko stroko na razpis z dne 9. marca 1938. — Razpis izide v »Službenem listu« 7. t. m.

u— **Veliko zanimanje za Navje.** Čeprav je častno pokopališče zaslužnih za nekdaj Ljubljančani pa manj hodijo na sprehod, rok in pozimi ljudje ne delajo izletov ter ne prihajajo v skupinah z dežele v mesto, Ljubljančani pa manj hodijo na sprehod, vendar je na Navju vedno dosti obiskovalcev. Ker je pokopališče, kjer počivajo najznamenitejši tvorci naše kulture in tudi političnih uspehov slovenskega naroda, vedno pod skrbnim varstvom in zastraženo pred zlikovci, je mogoča tudi natančna evidenca obiskovalcev. Štetje častilcev naših zaslužnih mož je pokazalo, da je Navje obiskalo od 23. novembra do Silvestrovega dne 770 oseb. Pri tem visokem številu oseb, ki so prišle počastit naše slavne, zaslužne može, pa niso vštete šole, **ker jih ni bilo,** čeprav je Navje najbolj poučna in najbolj nazorna, odprta knjiga za pouk zgodovine našega mesta in vsega slovenskega naroda. Predvsem je Navje namenjeno naši mladini, da spozna dela in zasluge tam pokopanih in se naužije njih duha.

u— **»New Star« jazz** v pomnoženi zasedbi bo dajal takt veselim plesalcem na sobotnem plesu SK Ljubljane v »Kazini«. Ples bo vodil mojster Jenko. Pričetek ob 20. Vabila razposlana. Kdor ga še nima, ga dobi v tajništvu kluba, Aleksandrova cesta 5/I. od 17. do 19.

u— **Šentjakobsko gledališče** ponovi v petek, soboto in nedeljo zvečer »Dobrega vojaka Švejka«. Igra je pri občinstvu vzbudila upravičeno zanimanje, saj nudi obilo prisrčnega smeha in zabave. Zanimiva režija in inscenacija ter dobra igra sodelujočih jamčijo, da se bo igra še dolgo držala na repertoarju šentjakobskega gledališča in zabavala smeha žejno občinstvo. Nabavite si vstopnice že prej.

u— **Prijava koles.** Uprava policije v Ljubljani poziva lastnike koles, da jih za leto 1939. prijavijo v zakonito predpisanem roku, to je do 28. februarja t. l. Pri letošnji registraciji se mora plačati tudi 15 din za državni cestni sklad, od tega 5 din za drugo polletje lanskega leta, 10 din pa za leto 1939. Za prijavo koles se morajo uporabljati le predpisane tiskovine, ki se dobe na vseh policijskih stražnicah za ceno 1 din. Da se strankam prihranijo pota in čakanje, se bo za področje policijske uprave v Ljubljani vršila prijava na vseh tukajšnjih policijskih stražnicah po naslednjem redu: za evidenčne številke 1 do 1000 dne 10. t. m., nato pa za vsakih naslednjih tisoč vse delavnike od 11. t. m. do 6. februarja tako da bodo 3. februarja na vrsti številke od 19.001 do 20 000. Le 4. in 6. februarja pridejo številke 187.001 do 188.000 ter 188 001 do 189.000. Stranka izpolni prijavo v vseh rubrikah in jo predloži policijski stražnici svojega bivališča skupaj z državnim kolkom 5 din, prometno knjižico in 15 din v gotovini, nakar se stranki potrdi prejem prijave in davščine v prometni knjižici. Opozarja se, da je vožnja s kolesom kazniva, če evidenčna tablica ni plombirana in če na zadnjem delu kolesa ni pritrjeno reflektorsko steklo. Zamudnike, ki ne bodo v določenem roku prijavili koles, bo zadela kazen po tarifni postavki 100 in 229 zakona o taksah ki znaša 32.50 din za kolo.

u— **Kup nesreč na poledici.** Na kirurškem oddelku splošne bolnišnice so včeraj in predsnočnjim sprejeli vrsto bolnikov, ki so postali žrtve poledice. Iz Kranja so pripeljali orožniškega pripravnika Rista Ačimovića, ki si je poškodoval levo nogo, zasebnica Terezija Okornova iz Ljubljane pa si je zlomila levo roko. Pri smuki si je zlomil levo nogo Severin Golmajer iz Radovljice. Med drugim so pripeljali v bolnišnico tudi 19-letnega natakarja Milana Humra, ki so ga za Bežigradom napadli podivjani pomočnjaki in ga je nekdo z nožem sunil v levico.

u— **Plesna šola na Taboru** ima drevi ob 20. uri **zaključno plesno vajo.**

u— **Trgovski ples.** Združenje trgovcev in trgovsko društvo »Merkur« v Ljubljani opozarjata naše občinstvo, osobito pa naše gospodarske kroge, da bo v soboto dne 7. t. m. v vseh prostorih Trgovskega doma letošnji trgovski ples, ki ga priredi klub absolviranih trgovskih akademikov. Po skrbnih pripravah prirediteljev bo letošnji trgovski ples gotovo odlična prireditev, ki bo nudila vsem udeležencem prijetno in neprisiljeno zabavo. Vabimo na številno udeležbo.

u— **Avtobus na Kurešček** odpelje danes ob 20. in jutri zjutraj ob 8. uri s Krekovega trga.

u— **I. elitni ples SK Ljubljane** bo nudil obiskovalcem obilo veselja in zabave, zato v soboto zvečer vsi prijatelji sporta in SK Ljubljane v »Kazino«.

Iz Celja

e— **Izjemoma se bo začel koncert akademikov Sloge** 7. t. m. točno ob 20.30; po pričetku ne bo dovoljen vstop v dvorano. Zato naprošamo cenjene obiskovalce naj bodo točni.

e— **V zadnjem hipu preprečena katastrofa na celjski postaji.** V torek okrog 21. je polnil neki železničar na celjski postaji blizu hotela »Pošte« svetilni plin za razsvetljevanje vlakov v cisterno, ki je stala na tračnicah. Nenadno se je plin vnel. Vročina je bila tako huda, da so se tračnice razbelile. Obvestili so takoj celjske gasilce. Kmalu sta prispela dva gasilca, ki sta kljub veliki nevarnosti zaprla cisterno in s tem pogasila ogenj. Če bi bila cisterna eksplodirala, bi bila nastala katastrofa, ker je bilo v bližini več cistern, napolnjenih z nafto, ki bi se bile gotovo vnele in povzročile silno eksplozijo.

KINO METROPOL

K. P. D. prireja telesno-vzgojna predavanja s filmom

»O L I M P I J A D A« I. del.

(Festival narodov v Berlinu 1936)

Režija: Leni Riefenstahl. Tisoči najboljših telovadcev in atletov iz vsega sveta nastopajo v viteški ponosni borbi.

e— **Aretacija nevarnega prijatelja tuje lastnine.** Oblasti so v zadnjem času s tiralico zasledovale 34letnega, v Nemčiji rojenega in v Kozje pristojnega Karla Cirkovniga zaradi številnih tatvin, ki jih je bil izvršil v okolici Celja. Ko sta šla orožniški narednik Letig iz Štor in orožniški kaplar Vlajsavlović v torek dopoldne po Razlagovi ulici v Celju, sta srečala Cirkovniga, ki ga sicer nista poznala. Ker se je pa njegova zunanjost strinjala z osebnim popisom na tiralici, mu je Letig zaklical: »Cirkovnig, pridite sem!« Cirkovnig se je naglo okrenil. Orožnika sta ga takoj prijela, ga odvedla v bližnjo vežo, ga tam uklenila in odvedla v zapore okrožnega sodišča.

e— **Zaradi južnega vremena,** ki je povzročilo teljenje snega, je začela Savinja s pritoki v torek nevarno naraščati. Ker pa je začelo v torek zvečer po deževju zopet snežiti, je začela voda v noči na sredo upadati. Nevarnost povodnji je zaenkrat minila.

e— **Letošnji ples akademikov Sloge** je predmet splošnega zanimanja in vse kaže, da bo kakor vedno tudi letos najbolj obiskana celjska prireditev. Najavljene so že skupine akademikov iz Ljubljane, Maribora in drugod.

e— **Samo do sobote 7. t. m. popoldne imate še čas,** da obnovite srečke drž. razredne loterije v podružnici »Jutra« v Celju.

Iz Maribora

a— **Proslava pravoslavnega badnjaka** bo 6. t. m. kakor vsako leto. Odhod povorke za badnjak iz vojašnice Vojvode Putnika ob 13.30, sprejem badnjaka v Kazini ob 17.

a— **Sv. Trije kralji na mariborskem odru** nam prinesejo dve predstavi: popoldne se ob znižanih cenah, zadnjič za okoličane vprizori zabavna Nušićeva komedija »Pokojnik«, zvečer pa se ponovi »Aida«.

a— **Rotovške novice.** Proračunska razprava mariborskega mestnega sveta bo predvidoma konec januarja. Finančni odsek še razpravlja o novem proračunskem osnutku, pi predvideva za dva milijona din, višji proračun od lanskega.

a— **Mestna ženska Ciril Metodova podružnica** priredi v soboto, dne 21. t. m. v veliki dvorani Kazine družabni večer s plesom v proslavo 20letnice Jugoslavije. Čisti dobiček se uporabi v delno kritje stroškov za gradnjo šolskega poslopja pri sv. Treh Kraljih nad Marenbergom.

a— **Policija avtomobilistom.** Tukajšnje predstojništvo mestne policije opozarja avtomobiliste, da vozijo po mestnih ulicah z zmerno brzino. Množijo se namreč pritožbe pešcev, da jih po mestu drveči avtomobili škropijo z brozgo in jim na ta način onesnažijo obleke.

a— **Kradejo kakor srake.** V zadnjem času se opaža v Mariboru kriminalno delovanje spretnih vlomilcev in tatov, o čemer priča zlasti velika drzna vlomna tatvina v Tvorniški ulici 11, o čemer smo poročali v včerajšnji številki. V noči na sredo so sledile nove tatvine. V nekem tuk. hotelu je izginil iz garderobe ženski plašč, vreden okoli 2500 din. Plašč je last zasebnice Roze Prall iz Gradca. Hišni posestnici Ani Marmel, ki stanuje v Kettejevi ulici 7, so izginili iz zaklenjenega stanovanja razni predmeti v vrednosti okoli 800 dinarjev. — Tudi pri Vtičevih v Smetanovi ulici 30 so se pojavile tatinske srake, ki niso prizanesle niti sankam. V vseh primerih mariborska policija intenzivno poizveduje.

a— **Številne nezgode.** Delavka Alojzija Erjavec, doma iz Skok, je padla na poledenelih tleh na domačem dvorišču in si zlomila levo nogo. — Po nesrečnem naključju je prišel z roko v stroj tekstilni praktikant Milan Klemenčič iz Koroške ulice 20. Stroj mu je desnico zmečkal. — 26letni trgovec Franc Kržišnik je padel s stola tako nesrečno, da si je pri tem natrl več reber in si poškodoval desno nogo. — V Račah pri Framu pa se je znašel pod kmečkim vozom 41letni tesar Franc Pukl. Obležal je s težjimi poškodbami po vsem telesu. Ponesrečenci se zdravijo v tukajšnji splošni bolnišnici.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Veliki dokumentarni film iz življenja Hollywooda in njegovih starov

HOTEL HOLLYWOOD

DICK POWELL — ROSEMARIE in LOLA LANE

KINO MATICA 21-24 — Danes ob 16., 19. in 21. uri

SAMO ŠE DANES ob 16., 19., 21. uri in jutri ob 10.30 film izredno napete in dramatične vsebine v stilu velikih kriminalnih in pustolovnih filmov! Ne zamudite!

»POVRATEK IZ PEKLA« PETER LONE, JUNE LANG, VIKTOR MC LAGLEN,

Scene nepojmljive napetosti in akcije! Strahovit in krvav upor v temnici, ogorčena borba za dokaz o identiteti ugrabljene tvorničarjeve hčerke, edinstveni upor človeka proti krivičnim predsodkom in nasilju! — KINO SLOGA, tel. 27-30

Gospodarstvo

V lanskem letu se je obtok bankovcev povečal za 18 odstotkov

Stanje Narodne banke z dne 31. decembra lanskega leta kaže nasproti stanju 31. decembra 1937 znatne izpremembe, ki pričajo o precejšnjem izboljšanju naše emisijske ustanove. Zlata podlaga se je povečala za preko 200 milijonov din ali za 11.7%. Devize, ki se ne štejejo v podlago, so se pomnožile za preko 30%. Obtok novčanic je zrasel za 1086.7 milijona din ali za nekoliko več kakor za 18%.

V pogledu kreditne politike se je v teku preteklega leta opažal liberalnejši režim Narodne banke glede na dajanje posojil. Tako so se eskontna posojila lani povečala za 273.8 milijona din, medtem ko so se lombardna posojila zmanjšala za 209 milijona din. Razna aktiva so zrasla za 116.8 milijona din. Obveznosti na pokazanje so se skrčile za preko 360 milijonov din. Zmanjšale so se tudi obveznosti z rokom in razna pasiva.

Stanje Narodne banke ob koncu lanskega leta je bilo v primeri s stanjem ob koncu predlanskega leta nastopno v (milijonih din; prve številke so za konec leta 1938., a številke v oklepajih izpremembe nasproti koncu leta 1937.):

Aktiva: podloga 1909 (+206), devize, ki se ne štejejo v podlago 643.5 (+203.6), kovani denar 320.0 (—29.5), posojila: eskontna 1707.7 (+275.8) in lombardna 63.6 (—209.1), vrednostni papirji 258.8 (+56.9), predujmi državi 1627.7 (—1.2), vrednost rezervnega sklada 233.5 (+56.7), vrednost ostalih skladov 33.7 (+4.2), nepremičnine 185.1 (+25.1), razna pasiva 2147.4 (+116.8).

Pasiva: glavnica 180.0 (0), rezervni sklad 236.7 (+37.4), ostali skladi 37.5 (—2.4), **bankovci v obtoku** 6920.7 (+1086.7), obveznosti na pokazanje: državne terjatve 33.1 (—5.9), žirovni računi 1080.0 (—310.6) in razni računi 980.0 (—49.0), obveznosti z rokom 30.0 (—20.0), razna pasiva 232.6 (—51.3).

Obtok bankovcev in obveznosti na pokazanje so se povečali za 721.3 milijona, a skupna podlaga s premijo v višini 28.5% za 257.7 milijona din. To povečanje je v primeri s stanjem 31. decembra l. 1937 takšno-le: (v milijonih din; prve številke stanje ob koncu leta 1938., a druge v oklepajih razlike nasproti koncu leta 1937): obtok bankovcev in obveznosti na pokazanje 9013.9 (+721.3), skupna podlaga s premijo v višini 28.5% 2453.8 (+257.7), zlato s premijo 28.5% 2440.0 (+253.5), skupno kritje (v odstotkih) 27.22% (+0.74), kritje v zlatu 27.06% (+0.70%).

Občni zbor Kmetske posojilnice ljubljanske okolice v Ljubljani

Dne 4. t. m. se je vršil 55. redni občni zbor tega zavoda. Iz poslovnega poročila za leti 1936. in 1937. posnemamo nastopne podatke:

Denarni promet je znašal v letu 1936. 826 milijonov din. na starem in 15 milijonov din na novem računu, leta 1937. pa 753 milijonov din na starem in 30 milijonov din na novem računu. Članov je bilo ob koncu l. 1937. 6576. Poročilo objasnjuje razloge, zaradi katerih zavod v času zaščite še ni mogel začeti delnega splošnega izplačevanja vlog. Po uredbi o zaščiti denarnih zavodov in njih upnikov je moral zavod predvsem poravnati nezaščitene obveze. V teku l. 1938. so bile te do malega že plačane, zato je pristopil k delni razvezavi vlog. Za naprej bo mogel zavod v veliko hitrejšem tempu ugoditi potrebam vlagateljev. Ugodne posledice delnega odtajanja vlog se kažejo v dejstvu, da je ogromna večina vlagateljev zaupala razvezane vloge kot nove naložbe zavodu. Vlog je bilo ob koncu l. 1937. 135 milijonov din.

Izčrpno poročilo uprave in nadzorstva je občni zbor po kratki debati odobril ter vzel izvajanja revizijskega poročila na znanje. Na dnevnem redu je bila tudi izpremenba pravil, ki je bila potrebna zaradi prilagoditve novemu zadružnemu zakonu. V novih pravilih je število odbornikov proti dosedanjemu nekoliko povečano.

Pri volitvah so bili dosedanji odborniki v celoti spet izvoljeni, izpopolnjeni pa še z uglednimi člani iz vrst večjih vlagateljev. Izvoljeni so bili nastopni gg.: v upravni odbor: Hleng Ernest, veletrgovec in španski konzul v Ljubljani; mr. ph. Hočevar Slavko, lekarnar v Ljubljani; Hrehorič Franjo, veletrgovec v Ljubljani; Juvan Franjo posestnik in župan v Srednjih Gameljnih; inž. Knez Tomo, veletrgovec in danski konzul v Ljubljani; Rus Ivan, veleposestnik v Grosupljem; inž. Sernec Dušan, minister v p. v Ljubljani; Šumer Hinko, šolski nadzornik v p. v Ljubljani; za namestnike pa gg.: Krek Janez, trgovski zastopnik v Ljubljani; inž. Marovt Ivan, trgovec v Ljubljani; Ravnikar Franjo, mestni tesarski mojster in industrijec v Ljubljani; Rebernik Franc pleskarski mojster v Ljubljani. V nadzorni odbor so bili izvoljeni gg.: Kavčič Mihael, gostilničar in posestnik v Zgornji Šiški; Mečen Viktor, industrijec in predsednik Združenja trgovcev v Ljubljani; Pungartnik Milko, trgovski zastopnik v Ljubljani; Rus Zdravko, trgovec in posestnik na Bledu; Škrbec Franjo, trgovec z lesom in predsednik lesnih trgovcev za dravsko banovino v Ljubljani; Verovšek Jurij, veletrgovec v Ljubljani; za namestnike gg.: Müller Vinko, veletrgovec z vinom in posestnik v Domžalah; Praprotnik Franjo, strojno mizarstvo v Zgor. Šiški.

Iz poteka občnega zbora in podanih poročil je razvideti, da se zavod lepo razvija.

Gospodarske vesti

= **Dražba za rekonstrukcijo državne ceste.** 26. t. m. bo v gradbenem ministrstvu prva ponudna dražba za rekonstrukcijo državne ceste št. 8, v rejonu petrovaradinske trdnjave z gradnjo stanovanjske hiše za osebje vojaškega vodovoda. Proračunski znesek je 2.603.230'87 din.

= **Novo podjetje za izdelavo lahkih gradbenih izolirnih plošč.** V Radečah pri Zidanem mostu sta odprla inž. Milan Hmelj in Franc Hmelj novo podjetje za izdelavo lahkih gradbenih izolirnih plošč »IZOLIT«. Navedene plošče se izdelujejo po najnovejših tehničnih izsledkih, nemško-angleškem sistemu. Podjetje je izključno domače, kakor tudi vse sirovine, ki se pri tem uporabljajo. Od velike množine tovrstnega inozemskega materiala, ki se še danes pri nas uporablja, smo postali na ta način manj odvisni.

Borze

DEVIZE

Ljubljana. Amsterdam 2387.20—2425.20 Berlin 1766.12 — 1783.88 Bruselj 740.50 — 752.50, Curih 995 — 1005. London 203.10 — 204.30. New York 4374.25 — 4434.25, Pariz 114.85 — 117.15, Praga 151 — 152.50, Trst 231.25 — 234.35.

Curih. Beograd 10, Pariz 11.5950, London 20.4675, New York 442.625, Bruselj 74.65, Milan 23.28, Amsterdam 240.65, Berlin 177.50, Stockholm 105.40, Oslo 102.85, Köbenhavn 91.37, Praga 15.1750, Varšava 83.75, Budimpešta 87.50, Atene 3.95, Bukarešta 3.25.

EFEKTI

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 471 — 472, 4% severne agrarne 59 — 59.50, 4% agrarne 60 — 63, 6% dalm. agrarne 89 — 89.50, 6% begluške 89.50 den., 7% stabiliz. 97.50 — 98, 7% invest. 99 — 100, 7% Seligman 99 den., 7% Blair 91 den., 8% Blair 97 den.; delnice: PAB 226 — 227, Narodna banka 7.7000 den., Gutmann 45 den., Šečerana Osijek 95 — 105, Osječka livarna 175 den., Trbovlje 179 — 183, Jadranska 350.

Beograd. Vojna škoda 47[illegible].50 — 473 (472.50 — 473), za marc — (472), 4% severne agrarne 58.25 — 60, 4% agrarne 60 den., 6% dalm. agrarne 89.25 — 89.75, 6% begluške 90.50 — 90.75 (90.75), 7% stabiliz. 97.50 den. (98.50), 7% invest. 100 — 101, 7% Blair 91.25 — 92 (91.50), 8% Blair 97.50 — 98.50, PAB — (225; drobni kosi), Narodna banka 7700 — 7800 (7850).

Blagovna tržišča

ŽITO

+ **Chicago** (4. t. m.). Začetni tečaji: **pšenica:** za sept. 72.1250 za maj 70.6250; **turščica:** za maj 53.50, za julij 54.50, za sept. 55.75.

+ **Winnipeg** (4. t. m.). Začetni tečaji: **pšenica:** za maj 63.8750, za okt. 64.8750.

+ **Novosadska blagovna borza** (4. t. m.) Tendenca neizpremenjena. Promet srednji. **Pšenica:** baška, sremska in slavonska 159 — 159; banatska 157 — 159. **Rž:** baška 136 — 138. **Ječmen:** baški in sremski 64/65 kg 149 — 151; jari, 68 kg 180 — 185. **Oves:** baški, sremski in slavonski 160 — 162.50. **Turščica:** baška, pariteta Indjija in Vršac 103 — 105; baška, pariteta Indjija in Vršac, sušena 113 — 114. **Moka:** baška in banatska »0g« in »0gg« 247.50 — 257.50; »2« 227.50 — 237.50 »5« 207.50 — 217.50; »6« 187.50 — 197.50; »7« 157.50 — 167.50; »7 in pol« 122.50 — 127.50; »8« 112.50 — 115. **Fižol:** baški in sremski beli, brez vreč 287.50 — 292.50 **Otrobi:** baški, sremski in banatski v jutastih vrečah 93 — 102.

+ **Budimpeštanska terminska borza** (4. t. m.). Tendenca stalna. Promet miren. **Rž:** za marc 14.44 — 14.46, za maj 14.78 — 14.80. **Turščica:** za maj 15.07 — 15.08.

Danes v četrtek in jutri v petek sveže morske ribe in domače koline

v restavraciji-klet „ZVEZDA“

Iz sodne dvorane

Ljubljana, 4. januarja

Senca iz Gramozne jame

Pred kazenskim senatom.

»Ja, kaj pa vi delate? Zmerom kradete?« je ogovoril predsednik suhljato žensko, ki je stopila pred njega.

»Ne, zmeraj delam!« je jokavo odgovorila 44letna delavka Frančiška Kolarjeva.

»Vaš kazenski list ima veliko prilogo,« jo je opozoril predsednik.

Z lista je začel po vrsti naštevati kazni: prišel je do 38. Enajst zločinstev tatvine je bilo med njimi in sedemkrat je odsedela robijo.

»Tako pač nikdar ni bila zunaj!« je menil nekdo, ko je kazni primerjal z njenimi leti.

Frančiška je obmolknila.

Državni tožilec je bral obtožnico: septembra 1937 je postrežnici Pavli Čoševi iz zaklenjenega kovčega, ki je bil v zaklenjeni omari, ukradla hranilnik-prašička. V njem je bilo 1.800 din prihrankov.

»Ste vzela?« — »Sem.«

»Je bilo zaklenjeno?« — »Ne.«

»Že vem, zakaj tako pravite, imate že izkušnjo da je manj kaznivo, če ni zaklenjeno!«

Frančiška je vzela prašička in ga doma razbila. Stanovala je tam, kjer je bila prilika in potem se je celo vrnila in stanovala tam naprej: šele po treh tednih je okradena opazila tatvino. Frančiško so sicer tedaj zaprli, pa so jo spet izpustili. Dokazov je manjkalo.

»Potem pa ste prijateljici Elzi zaupali, da ste Vi ukradli?«

»Saj sem za druge kradla, zdaj me je pa izdala.«

Postrežnica Pavla Čoševa ni vedela drugega povedati, kakor da je »glih ob obletnici zvedela za tatico.«

Natakarica Frančiška Mazijeva je povedala, da je obtoženka pri njej shranila denar: »Da bi ji ga njeni prijateljici ne ukradli.« Vendar je Frančiška že čez pet minut prosila, naj ji vrne tisočaka. Frančiška in njen mož, pa dve prijateljici so naslednje dni v gostilni jedli in pili in v osmih dneh vse zapravili.

Postrežnico Elizabeto Zankarjevo je predsednik sprejel z besedami: »Vse po pravici povedati! Tudi če ste zdaj jezni nanjo je ne smete noter tlačiti.«

Nekdanja prijateljica Elizabeta je prikimala:

»Ko smo šle gobe nabirat, mi je povedala.«

»Ste hodili tudi kaj piti na njen račun?«

»Tudi, enkrat.«

»Ooo, večkrat!« se je vmešala obtoženka.

Državni tožilec je predlagal kaznovanje po obtožbi pa zaradi javne varnosti tudi očuvalno odredbo. Sodniki so ji odmerili leto in pol robije, sledili so tudi predlogu državnega tožilca in jo obsodili na 2letno pridržanje, povrhu pa ji odvzeli za 2 leti še državljanske časti.

Frančiška se je po sodbi zazrla v prazno.

Sodniki so ji zamerili najbolj to, da je ukradla zadnje prihranke socialno šibkejši osebi. Postrežnica Čošova je stopila k predsedniku: »Pa kaj odškodnine prosim, reva sem!«

»Vem, pa saj nič nima, kaj ji boste vzeli?«

»Pa saj je njen stari v službi! Naj pa on da. Saj je tudi on pil in jedel za moj denar!«

»Priležnik ne odgovarja za dolgove priležnice, še mož ne za ženo!«

»Otroke imam, živeti jih moram,« je zaključila postrežnica. Vdati se je morala gorniemu pojasnilu.

Obtoženka Frančiška pa je zamišljena sedla nazaj na klop in stisnila v žep v časopisni papir zavite tri maslene pletenke, ki jih ji je prijatelj stisnil v roko.

Iz zapora je pobegnil

Malo pred poldnem sta danes dva jetniška paznika po Miklošičevi cesti privedla uklenjenega arestanta Ivana Turnerja, doma iz Murske Sobote. Bil je v jetniški uniformi in ta je bila najbrž kriva, da mu sreča ni bila naklonjena. Turner, ki je v sodnih zaporih čakal na glavno razpravo, v kateri bo obtožen zaradi vloma v neko mlekarno v Šiški, se je zaporov naveličal in morda tudi nekoliko bal izida obetane razprave, pa jo je danes zjutraj pobrisal iz bolnišnice, v katero so ga bili dali zaradi bolezni na očeh. Svobode se je veselil le nekaj ur in zdaj ga bo lečil hišni zdravnik.

Za uboj tri leta robije

Pred kazenskim senatom se je zagovarjal 40letni zidar Alojz Rozman iz Kovorja, ki ga je obtožnica dolžila, da je 27. junija lani v nekem buffetu v Tržiču z žepnim nožem napadel Ivana Kerka, ki je za posledicami poškodb umrl. Rozman ga je z žepnim nožem dregnil v trebuh in mu prerezal trebušno mreno, ranil pa ga je tudi v desno pleče. Obtoženi je dejanje v bistvu priznal, zagovarjal pa se je, da ga je Kerk sam izzval. Trdil je, da ga je Kerk tako močno udaril, da je padel s stola, zaradi tega pa da ga je — v ostalem tudi popolnoma zmeden od pijače — naskočil z nožem. Nasprotno se je sodišče moglo prepričati, da se je Kerk sicer res pretepal, toda z drugimi in da ni napadel Rozmana, temveč da ga je ta iznenada napadel od zadaj. Rozmana so sodniki obsodili na 3 leta robije in na 2 leto izgubo častnih državljanskih pravic. Obtoženi je prijavil revizijo in priziv.

Nepoštena izdelovalca kožnih izdelkov

Pred malim kazenskim senatom je bila danes zaključena v oktobru zaradi izvedbe novih dokazov prekinjena razprava proti sedlarskemu pomočniku Ivanu Kupcu in usnjarskemu pomočniku Antonu Mertlju, ki sta bila obtožena, da sta v času od l. 1935. do septembra l. 1937. nakradla na škodo sedlarskega mojstra Franca Požarja za 53.983 din usnja in usnjarskih izdelkov. Merteli je bil nadalje obtožen, da je od jeseni 1937 pa do marca 1938 nakradel še za 1.600 din blaga, in Kupac, da je blago, ki ga je Mertelj kradel svojemu gospodarju, od tega kupoval, dasi je vedel za njegov nepošten izvor.

Oba obtoženca sta bila namreč uslužbena pri Požarju, ki je Kupcu že zdavnaj odpovedal, ker je bil opazil nerednosti. Mertelj pa je ostal v službi do lani, ko je odšel k vojakom. Po odpustitvi je Kupec na lastno roko začel izdelovati usnjarske predmete in je blago deloma nabavljal pri raznih ljubljanskih trgovcih, zvečine pa preko Mertlja iz Požarjeve delavnice s pomočjo ponarejenega ključa.

Kazenski senat je obsodil Kupca na 7 mesecev strogega zapora in 120 din denarne kazni, Mertlja pa na 4 mesece strogega zapora [illegible] s preiskovalnim zaporom. Kupec bo moral plačati tudi Požarju 1.000 din odškodnine, a solidarno z Mertljem še nadaljnih 1.000 din. Merteli je sodbo sprejel, Kupec pa se je pritožil.

Marljivo delovanje Sokolov v Št. Jerneju

Št. Jernej, 4. januarja

Letošnjo zimo ima naše društvo prvič od svoje ustanovitve streho nad glavo. Posledice so prav razveseljive. Najbolj živahno je seveda v telovadnici, kjer so že takoj jesenski pričeli vsi oddelki z redno telovadbo in bodo tudi preko zime redno vadili. Uspehe svojega dela pa bomo pokazali spomladi.

Tudi v ostalih odsekih je življenje prav razgibano. Lutkovni odsek je novembra imel 2 predstavi; dramski odsek je uspešno uprizoril »Zadrego nad zadrego« in gostoval z njo tudi v sosednji Kostanjevici. Pred božičem pa nam je uprizoril »Čvrčka za pečjo«. Vse uprizoritve so dosegle prav lep moralni pa tudi gmotni uspeh. Mladinski odsek je na Miklavžev večer preskrbel spet veselje naši marljivi deci in naraščaju. Kakor vsako leto so bili tudi letos vsi redni in marljivi telovadci bogato obdarjeni. Skupno beleži naše marljivo društvo v kratki dobi zadnjih 3 mesecev vštevši proslave 11 prireditev.

20letnico Jugoslavije smo prav svečano proslavili. Na sam praznik 1. decembra se je po službi božji udeležilo članstvo, naraščaj in deca slovesnega zbora. Po pozdravu državni zastavi je bil prečitan proglas saveza, nakar se je izvršila prevedba dece v naraščaj in naraščaja v članstvo, ter zaprisega novih članov. Prisrčno slovesnost smo zaključili z vzkliki kralju in Jugoslaviji.

Drugi del proslave je bil izvršen na nedeljo 4. decembra s svečano akademijo. Na lepo okrašenem odru je ob našem ponosnem praporu, ovita v državno trobojnico, visela slika našega prvega staroste, kralja Petra II. Občinstvo, ki je do zadnjega kotička napolnilo dvorano, je med igranjem državne himne stoje izkazalo pozdrav državni zastavi. Prvi del sporeda je bil izpolnjen s slavnostnim govorom in deklamacijami. Sledil je prav pester telovadni spored. Šestorica ženske dece je skladno izvedla proste vaje. Nato je nastopila šentjerneiska kontlica. — 6 naših najmlajših navdušenih sokoličev v pestrih narodnih nošah na gugalnih konjih. Marsikomu je od radosti solza stopila v oko ob pogledu na mlade junačke. To bodo nekoč hrabri voiščaki — konjeniki na braniku Jugoslavije. Strumno je nato izvedla svoj nastop četvorica članov, za njimi pa so nam naraščajnice prav ljubko zaplesale »Potrkan ples«. Oboji so bili deležni nedeljenega priznanja. Devetorica moške dece je izvedla »Vaje s praporci« in svojo skladno izvedbo zaključila s slikovito skupino. Ponovno smo videli naše stasite člane, ki so zadivili s strumno izvedenimi skupinskimi vajami. Sledila je šestorica ženske dece, ki je med petjem narodnih pesmi prav lepo izvedla vaje z ruticami in slikovito zaključila s skupino, v kateri so se modre, bele in rdeče rute zgrnile v državno zastavo. K zaključku se je truma vseh sodelujočih zgrnila krog kraljeve slike v veličastno skupino. Srce je zaigralo navzočim, ko je iz vseh grl zagrmela zaprisega: »Kako nam naroča vitez z Oplenca?« »Čuvajte mi Jugoslavijo!« — »Čuvali jo hočemo! Hočemo! Hočemo!« Vsa akademija je bila en sam izraz ena sama pesem ljubezni in vdanosti sokolstva kralju in Jugoslaviji.

Iz Kamnika

ka— **Kolodvor Kamnik-mesto.** Načrti za ta prepotrebni kolodvor se delajo že nekaj let sem. Vsi predlogi, med njimi tudi krasen Plečnikov načrt, so propadli, ker za zidavo ni na razpolago dovolj denarja. Lani je banska uprava predložila nov načrt, ki ga je kamniški občinski odbor v načelu sprejel, predlagal pa je nekatere spremembe. Zdaj je načrt popravljen v smislu kamniških predlogov in bo predložen v odobritev železniški upravi. Tako je poročal g. župan na zadnji seji občinskega odbora. Podobno obljubo smo čuli že pred letom, zato smo prav radovedni, če se bo delo začelo že to pomlad.

ka— **Vodovod od Kamnika do Save.** V drugi polovici januarja bo v Domžalah anketa za načrt gradnje velikega vodovoda od Kamniške Bistrice do Save. Znano je, da so skoraj vse občine ob kamniški železniški progi slabo oskrbljene z zdravo pitno vodo, ki je danes glavni pogoj razvoja tujskega prometa. Slabo pitno vodo imajo zlasti vasi proti Mengšu in Mengeš sam, pravtako pa tudi Jarše, Domžale, Trzin in Črnuče. Vodovod bi napeljali od Stranj ali Stahovice, kjer je dovolj močnih izvirkov zdrave pitne planinske vode. Kako bi mogli to izvesti in koliko bo stroškov skupno in na posamezne vasi, o tem se bodo pogovorili na anketi. Za važno življenjsko vprašanje kamniškega sreza je zanimanje zlasti v gospodarskih krogih.

Obleke iz mišjih kož

Mišje in podganje kože na Japonskem strojijo in jih uporabljajo za obleke, za krznene obložke, a tudi za druge namene. Vlada plačuje za vsako mišjo ali podganjo kožo majhno vsotico. Da bi se nobena koža ne pokvarila, je izdala prebivalstvu navodila, kako naj pripravlja vsako kožo.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Naši amaterski odri

Pomen njihovega kulturnega dela v ogroženih krajih

Usoda bratske češkoslovaške države in zunanjepolitični dogodki izza poslednjih mesecev sploh, so dali zavednim Slovencem v jezikovno mešanih krajih novih pobud za tisto živahno narodno obrambno delo, ki ga že v dobi narodnega preporoda omenja zgodovina našega naroda. V tem vzponu po iskanju novih smernic, da bi z zavestnim kulturnim posredovanjem potrdili Slovenci upravičenost do borbe za ohranitev našega jezika in naše pesmi pa obenem uspešno zajezili tuje vplive, ki groze znova potujčevati našo kri, vsa naša provincialna gledališča naravnost tekmujejo v svojem pomembnem delu. V letošnji sezoni se iznova poraja vprašanje nujnosti obstanka diletantskih odrov na našem podeželju. Igralski družini v Ljubljani in Mariboru uživata pač mnogo premajhno podporo naše javnosti, da bi mogli pomnožiti svoj ansambel ter organizirati nekako potujočo igralsko skupino, ki bi s skrbno odbranimi gledališkimi komadi posečala naša mesta na podeželju in zlasti v narodno mešanih krajih krepila pri našem ljudstvu narodno zavest in ljubezen do jezika in naroda. Tu bi morala tudi država izpolniti s podporami vse tiste nade, ki jih že dolga leta od prevrata sem goje organizatorji slovenskega gledališkega odra. Res pa je, da se je v polpreteklem času, v dobi Borštnika Verovška in Danila Ceraria storilo v tem pogledu gotovo več ko v dneh naše narodne svobode četudi je bilo takratno delo potujočih gledaliških skupin brez globljih načrtov in porojeno često zgolj iz osebne ambicije sodelujočih. Eno je treba pribiti: tiste potujoče skupine gledaliških igralcev, ki so obiskovale naša podeželska mesta, so gotovo dosegle svoj smoter in namen zlasti v narodno obrambnem smislu. Dediščino tiste dobe, ki bi jo lahko vzporedili tudi z razvojem slovenskega gledališča sploh, dobe, ki pri nas z ozirom na vrednost potujočih igralskih skupin žal še ni dovolj raziskana in vzgojni vplivi teh početnikov na poznejše rodove takisto še ne zadosti osvetljeni, so prevzeli diletantski odri, ki jih imamo v okriljih vseh mogočih društev kar lepo število. Da so ti odri prav v sedanjih dneh znova postali aktualni in zaželjeni zlasti v narodno mešanih krajih, ni treba še posebej poudarjati. Treba bo v bodoče pazno zasledovati razvoj provincialnih diletantskih odrov, zlasti še onih na severni meji države in na Kočevskem. Da ima pri tem nadvse važno vlogo tudi matica teh gledališč, Zveza kulturnih društev v Ljubljani, je treba ugotoviti že iz razloga, ker je potrebno, da ZKD ustvari programatično linijo in usmerja delovanje teh podeželskih edinic predvsem v narodno obrambnem pravcu.

Naši javnosti je znano, kolikega pomena sta zlasti gledališči v Celju in Ptuju. Tudi kočevski Slovenci se v polni meri zavedajo, da jim je gledališče, četudi diletantsko, v današnjem času potrebno bolj ko kdajkoli prej. Z lansko uprizoritvijo Cankarjevega »Pohujšanja v dolini šentflorjanski« so sodelujoči igralci (ki so bili izbrani iz vrst slovenskih intelektualcev v Kočevju ter na zunaj povezani s »Čitalnico«, ki je združila za ta večer vse najboljše igralce iz vseh slovenskih društev v Kočevju) pokazali, da morejo ustvariti v bratskem objemu užitka poln večer le tedaj, če so prosti vseh predsodkov in političnih pomislekov, ki jih danes žal še razdvajajo. Takšni večeri v Kočevju niso samo zaželjeni zaradi monotonega življenja, ki je odmerjeno provincialnemu mestu, temveč so naravnost življenjska potreba zavednih kočevskih Slovencev, bodi že intelektualcev ali sproletariziranih manuelnih delavcev. »Pohujšanje« je bila predstava, ki je bila obiskana tako, kakor še nobena slovenska prireditev v Kočevju. Tako so kočevski Slovenci tudi na zunaj učvrstili živo voljo, da bi se vsi sposobni gledališki igralci-diletantje v Kočevju končno že združili v slovensko igralsko skupino, ki bi budila narodno zavest pri kočevskih Slovencih in prirejala umetniške večere tudi v zaledju kočevskega mesta, kjer preti našim rojakom še večja nevarnost potujčevanja kakor v mestu samem. Žal, razni politični momenti, katerih vrednost se v Kočevju le prerada predpostavlja narodno obrambnim svrham, so narekovali, da se je tako zvani »Narodni odbor« že v kali zadušil. »Narodni odbor« v Kočevju je imel med drugimi kulturnimi smernicami v programu tudi kulturno združitev vseh konstruktivnih kočevskih Slovencev v eno družino, ki bi prevzela nalogo organizirati na podeželju kočevske deželice vse kulturno delovanje kočevskih Slovencev. Z uspešnim poizkusom izpolniti to vrzel, ki smo ga videli v dobro naštudiranem »Pohujšanju«, je na žalost ostalo samo pri začetku. Tajne sile, ki so razbile in že v kali zadušile povezanost igralcev, ki so na zunaj dokumentirali napore tako zvanega »meddruštvenega odbora«, so polagale pač premalo važnosti na nacionalni prestiž stavljenih nalog po kulturi in plodnem narodno obrambnem delu stremečih Slovencev v Kočevju. Ali je bilo to pravilno, bo slej ko prej pokazala bodočnost . . .

Tako so danes v Kočevju razna slovenska društva. Skoraj vsako pa se trudi, da bi s to ali ono (često na slepo odbrano) odrsko prireditvijo tudi na zunaj učvrstilo upravičenost do obstoja. Da pri takšnem cepljenju konstruktivnih sil ni mogoče organizirati zares vseskozi sposobne diletantske igralske skupine, ki bi bila s svojim načrtnim delom produktivna v najboljšem pomenu besede in ki bi skušala predstave dvigniti na umetniško višino, ni krivda pri sodelujočih, ampak pri tistih, ki so si toliko prizadevali, da se je že prej omenjena enotnost pod okriljem »Narodnega odbora« že v početku razbila.

Rudarji kočevskega premogokopa in del tekstilnih delavcev imajo svojo »Vzajemnost«, ki skuša vzgajati svoje občinstvo v duhu, za katerega obraz rudarji in delavci iz dneva v dan trpe. Igralska skupina »Vzajemnosti« je dala v lanski gledališki sezoni zrelo naštudirano Leskovškovo dramo »Dva bregova«. Kakšen je program »Vzajemnosti« za letošnjo sezono, še ne vemo.

Naši primorski rojaki, ki so v Kočevju številno zastopani, se zbirajo v organizaciji »Orjem«. Nedavno so otvorili sezono z Meškovo igro »Pri Hrastovih«. Vprašanje pa je, če je na mestu za dostojen prikaz slovenskih odrskih komadov v Kočevju iz nekega nerazumljivega antagonizma vprizarjati gledališke komade povsem ločeno, n. pr. od kočevske sokolske igralske skupine, katere člani so po večini skoraj vsi pripadniki »Orjema«. Ali je takšno cepljenje sil na mestu? Tudi tukaj je zaželena skorajšnja asimilacija, kar bo narodnostnim prilikam v Kočevju samo v korist.

Zdi se mi, da so še najboljše moči diletantskih igralcev v Kočevju zbrane v igralski družini kočevskega sokolskega društva. Letošnjo dramsko sezono je ta simpatična skupina požrtvovalnih narodno obrambnih delavcev otvorila z jubilejno predstavo »Jakoba Rude«, ki je bila hkrati posvečena spominu na 20letnico prezgodnje smrti Ivana Cankarja. Vzlic nekaterim napakam, ki jih bodo sodelujoči **z dobro voljo in s pametnim vpoštevanjem blagohotne, četudi jedke kritike,** lahko odpravili s pomočjo vestnega študija vlog, je predstava »Jakoba Rude« dosegla svoj smoter. Potrebno pa je, da bo sokolska igralska družina v Kočevju, kot prva po umetniški vrednosti, s konstruktivno programatično linijo in zlasti z odbiro socialnih dram (pomen posečanja predstav številnih gledalcev iz vrst delavstva in rudarjev!) vzgojila kader hvaležne publike, ki naj s stalnim obiskovanjem predstav utrjuje ne samo svojo narodno zavest, ampak v tem smislu vpliva tudi na svoje rojake na Kočevskem. Požrtvovalno delo režiserjev gg. Vekoslava Figaria in Franclja Prusa bo gotovo zabeležilo tudi v letošnji sezoni vrsto uspehov, ki so za slovenski obraz Kočevja potrebni bolj ko kdajkoli.

»Bog živi kritiko!« je vzkliknil Fran Levstik. Naj bi bila tudi zanaprej vsaka kritika le zaželjen doprinos k odpravi napak, ki so često nujne na diletantskih odrih; naj bi se subjektivno vrednotenje naporov, ki so nam vsem znani, podredilo zavestni želji ustvariti vse, kar je v danih razmerah mogoče... to je bil predvsem namen, da sem napisal te vrstice najsimpatičnejši kočevski diletantski skupini igralcev v pomislek.

Lojze Zupanc

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Novo leto na bojišču

Japoncem pomeni novo leto takšen praznik kakor nam božič. Zato ga japonski vojaki praznujejo z vso slovesnostjo tudi med vojno na kitajskem bojišču, in sicer s priljubljenim riževim narastkom

Hvalnica na nahod

Povzročitelj nahoda nas varuje drugih bolezni — pravi ameriški zdravnik dr. Armstrong

Dr. Charles Armstrong, zdravnik, ki deluje v ameriškem zdravstvenem uradu, je objavil izsledke senzacionalnega raziskovanja, ki bi jih lahko imenovali hvalnico na nahod. Po njegovem mnenju je prav mogoče, da nas povzročitelj nahoda varuje drugih bolezni, ki so dosti neprijetnejše nego razmeroma nedolžni nahod.

Armstrongu je dalo misliti to, da nastopajo neke bolezni, kakor spalna bolezen in otroška paraliza, samo poleti. Menili bi lahko, da je povzročiteljem takšnih bolezni višja poletna temperatura pač prijetnejša.

S poskusi z belimi mišmi v prostorih z različno temperaturo pa je mogel dr. Armstrong ugotoviti, da je to naziranje napačno. Z nadaljnjimi poskusi je mogel potem neposredno dokazati, da imajo živali, ki so okužene s povzročitelji nahoda, večjo odpornost proti okužitvi s povzročitelji spalne bolezni. Tako ti povzročitelji, kakor povzročitelji otroške paralize vdirajo v telo skozi nos, potem je mogoče, da dobe še najprvo opravka s povzročitelji nahoda.

Po drugi strani povečuje nahod število belih krvnih telesc, ki učinkujejo kakor znano kot zaščita proti okužitvam. Armstrongovi poskusi so v tem oziru sicer šele v začetnem stanju in še ne vemo, v koliko veljajo izsledki, ki veljajo za bele miši, tudi za človeka. Zato smo še daleč od tega, da bi mislili na kakšno novo terapijo s pomočjo umetnega inficiranja z nahodom. Pač pa se lahko že danes tolažimo z mislijo, da nas neprijetni nahod morda varuje drugih, hujših obolenj, ki niso samo neprijetne, temveč tudi skrajno nevarne.

Usoda nadštevilnih uradnikov v ČSR

Dalekosežne posledice preureditev v javni službi

Kakor smo na kratko že poročali, je češkoslovaška vlada ob koncu leta izdala celo vrsto odredb, ki naj bi ji pomagale temeljito znižati personalne izdatke. Gre za likvidacijo presežka državnih nameščencev, ki je nastal zavoljo težkih izgub, ki jih je doživela država v preteklem letu in ta likvidacija se bo izvršila v tri smeri:

1. bodo premestili del presežnih nameščencev v druge resore,
2. odpust poročenih žena iz službe s potrebnim ozirom na njih gospodarski in socialni položaj,
3. upokojitev starejših ali manj sposobnih nameščencev.

Kar se tiče žensk, jim dajejo nove odredbe možnost prostovoljnega izstopa iz službe pod ugodnejšimi pogoji. Če prijavijo svoj izstop do 16. t. m., imajo pravico do višje odpravnine nego po prisilnem odpustu. Odpravnina znaša v prvem primeru za prvih deset let službe 8 odstotkov letnega dohodka, za nadalnja službena leta pa 6 odstotkov. Ženska s petletno službo dobi n. pr. 40 odstotkov letnega dohodka, z desetimi leti pa 80 odstotkov, s petnajstimi službenimi leti 110 odstotkov i. t. d. Poročene državne uslužbenke se do 16. t. m. prijavijo lahko tudi za stalno upokojitev, če imajo že deset službenih let. Pokojnino dobe pa šele po 55. letu, v primeru, da se dotlej ločijo ali podobno, in ostanejo z dohodkom, ki znaša manj nego polovico pokojnine, ji država dohodek sama dopolni na polovično pokojnino. Do 55. leta mora bivša uslužbenka plačevati v ostalem majhen pokojninski prispevek.

Glede poročenih žensk, ki ne prijavijo same izstopa ali upokojitve, preišče oblast, ali je njih položaj res takšen, da bi bile z izgubo službe s svojimi družinami ogrožene. Če te nevarnosti ni, izgube službo s 17. t. m. in dobe nekaj manjšo odpravnino nego tiste, ki so se prostovoljno javile. Lahko pa se odločijo za starostno zavarovanje in dobe potem pokojnino s 55. letom.

Od teh odredb so izvzete žene, ki so se ločile ali vložile ločitveno tožbo najpozneje do 1. sept. lanskega leta.

Poročenim upokojenkam bodo ustavili izplačevanje pokojnine, za kar dobe kakor likvidirane aktivne uradnice odpravnino ali pa se lahko odločijo za starostno preskrbo, ki jim jo pričnejo izplačevati po 55. letu.

Starejši ali manj kvalificirani uradniki se na lastno prošnjo lahko upokojijo, če so stalno nesposobni za službo ali če so dosegli 55. leto, oziroma pri ženskah 54. leto. Z uradne strani se upokojijo nameščenci z več nego 60. leti oziroma ženske po 55. letu, če niso sposobni za službovanje ali če imajo manjšo kvalifikacijo, v ostalem pa se lahko vsak nameščenec prijavi prostovoljno za upokojitev, če je dosegel 55. leto oziroma nameščenka 53. leto. Oba imata potem pravico do polne pokojnine.

Načelo velja, da državni uradniki ne smejo služiti dalje nego do svojega 60. leta in to načelo velja kakor odredbe, ki smo jih zgoraj navedli tudi za vojaške osebe. Le za sodnike in vseučiliške profesorje dovoli vlada lahko neke izjeme, in sicer se bo za sodnike do l. 1941. zgornja meja upokojitve, ki je bila doslej 66. leto, postopno znižala do 62 leta, za vseučiliške profesorje, ki so smeli službovati doslej do 70. leta, pa se bo meja znižala do l. 1941. na 63. leto.

Izpadanje las brez vzroka

»Lasje mi pričenjajo izpadati, sam ne vem zakaj«, čujemo zelo pogostoma. Večinoma je vzrok le v slabi negi las. Splošna navodila za nego las bi se glasila nekako sledeče:

Uporabljaj blaga mila,
ne umivaj las prepogosto,
s suho krpo si lasno kožo pogostoma raztolščí in masiraj, če se nagiba k zamaščenosti,
toplota, celo toplota svetilke na nočni omarici, ob kateri v postelji bereš, nikakor ne pospešuje lasne rasti,
nasprotno pa ji hlad dé dobro,
lasno rast pospešuje tudi zmerno obsevanje z ultravijoličasto svetlobo,
in končno ima veliko vlogo tudi hrana — če so ti lasje radi mastni, tedaj se izogibaj premastne hrane.

Epidemija hripe na Poljskem

Mrzli val, ki je v zadnjih dneh obiskal Poljsko, je povzročil v deželi pošastno epidemijo hripe, ki prekaša po svojem obsegu vsa druga prehladna obolenja. V Varšavi leži nad 130 tisoč ljudi, to je desetina celokupnega prebivalstva. Zdravniki so morali podesetoriti svoje delo, promet z zdravili v lekarnah pa se je pošestoril. V Krakovu so morali zaradi obolelosti igralcev ustaviti delo v gledališču. Poznanjsko gledališče deluje iz istega vzroka v omejenem obsegu.

Prej dvorni gost, zdaj berač

Londonsko sodišče je obsodilo na štiri mesece strogega zapora bivšega ruskega novinarja Ivana Englita, ki pripada kurskemu plemstvu. Svojčas je bil Englit dobrodošel gost na ruskem carskem dvoru. Mož obvlada štiri jezike. Po ruski revoluciji se je preselil na Češkoslovaško, katero pa je zdaj zapustil, ker ga je ondotna emigracija izključila od prejemanja državne podpore za ruske begunce.

Reklama za razstavo v New Yorku

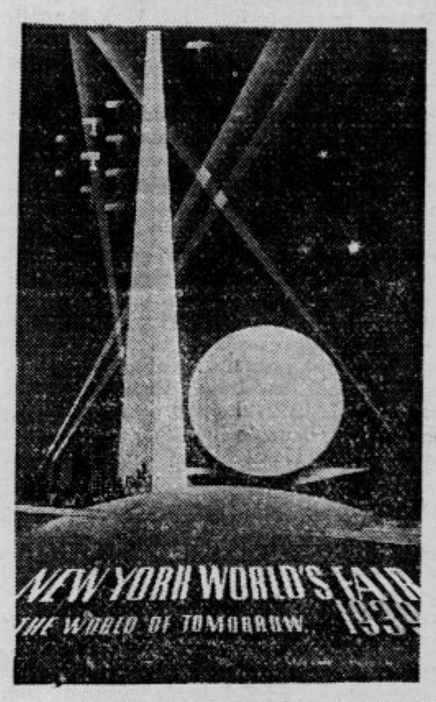

Razstavni odbor za njujorško razstavo je izmed poslanih osnutkov za reklamni lepak izbral to skico, ki jo bodo razmnožili in poslali širom sveta

Volkovi na Letonskem

V vzhodnem delu Letonske so postali volkovi prava nadloga. Hudi mraz in lakota sta jih prignala preko ruske meje. Vse prebivalstvo je prisiljeno biti stalno na straži, posebno pa ponoči, kajti zverine so napadle v celih tropih že celo vrsto kmečkih posestev. Mnogo živine in perutnine je že postalo njih plen.

Na vzhodnem Letonskem volkovi niso redek pojav, da so pa letos tako številni, spravljajo v zvezo s tem, da so boljševiki ob svoji zapadni meji požgali vse gozdove ter odredili izselitev ljudi iz 100-kilometrskega pasu. To so storili, kakor znano, iz obrambnih razlogov.

Plinske maske brez gospodarja

Home Office v Londonu razmišlja, komu naj ostanejo protiplinske maske, ki so jih bili v lanski septembrski krizi razdelili med angleško prebivalstvo. Teh mask je osem in trideset miljonov in vlada je plačala za vsako masko okoli pet funtov. Ko je bila v septembru nevarnost vojne odstranjena, so začeli ljudje maske omalovaževati. Nekateri so jih prodali, drugi so jih zopet izročili otrokom za igrače. Zdaj razmišlja vlada o načinu, kako bi se maske dobile nazaj in shranile za resnično potrebo. Odločitev pa ne bo lahka, kajti prebivalstvo stoji na stališču, da so maske njegova last, zaradi česar lahko ukrene z njimi, kar samo smatra za potrebno.

Nenavadna demonstracija

Oxford Street v Londonu je bila te dni prizorišče neobičajne demonstracije. Brezposelni so ustavili promet na ta način, da so polegli na sneg sredi ceste. Pokrili so se z lepaki, na katerih so zahtevali kruha, dela in posebno podporo za zimo

Konec letala

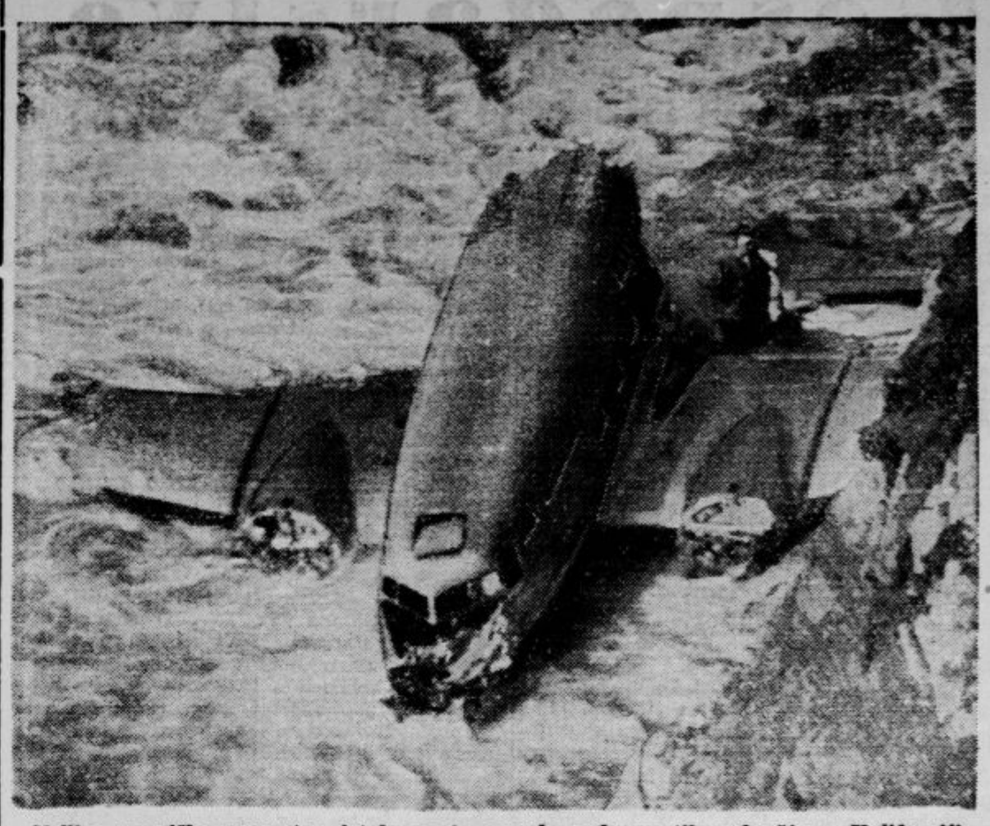

Veliko ameriško prometno letalo se je moralo nedavno tik nabrežja v Kaliforniji spustiti zasilno na morje. Pristanek se je posrečil, posadka je ostala živa, toda valovi so vrgli trup letala na skalovje in ga storili nerabnega

Devetdeset živih mrličev

Žalujoča vdova — ob živem možu — Mrtvaški listi z zdravniškimi podpisi

V zadnjih šestih mesecih je imela njujorška zavarovalnica Metropolitan Life Insurance Company velikanske škode. Izplačevati je morala dosti več zavarovalnin nego kdaj prej. Vodstvu zavarovalnice se je stvar na zadnje zazdela sumljiva in je uvedlo preiskavo. Uspeh je bil nepričakovan: namesto devetdesetih mrtvecev, za katere so bili izplačali zavarovalnine, je živelo devetdeset ljudi. Nu, ti niso imeli od vsega sleparstva nobene koristi in so se dali zavesti le po mahinacijah neke sleparske tolpe.

Eden izmed primerov je zadeval n. pr. nekega Henryja Rynuma. Ko so zavarovalniški uradniki prišli k njegovi ženi, so mislili, da bodo videli žalujočo vdovo. Toda ga. Bynumova je bila zelo presenečena, ko je slišala, da je nje mož, ki je bil deset minut prej zapustil hišo, mrtev. In zavarovalnina? Stvar je bila zelo preprosta.

Bynumovi dohodki so bili postali manjši. Kakšen smisel bi imelo v teh okoliščinah skrbeti za zavarovanje za primer smrti: Ko so ga nekega dne obiskali neki možakarji in dejali, da so uradniki zavarovalnice ter pripravljeni odkupiti zavarovalno polico za nakupno ceno, sta bila Bynumova zato s tem zadovoljna. Nista slutila, da bodo možje to polico izkoristili za veliko sleparstvo. Po tem vzorcu so se izvršile tudi vse ostale sleparije.

Zavarovalna družba je izplačane police natančno preiskala, posebno pa njih podpise. In po skrbni primerjavi pisave je uspelo izslediti starega zavarovalnega uradnika kot organizatorja sleparske tolpe. Mož je navedel, da so v vseh primerih res pokopali ljudi, šlo je pa za mrtvece iz province, ki si jih je bila tolpa priskrbela iz tamkajšnjih mrtvašnic. Zdravniki so v dobri veri podpisovali mrliške liste, kakor da gre za kakšnega zavarovanca. Tako je mogla stvar uspeti, a tako je morala na zadnje priti tudi na dan.

Kuhinjski recepti na gramofonskih ploščah

Neka francoska tovarna gramofonskih plošč poroča, da je letos svoj najboljši božični promet imela s kuhinjskimi recepti na teh ploščah. Izdala je že 250 plošč in vsaka vsebuje po dva recepta. Čudno je to, da so takšne plošče kupovali skoraj sami možje. Zdi se, da so se jim delale sline v ustih že pri samem poslušanju, kako je dražesten ženski glas našteval vse mogoče slastne sestavine še slastnejših jedi.

Angleški tisk pred obiskom v Rimu

Čim bolj se bliža dan odhoda ministrskega predsednika Chamberlaina in zunanjega ministra Halifaxa v Rim, tem bolj narašča zanimanje za ta obisk tudi v stolpcih angleških listov. Nekateri listi, posebno večji, so že poslali svoje posebne dopisnike v Rim, odkoder bodo poročali podrobnosti, ki zanimajo čitatelje. Večji listi so najeli zaradi hitrega poročanja celo letala, s katerimi bodo pošiljali slike in poročila v Anglijo.

Koncentracijska taborišča na Poljskem

Varšavska policija je uredila v bližini Varšave posebno koncentracijsko taborišče za zločince, tihotapce in tatove. Vsi, ki bivajo v taborišču, morajo prisilno delati. Tik pred novim letom je štelo taborišče dvestopetdeset oseb. Poljska vlada bo organizirala še več sličnih taborišč, če se bo pokazala takšna potreba.

Požar sredi Bukarešte

V sredini Bukarešte je prošle dni izbruhnil ogenj v palači »Esforija«. Ta palača stoji na vogalu buljvara kraljice Elizabete in v njenih prostorih se nahajajo vsi uradi bukareštanskih bolnišnic, dalje centralna lekarna z velikimi zalogami lekarniških pripomočkov in največji kinematograf v rumunski prestolnici. Ogenj je uničil drugo in tretje nadstropje palače. Škoda je ogromna.

Nov Puškinov spomenik

V bivšem Carskem selu, sedanjem Puškinu, popravljajo Jekaterinsko palačo. Popravljajo pa tudi paviljone in park. Posebno pozornost posvečajo predmetom, ki so v zvezi s Puškinovim življenjem. Lansko leto so v parku odkrili krasen nov Puškinov spomenik.

Smrt znanega graditelja dreadnoughtov

Iz Londona poročajo, da je tamkaj umrl Edmund John Maginnes, zgraditelj niza dreadnoughtov angleške mornarice. Učakal je 81 let. Maginnes si je pridobil sloves posebno kot konstruktor največjih modernih bojnih ladij.

Kričeča listnica

Neki varšavski inženier je izumil listnico, ki zavrešči, če jo kdo krade. Samo lastnik ve, kje je na listnici gumb, s katerim je mogoče to vreščanje preprečiti.

Ne pipa, temveč rog

Ta švicarski kmet, ki mora imeti neznansko močna pljuča, zabava goste v St. Moritzu z glasovi alpskega roga

Ne boste razočarani
če boste za pranje perila uporabljali
PERION
domač, slovenski izdelek, ki odlično opere!

ANEKDOTA

»Rad bi se odpeljal na dopust, toda človek nima nikoli in nikjer pravega miru pred publiko«, je dejal Robert Taylor nekemu režiserju.

»To je pa preprosto«, je odgovoril režiser. »Odpotuj incognito pod svojim pravim imenom in se vedi tako, kakršen si v resnici. Noben človek te ne bo spoznal.«

VSAK DAN ENA

»Kaj pomenijo tiste zastavice. Podružnice?«

»Ne — kupce.«

(»Tidens Tegn«)

Kulturni pregled

Po sledovih A. G. Matoša

Stalno rastoči literaturi o A. G. Matošu se je pridružilo v zadnjem času več doneskov, izmed katerih so posebno zanimiva Matoševa pisma M. Caru, ki jih je priobčil v božičnih »Novostih« S. Parmačević. Najtehtnejši doprinos k »matošianam« pa je sedmi zvezek Matoševih zbranih spisov, ki jih v redakciji dr. Antuna Barca izdaja Binoza v Zagrebu. Ta zvezek z naslovom »Ličnosti, problemi i pejzaži« (244 str., Zagreb 1938) je morda najvažnejši izmed dosedanjih, saj je dobršen del tu zbranih esejev in feljtonov prvič sprejet v knjižno izdajo in tako otet iz pozabe, ki so jo deležni zlasti v koledarjih in dnevnikih objavljeni sestavki. Tako so na pr. Matoševi »Rimski feljtoni« izšli l. 1913 v »Obzoru« in so bili le redkokomu znani. Sedaj imamo vseh osem feljtonov ponatisnjenih v knjigi. Sedmi zvezek Matoševih Zbranih spisov je pomemben tudi zato, ker vsebuje spise iz zadnjih let Matoševega življenja (1911—1913) poleg posameznih starejših sestavkov, ki jih Matoš ni sprejel v svoje zbirke.

Knjigo začenja v »Mladi Hrvatski« leta 1902 izišli članek o srbskem pisatelju Lazaru K. Lazareviću. Ob koncu tega sestavka primerja pisec novejšo hrvatsko in srbsko književno produkcijo in sodi, da so Hrvati prehiteli Srbe v romanu in v liriki, zaostajajo pa za njimi v politični in kritični prozi in v kmečki povesti. Zanimivo je, da je tudi danes položaj približno isti, z nekoliko večjo korekturo pri romanu v srbski prid. A. G. Matoš, ki ga mnogi označujejo kot hrvatskega »pravaša« piše prav simpatično o Lazi Lazareviću, ki je »razkril prsi šumadijskega človeka in smo našli v njih svojo lastno dušo.« Nadaljnji esej prikazuje na štirih straneh profil ameriškega humanista Emersona, v daljšem članku »Za Kranjčevića« se Matoš znova bavi z interesantno in značilno pesniško pojavo Silvija Strahomira Kranjčevića, medtem ko v eseju »Verlainov pobratim« razčlenja na podlagi Lepelletierovih in Berrichonovih spisov kompleksno osebnost pesnika Rimbauda in njegov odnos do Paula Verlaina. Ozračje teh »poètes maudits« je bilo parišekmu bohemu Matošu zelo blizu, prav kakor večni dih romantike, ki ga v uvodu tega eseja označuje z nepozabnimi potezami v vsem njegovem nasprotju s težnjami in značajem sodobne civilizacije. Kratek nekrolog E. Kumičiću obuja spomin na tega istrskega literata, ki je bil »pravi Parižlija, pravi francuski djak u našoj knjizi, prvi hrvatski modernista«. Članek »Povodom izložbe Medulića« kaže značilen Matošev izlet na področje likovne umetnosti in je za nas posebno zanimiv zaradi pozabljenih stavkov, ki jih je tu zapisal o slovenski umetnosti. V tem l. 1910 v »Savremeniku« izišlem članku pravi A. G. Matoš med drugim:

»Med našimi slikarji so najboljši Slovenci. Jakopič gre tako daleč v svojem absolutnem kolorizmu, da žrtvuje vtisku barve celo jasnejše konture figur. Manet je postal impresionist zaradi svoje nevešče roke. Morda je tako pri vseh impresionistih, tudi S'ovencih. Plastika jim ni nič, barva vse. Medtem pa ko je Jakopiču pejzaž prav kakor verski siže zgolj čisto koloristično problem ne glede na predmet, nista Jama in posebej še Grohar impresionistična kolorista samo zaradi barvnega absolutizma, marveč zato, ker mislita, da se dado samo s to maniro izraziti vsi odtenki, vse barvne skrivnosti zraka, sopare, svetlobe, neba, zemlje in sonca, vse čudne kombinacije teh baje disparatnih življev, ki tvorijo krajino, prirodo, slovenske, naše kraje — njihov edini siže. Njih umetnost je čist, najčistejši odsev zemlje, njihove in naše zemlje, na katero so prikovani kakor pravi neizkorenljivi kmetje in kakor tisti čudoviti slikarji v vasi Barbizon sredi fontainebleauskega gozda, ki so živeli kot kmetje, slikali kmečko delo ne glede na neuspeh in prodajali — kakor na pr. veliki, iskreni, čudoviti Millet po 50 frankov slike, ki jih danes ne dobiš niti za milijone... Slovenska umetnost je prava demokratična in naturistična poezija. Grohar je prav kakor Millet prikazal na neki sliki »vzvišeni gib Sejalca« (Hugo), vendar v rafinirani naravi, ki ni primitivna in barvno preprosta kakor barbizonska polja, marveč je pravi kemični pisker vseh barv, odtenkov, tonov in vrednot, kjer so človek, Kmet, Sejalec, Delo samo silnejša harmonija v veliki pastorali zraka, svetlobe, jutranjega svita, zemlje in neba, v Sveti simfoniji pejzaža, prirode, enega »monosa« Ta krasna, skoraj bi dejal religiozna podoba me najbolj preseneča izmed vseh slik na tej razstavi in ta Sejalec, Delavec, Kmet je tu edino delo iste umetnostne vrednosti kakor Meštrovićevo. To je zares veliko delo in Grohar je tu velik umetnik. S tem pa ne mislim podcenjevati Jamo in Jakopiča, ki pa tu nimata slik, kjer bi bile koncentrirane vse njune odlike, kakršno ima ta čudni Grohar. Med vsemi našimi umetniki so Slovenci najvestnejši. Brez fraze. O laži ni nikjer sledu. Zato so si med seboj podobni kakor Millet, Rouseau in Daubigny, prebuditelji holandskega in očetje modernega pejzaža. Iz teh slik vidimo — prav kakor iz Kovačevićevih, kako Slovenec ljubi svojo zemljo. Iz antifizičnega, asketskega, neplodnega spiritualizma se zopet vračamo k zemlji...«

Nadaljnji esej prikazuje v zgoščeni podobi življenje in delo Friedricha Nietzscheja. Članek o pisatelju Antj Kovačiću je izšel kot predgovor Kovačićevim »Pesmim« in kaže tudi v tem primeru Matošev talent za kratke, sintetične literarne medaljone. Polemičen značaj ima sestavek »Realizam i artizam« (spor z Milanom Marjanovićem, konflikt dveh književnih koncepcij v hrvatski Moderni). V članku »Lirska šetnja« se Matoš bavi s poezijo Milana Rakića. Ena njegovih najdaljših študij o domačih pesnikih je naslednja, »Avgust Harambašić«. Manj je bil doslej znan kratek esej o Mauricu Barrèsu, medtem ko je bila potopisna črtica »Pod florentinskim šeširom« doslej dostopna v knjigi »Feljtoni i eseji«. Ta članek je poln občudovanja in ljubezni do krasne Florence, in kdor ga je kdaj čital, se je moral na florentinskih ulicah živo spominjati marsikatere Matoševe opazke. V njem navaja Matoš slovenske verze nekega Istrana Urbana, o katerem pravi, da je bil »vojni bjegunac i bogem, kao nekad ja« in se spominja, kako sta s slikarjem, Jakopičevim učencem Pavlom Gustinčičem »dugačkim kao Veliji Jože«, objokovala prezgodnjo smrt Iv. Groharja. V enakem potopisno-kramljalskem slogu je spisan članek »Od Firence do Zagreba«.

Knjigo zaključuje že omenjenih osem »Rimskih feljtonov«. Matoš jih je pošiljal iz Rima v novembru in decembru l. 1913 zagrebškemu »Obzoru«. V tem času je pisatelja že razjedala pogubna bolezen, pred katero je zbežal pod ugodnejše podnebje Večnega mesta, ne da bi ji bil mogel uteči. Zato imajo »Rimski feljtoni« že vidne sledove nevšečnih razmer, v katerih so nastajali, vzlic temu niso nič manj »matoševski« kakor njegova pisma iz Pariza ali Firence. Z nekoliko potezami ume Matoš bleščeče orisati neko impresijo, svoje vtise pa obdaja s pripovedovanjem, ki razodeva obsežno, četudi marsikje površno razgledanost in načitanost. Matoš kaže tudi ob koncu svoje pisateljske poti, da so imeli nanj prevladujoč vpliv romanski, posebej še francoski pesniki in prozaisti. Kjerkoli ga odpreš, povsod čutiš v slogu njegove besede, v slikovitosti njegovih podob, v nekem, skoraj bi rekel, živčnem nemiru njegove domišlije in posebej še v iskrivosti in duhovitosti njegovega izraza učenca francoskih kritikov in esejistov, simbolistično-novoromantičnega razdobja. Najsi nam je dandanes njegov slog nekam prenasičen in njegov kritiški impresionizem čez mero subjektiven, je vendar še vedno mikavno in včasi prav poučno, hoditi po Matoševih sledovih.

Urednik zbranih spisov dr. Barac je popravil samo očitne tiskarske napake in poenotil pravopis, jezikovne in stilistične zgradbe pa se ni dotikal. Njegove opombe ob koncu knjige so prepotrebne, obžalujemo samo, da jih ni več; morda smo v svojih zahtevah razvajeni zaradi naših, v tem pogledu kar vzornih izdaj Tavčarja Jurčiča, Cankarja i. dr. —o.

Doživljaji bojevnikov za svobodo

Založba novinarske zadruge v Beogradu »Sedma sila« je izdala nad 600 strani obsegajočo knjigo Milana Šantića »Vitezi slobode«. Zajetna knjiga je v vsakem pogledu originalen in značilen pojav. Dandanes, ko se zdi, da je toliko reči pozabljenih in da praktični interesi neizmerno prevladujejo nad vsem idealnim, sta avtor in založnik posvetila to knjigo tistim tihim junakom, ki so se v svetovni vojni hrabro borili za domovino, za svobodo in zedinjenje. Maršal Franchet d'Espèrey in vojvoda Petar Bojović sta spisala uvod tej knjigi, a Milan Šantić je takole opisal njen nastanek in značaj: »Bila je že dolžnost, da ohranimo pred pozabljenjem imena, težke žrtve in muke onih naših junakov, ki so v minulih vojnah dali vse za svobodo svoje domovine in svojega ognjišča. Pisec ni izbiral v tej knjigi doživljajev junakov po nikakem posebnem merilu, ker je sleherno njihovo dejanje enako veliko, enako zanimivo. Hodil je samo od vasi do vasi, iskal bivše bojevnike in beležil njihove doživljaje v najtežjih bitkah, beležil jih tako, kakor so jih sami pripovedovali. Želel je samo, da bi bila prva knjiga posvečena prav onemu malemu človeku »kmetu, ki je največ trpel in ki sedaj skoraj pozabljen živi v svoji daljni vasi, pri težkem delu...« »Vsak posamezen primer v tej knjigi je nekak majhen roman, ki je zapisan tako, kakor je bil resnično doživljen.«

In po teh uvodih slede vojna pripovedovanja več kakor petdeset bojevnikov bivše srbske vojske, samih odlikovancev s Karadjordjevo zvezdo. Ti daljši ali krajši, vendar skoraj vedno zanimivi, včasi vprav napeto pripovedovani spomini na usodne bitke in druge vojne doživljaje nudijo obilo snovi ne le bodočim zgodovinarjem osvobodilnih vojn, marveč tudi onim, ki bodo hoteli leposlovno zajeti heroične in mučeniške poteze tega časa.

Vsa pripovedovanja so opremljena s sliko teh neznanih junakov, ki so se zdaj že približali starosti in katerih doživljaji dobivajo legendaren nadih. Vse slike so skrbno reproducirane na posebnih prilogah. In poleg portretov je tu sila mnogo drugega ilustracijskega gradiva iz svetovne vojne: od posnetka avstrijske vojne napovedi preko številnih prizorov z raznih bojišč do fotografij orožja in drugih predmetov s solunske fronte tja do značilne slike ujetega Nemca s srbskim stražnikom. Na tr. 509—598 so objavljena imena in naslovi vseh nositeljev Karadjordjeve zvezde. Knjigi je priloženih pet geografskih kart, ki olajšujejo umevanje gibanja in usode hrabre srbske vojske v letih svetovne vojne. S Šantićevo knjigo »Vitezi slobode« se je literatura o udeležbi Srbije v svetovni vojni obogatila za zbornik nenavadno originalnega in nacionalno pomembnega značaja.

Zapiski

Združenje **sodobnih jugoslovenskih skladateljev.** Nedavno je bilo v Beogradu ustanovljeno Združenje sodobnih jugoslovenskih skladateljev, ki ga tvorijo beograjska, zagrebška in ljubljanska skupina. Namen združenja je, seznanjati tujino z jugoslovensko sodobno glasbeno tvorbo in skrbeti za čim tesnejše sodelovanje z inozemskimi glasbeniki. V upravo udruženja so bili izbrani: predsednik Stevan K. Hristić (Beograd) prvi podpredsednik Antun Dobronić (Zagreb), drugi podpredsednik Matija Bravničar (Ljubljana), tajnik Emilijan Slavnić Damil, blagajnik Mihovil Logar, nadzorni odbor: Josip Slavenski, L. M. Škerjanc in dr. Danilo Švara. Prvi koncert jugoslovenske simfonične glasbe, prirejen na iniciativo Združenja, bo že ta mesec v Parizu. Dirigiral ga bo Stevan K. Hristić.

— **Iz mladinske literature.** Priljubljena mladinska in ljudska pisateljica Manica **Komanova** je spisala pod naslovom »Teta s cekarjem« pet ljubkih pripovednih proz, ki bodo zanimale mlade čitatelje pod desetim letom. Povestice imajo pravljični značaj in so opremljene z risbami Nikolaja Pirnata. Prikupno knjižico je izdala Učiteljska tiskarna. — **Kot tretji zvezek knjižnice »Pikapolonca« je izšla nova slikanica znanega slikarja in književnega ilustratorja Eda Deržaja — »Žareči kamen«.** Tokrat je prispeval verzificirano besedilo A. G. Logar, Edo Deržaj pa je vsako kitico ilustral. Lično opremljena knjižica obsega 62 strani; vsaka stran je ilustrirana.

Maurice Leblanc v slovenskem prevodu. Založba »Nove Dobe« v Celju je izdala 198 strani obsegajoči kriminalni roman znanega francoskega pripovednika Maurica Leblanca »Skrivnostno oko«. Ta roman spada med najboljša dela popularnega avtorja »Arsène Lupina«. Delo je poslovenil naš znani prevajalec Boris Rihteršič.

Racine v filmu. Tristoletnica rojstva velikega francoskega dramatika Racina, o kateri smo že informirali čitatelje, izziva v francoskih listih diskusijo o nje proslavi. Umljivo je, da skuša ta jubilej izkoristiti tudi filmska industrija in pripraviti film o nesmrtnem avtorju »Phèdre«. Med tem je Louise Faure-Favier že priobčila v »Merkure de France« scenarij za film o Racinu. Njenemu osnutku ni mogoče odreči spoštovanja in ljubezni do slavnega dramatika. V »Le Temps« z dne 26. decembra pa je znani kritik Emile Henriot podvrgel kritičnemu razglabljanju sicer blagohotni poskus navedne književnice in v članku »La vie de Racine an cinéma?« napisal nekaj značilnih opazk o samem problemu filmskega uporabljanja velikih mož in umetnikov, katerih življenje je malo znano. Henriot predvsem odklanja spomine Racinovega sina kot avtentični vir za biografijo avtorja »Phèdre«, ker je bil sin hud pobožnjak in je hotel s tega zrelišča prikazati očetovo življenje, kar pa velja samo za pisateljeva zadnja leta. Henriot meni, da sploh ni igralca, ki bi bil lahko dal bodisi na odru bodisi v filmu verno človeško in duhovno podobo Racina, saj ne vemo skoraj nič o njem kot človeku. »Če ga tudi z najboljšimi nameni in z najdelikatnejšo obzirnostjo postavimo v film«, piše Henriot »ga bomo nujno izdali. Racin je samo v svojih delih: v »Andromaqui« in v »Phèdri«, prav kakor v »Britanicusu« in v »Athaliji« in nikjer drugod. Lahko da v filmskem studiju rekonstruirajo življenje in anekdote, ki so se v njegovem stoletju pletle okrog njega, toda on sam bo ostal zgolj senca, samo nadomestek pravega teatra«. Treba ga je čitati — sklepa pisec — če ga ne najdemo v dveh knjigah njegovega dela, ga ne bomo našli nikjer drugod. Besede, ki veljajo tudi za »romanizirane biografije«.

SPORT

Hokejisti bodo igrali

Drevi ob 19.30 pričetek tekem za državno prvenstvo s tekmama Hašk—Ilirija in ZKD—Marathon

Igrišče Ilirije je pripravljeno za prvenstveni turnir. V teku današnjega dneva prispejo tudi vsa zagrebška moštva. Tekme bodo odigrane točno po določenem sporedu, in sicer: drevi ob **19.30 HAŠK : Ilirija** in takoj za tem, okoli **21. ZKD : Marathon.** Jutri dopoldne ob 9. igrata premaganca prvega dne za 3. in 4. mesto, nato pa bo **finale za naslov državnega prvaka.** Jutri zvečer ob 19.30 se odigra še tekma med **reprezentancama Ljubljane in Zagreba.**

Ponovno opozarjamo sportno občinstvo, da ne zamudi izredne prilike, da spozna najlepšo vseh borbenih iger: pravi hokej na ledu pa pride do polnega izraza šele v turnirski obliki. Ker bodo to prve prvenstvene tekme v Ljubljani, bomo imeli tudi prvič priliko videti, kako se razvija tipična prvenstvena borba v hokeju na ledu. Neznatna vstopnina omogoča vsem, da si ogledajo prvi hokejski turnir v Ljubljani in s svojo navzočnostjo obenem podpro polet belo-zelenih.

V primeru, če bi bilo treba določeni spored zaradi temperature kakorkoli spremeniti, bodo prireditelji objavili nastale spremembe v popoldanskih listih.

V soboto in nedeljo zvečer bo, če bo vreme kakor treba, gostovala proti Iliriji ekipa Villacher SV. iz Beljaka.

Pokalna tekma — ob vsakem vremenu

Jutri ob 14. na igrišču Ljubljane Gradjanski—Ljubljana

O tekmovanju za jugoslovenski pokal se je v naših nogometnih forumih govorilo že dolgo. Toda dalj ko do zaključka, da je tako tekmovanje potrebno, ni prišlo. Šele lani se lahko smatra za pravi pričetek pokalnega tekmovanja. Tedaj je vzel v roke zadevo BSK in tekmovanje se je izvedlo — toda tudi brez Haška. Tekmovali so namreč vsi ligaški in šele v zadnjem trenutku je Hašk odpovedal.

Da je tekmovanje za zimski pokal, tako namreč imenujejo to tekmovanje, v interesu klubov, so spoznali klubski funkcionarji sami. S temi tekmami se zamaši globoka vrzel v mrtvi sezoni za nogomet. In kakor je pokazalo lansko tekmovanje za zimski pokal, se je stvar v vsakem pogledu obnesla. Čeprav niso mnogi klubi nič zaslužili, vendar so omogočili svojim enajstoricam vsaj nekaj nastopov in treninga. Zato ni čudno, če se je letos število sodelujočih klubov tako pomnožilo. Potrebno je bilo uvesti predtekmovanja med nekaterimi podsaveznimi klubi, ki nimajo te sreče, da bi se v prvenstvenem tekmovanju sestali z ligaškimi klubi.

Predtekmovanja za zimski pokal so bila zaključena, na novega leta dan. To je bilo prvo presenečenje! SAŠKa iz Sarajeva, čeprav je doma zmagal s 5:2, je Bata vrgel iz nadaljnjega tekmovanja. Doma je namreč Bata zmagal nad SAŠKom kar s 7:1. Pripomniti moramo, da se tekmovanje razvija po dvojnem pokalnem sistemu, ki je v bistvu krivičen, toda zato pa je tekmovanje bolj napeto. Kdor ima smolo, da doseže v obeh tekmah manjše število golov, mora pač oditi. V ostalem pa tekmovanje po drugem sistemu ne bi bilo izvedljivo, ker je premalo terminov.

Lani je Gradjanski izločil našo Ljubljano iz tega tekmovanja. Ali bo letos enako? Naši fantje ne smejo pozabiti, da morajo revanžo igrati v Zagrebu in že zato morajo vsaj v prvi tekmi na domačih tleh spraviti čim večji skupiček.

Tekmo v Ljubljani bo vodil g. Macoratti, v Zagrebu pa g. Podupsky.

Smučarske tekme okoli Ljubljane

Jutri dopoldne na Rožniku, v nedeljo ves dan v Žlebeh pri Medvodah

Kakor smo objavili v ponedeljski izdaji našega lista, bo SK Reka izvedla jutri in v nedeljo 8. januarja t. l. smučarske tekme za klubsko prvenstvo, obenem pa tudi medklubske tekme z naslednjim sporedom:

1. jutri ob 10. tek na 15 km za seniorje in na 8 km za juniorje s startom in ciljem na Strelišču pod Rožnikom. Razen tega bo tamkaj tudi mladinsko propagandno tekmovanje na progi 3 km. pri katerem lahko tekmuje vsa mladina do 16 leta.

2. v nedeljo 8. t. m. bo v Žlebeh nad Medvodami tekmovanje v alpski kombinaciji, in sicer ob 11. dop. smuk in ob 14. pop. slalom. K vsem tem tekmovanjem bodo pripuščeni tudi verificirani tekmovalci ostalih klubov, ki bodo startali v posebni kategoriji.

Prijave se bodo sprejemale eno uro pred pričetkom vsakokratnega tekmovanja na startu. Tekme se bodo izvedle po pravilniku JZSS in na lastno odgovornost tekmovalcev.

V nekaj vrstah

V Splitu bodo imeli jutri in na praznik važen **sestanek zastopniki naših najboljših plavalnih klubov,** torej ljubljanske Ilirije, sušaške Viktorije, dubrovniškega Juga in domačega Jadrana, na katerem bodo sestavili propozicije za letošnje nacionalno prvenstvo, kakor se mora izvesti po sklepu zadnjega občnega zbora. Prav tako bodo na tej konferenci razpravljali o načinu izvedbe pokrajinskega plavalnega prvenstva za ostale klube, ki ne bodo uvrščeni v nacionalno ligo. Vsi splitski sklepi bodo nato predloženi savezu, na kar se bo o njih še enkrat razpravljalo v navzočnosti zastopnikov JPS in vseh plavalnih podsavezov, in sicer na ponovni konferenci, ki bo 15. t. m. v Zagrebu. Vse kaže, da bo naš plavalni sport z letošnjim letom stopil v novo razvojno fazo, ki mu je zaradi priprav za bližnjo olimpiado več ko nujno potrebna.

Na drugi dan pravoslavnega božiča bosta v Beogradu odigrala prijateljsko tekmo **BSK in Jugoslavija. »Plavi«** bodo morali v tej tekmi nastopiti brez Glišovića in Dubca, ki ju je prav te dni beograjski podsavez zaradi neupravičene odpovedi nastopa na medmestni tekmi med Beogradom in Zagrebom kaznoval z dvema mesecema od tednoma prepovedi igranja.

Znani smuški skakalec **Josef Bradl,** o katerem smo pred kratkim zapisali, da zaradi komaj prestane poškodbe na nogi še ni bil na višku svojega znanja, je na novoletni dan že spet skakal, in sicer v enako močni konkurenci v Garmischu. To pot pa mu je zmaga že uspela ter je ista nasprotnika Eisgruberja in Sörensena potisnil na drugo odn. tretje mesto. Bradl je dosegel 222.7 točke s skokoma na 67 in 68 m. Eisgruber je imel pa 219 točk in skoka na 63 in 69 m, medtem ko je Sörensen zaostal z 217.4 točke z dvema skokoma na 65 odn. 66 m. Te številke bi kazale, da je Bradl spet kakor nekdaj.

Vremenska poročila

Uradno poročilo Turistkoprometnih zvez v Ljubljani in Mariboru, JZSS in SPD z dne 4. I. 1939

Bled 501 m: —1, oblačno, 52 cm snega,
Bohinj »Zlatorog« 530 m: 0, oblačno, 90 cm snega, južen, mirno,
Bohinj Sv. Janez 530 m: 0, oblačno, 90 cm snega, južen, mirno. Pot do Zlatoroga neuporabna,
Bistrica Boh. jez. 510 m: —2, oblačno 80 cm snega, osrenjen,
Jesenice 584 m: —2, oblačno, 65 cm snega, osrenjen,
Jezersko 890 m: —4, oblačno, 20 cm pršiča, 50 cm podlage,
Sodražica: 1, oblačno, 46 cm snega, južen,
Trojane: —2, oblačno, 10 cm snega,
Senjorjev dom 1522 m: —5, oblačno, 100 cm snega,
Ribnica na Pohorju 715 m: 2, oblačno, 40 cm snega, južen,
Mrzlica 1344 m: —3, oblačno, 50 cm snega, južen,
Peca 1654 m: —3, 100 cm snega, južen,

V vsej Sloveniji je snežilo ter je v nižinskih legah deloma južen sneg deloma osrenjen, v višinskih pršič. Barometer se dviga, postaja hladneje, izgledi na bolje.

Rimski vrelec 530 m: —2, oblačno, 45 cm snega, osrenjen
Šmarje pri Ljubljani: 0, deloma oblačno, 50 cm snega, osrenjen.

SK Ljubljana. Ligaško moštvo naj bo jutri na praznik 6. t. m. točno ob 10.30 v restavraciji Rebec, Tyrševa c. Postava na običajnem mestu!

Smučarski klub Ljubljana. Sestanek tekmovalcev danes v četrtek ob 19. v damski sobi kavarne Emone.

SK Reka (smučarska sekcija). Sestanek vseh članov in tekmovalcev sekcije bo drevi ob 20. v gostilni Bučar, Tržaška cesta. Za vse člane in tekmovalce strogo obvezno.

Table-tenisti bodo imeli svojo važno domačo prireditev v dnevih 7. in 8. t. m. v Subotici, kjer bodo igrali za prvenstvo dunavske banovine. Po končanem prvenstvu v Subotici bodo najboljši skupno odšli v Sombor, kjer bodo nato dalje trenirali pod saveznim vodstvom zaradi temeljite priprave na udeležbo na svetovnem prvenstvu. Te tekme bodo letos od 5. do 11. marca v Kairu.

Iz Kranja

r— **V Sokolskem domu v Stražišču** bodo gostovali na praznik 6. t. m. ob 19. igralci Sokola Ježica z Langerjevo tridejanko »Konjeniška patrola«. V vseskoz napeti igri se prikazuje ogorčena bitka češkoslovaških legijonarjev z ruskimi boljševiki za prosto pot v svobodno domovino. Snov igre je torej prav sodobna, pa tudi igralci so tej težki in krasni igri povsem kos. Zato se podvizajte k ogledu te odlične legionarske igre.

*

SLOVENSKE KONJICE. Občni zbor Dravinjske podružnice SPD v Slovenskih Konjicah bo v soboto 14. t. m. ob 20. v dvorani Narodnega doma v Slovenskih Konjicah. Dolžnost vseh članov je, da se občnega zbora udeleže.

SOKOL

Sokolsko društvo v Dolenjskih Toplicah si je v svojem novem Sokolskem domu uredilo tudi lep sokolski oder, kateremu je ravno v zadnjem času naslikal g. profesor Mežan iz Novega mesta prav lepe kulise. Na novem odru so naši vrli igralci za novo leto uprizorili ob nabito polni veliki dvorani narodno igro »Divji lovec«. Z vso pohvalo moramo omeniti, da so se vsi igralci največ potrudili, da je igra res lepo uspela nad vse pričakovanje in v splošno zadovoljnost. Uspeh igre naj ojunači mlade igralce, da se spet prav kmalu pokažejo na odru z dobro naštudirano igro.

Sokolsko društvo ima tudi zelo dobre pevce, zato bi bilo prav toplo priporočati, da uvede tudi pevski odsek, ki bi društveno delovanje prav posebno poživil. Treba je le malo sokolske volje. Dasi je sokolsko društvo v prvi vrsti telovadno društvo in more postati pravi Sokol le tisti, ki ga vodi pot skozi telovadnico, vendar je sokolska prosveta važen del sokolskega delovanja, kjer se morejo udejstvovati tudi netelovadci.

Sokol v Medvodah. Ob koncu leta smo priredili v našem domu silvestrovanje z zelo pestrim sporedom, ki je bil nad vse zadovoljiv in so vsi udeleženci prišli na svoj račun. Smeha je bilo dovolj. Spored je sestavil br. Stane Trampuš. Uspeh je bil gmotno in moralno zelo zadovoljiv. Ljudstvo nam je zagotavljalo, da nas bo rado tudi v bodoče obiskovalo. Delo v društvu zelo dobro napreduje: telovadba gre v pravem tempu naprej, prosvetno delo se precej oživlja, smučarski odsek se pripravlja na velike tekme, ki jih bo priredil v Žlebeh pod Sv. Katarino in najbolj marljiv med vsemi odseki je dramski. Igro za igro nam podaja na oder in izbira samo dobra dela. Za 15. t. m. pripravlja v režiji br. Staneta Trampuša veseloigro »Vdova Roštlinka«, na sporedu bo nekaj nedelj. Pozneje imamo »Petrčkove poslednje sanje« in pa »Veselo božjo pot«. Za predpustno soboto bomo priredili veliko maškarado. Program bo lep in zabava prijetna.

Naše gledališče

DRAMA

Četrtek, 5.: Hollywood. Red B.
Petek, 6. ob 15.: Kralj z neba. Izven. Znižane cene. Ob 20. Žene na Niskavuoriju. Izven. Znižane cene.
Sobota, 7.: Pokojnik. Izven. Znižane cene.
Nedelja, 8. ob 15.: Pikica in Tonček. Izven. Znižane cene. Mladinska predstava. Ob 20. Trideset sekund ljubezni. Izven. Znižane cene.
Ponedeljek, 8.: Zaprto.

Prva repriza [illegible] komedije »Hollywood«. Delo je imelo na premieri izreden svojevrsten uspeh. V glavni vlogah Mira Danilova, Jan, Kralj in Debevec, režiser Bratko Kreft.

OPERA

Četrtek, 5.: Roxy. Red Četrtek.
Petek, 6. ob 15.: Prodana nevesta. Izven. Znižane cene. Ob 20. Pod to goro zeleno. Znižane cene.
Sobota, 7.: Rigoletto. Gostovanje gdč. Alde Nollijeve. Izven.
Nedelja, 8. ob 15.: Pod to goro zeleno. Izven. Znižane cene. Ob 20. Roxy. Izven. Znižane cene.
Ponedeljek, 9.: Zaprto.

»Pod to goro zeleno« je češka operета, ki je bila v minulih sezonah največkrat izvajana. Peli jo bodo na Treh kraljev dan v znani zasedbi, z go. Poličevo na čelu, le Alenko Skalicko bo pela prvič na našem odru ga. Ribičeva.

Gdč. Alda Nollijeva, bivša članica naše opere bo gostovala v operi v soboto v vlogi Gilde v Verdijevi operi »Rigoletto«. Lani je imela v tej vlogi izredno velik uspeh. Naslovno vlogo bo pel režiser Primožič.

P. n. abonente prosimo, da vplačajo na gledališki blagajni 5. obrok za svoj abonma, ki zapade do 14. t. m.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Četrtek, 5. ob 20.: Vse za šalo. C.

RADIO

Četrtek 5. januarja.

Ljubljana: 12: Polke in koračnice (plošče). — 12.45: Poročila. — 13: Napovedi. 13.20: Radijski orkester. — 14: Napovedi. — 18: Plošče. — 18.40: Slovenščina za Slovence (dr. R. Kolarič). — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Nac. ura. — 19.50: Beseda k prazniku (g. F. S. Finžgar). — 20: Pevski koncert g. Julija Betetta, pri klavirju prof. M. Lipovšek. — 20.40: Iz operne sveta (Radijski orkester). — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Dueti za klavir in harmonij.

Petek 6. januarja

Ljubljana 9: Napovedi, poročila. — 9.15: Prazniční zvoki (plošče). — 9.45: Verski govor (g. F. Terčelj). — 10: Cerkvena glasba iz stolnice. — 11.15: Koncert godalnega okteta (plošče). — 11.30: Radijski orkester — 13: Napovedi, poročila. — 13.20: Plošče po željah. — 14: Otroška ura (g. V. Bitenc). — 17: Kmetijska ura. — 17.30: Domači zvoki (plošče). — 18: Sv. trije kralji (Vombergarjeva zvočna igra). — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Nac. ura. — 19.50: Koncert pevskega zbora »Ljubljanski Zvon«. — 20.30: Vesel koncert Radijskega orkestra. — 22: Napovedi, poročila. — 22.30: Angleške plošče.

Beograd 16.45: Narodni napevi in cerkvena glasba. — 20: Zvočna igra. — 20.45: Zborovsko petje. — 22.15: Ples. — **Zagreb** 20: Božične pesmi. — 20.30: Madrigalisti. — 22.20: Ples. — **Praga** 19.20: Zabaven program. — 21.10: Skladbe za violino in orkester. — 22.20: Plošče in plesi. — **Varšava** 21.15: Lahka in plesna muzika. — **Sofija** 18.45: Božične pesmi. — 19.20: Božična glasba. — 20: Suita za zbor in orkester. — 20.55: Božične pesmi. — 21.15: Humor in lahka glasba. — **Dunaj** 12: Orkester. — 16: Pester glasbeni spored. — 20.10: Iz italijanskih oper. — 22.30: Muzika za dve violini. — 23: Lahka godba in ples. — **Berlin** 19: Operetna muzika. — 20.10: Mali orkester in solisti. — 21: Pavlijhovščina. — 22.30: Lahka godba in ples. — **München** 19.10: Mešan spored. 20.10: Čar romantike. — 21.10: Orkestralni koncert. — 22.35: Lahka glasba. — **Pariz** 19.30: Lahka glasba. — 21: Pesmi. — 21.30: Orkester in solisti. — 23.45: Plošče.

F. G. 26

Strel v grajski knjižnici

Roman

»Odkod veš? Še nosu nisi pomolila iz sobe.«

Juanita se je stisnila med blazine kakor zaspana mačica. »Vsekako se ti bosta vožnja in hladni zrak prilegla!«

»Pošast!« je dejal.

Ko je John drugič prišel na policijski urad, je kazala ura pol dveh. Polkovnik Winter je sedel v službeni sobi za veliko pisalno mizo, in zdravnika, dr. Shearer iz Mardleigha in dr. French, sta se pri oknu živahno razgovarjala.

»Nepričakovan preobrat je nastopil, Meredith«, je začel višji komisar ter pogledal izza nanosnika. »Oglejte si tole!«

Na mizi je stalo pet nabojev kakor petorica kositrnih vojakov. Poleg teh je bil navaden bel krožnik, ki je na njem ležal nekam stlačen košček svinca; zraven krožnika je stal izstreljen naboj.

»Primerjajte, Meredith!«

Višji nadzornik je pokazal na krožnik. »To je svinčenka iz trupla sira Geralda?«

»Da«, je odvrnil polkovnik in razburjeno pomežiknil z drobnimi očmi.

»Oho!« je vzkliknil Meredith.

»Torej tudi vi vidite?«

»Docela razločno. Svinčenka na krožniku, ki pravite, da je ubila Fairfaxa, je povsem drugačnega kalibra kakor ostale.«

»Točno«, je rekel polkovnik Winter in si pomel roke. »Ali morete to pojasniti?«

Mož iz Scotland Yarda je zmajal z glavo. »Na žalost ne«, je počasi odgovoril.

»Poslušajte, Meredith!« je rekel Winter. »Dr. Shearer je namesto dr. Frenha, ki je bil zadržan, izvršil obdukcijo. Potrdil bo, da je tole« — pri teh besedah je pokazal na krožnik s svincem — »tista svinčenka, ki se je našla v truplu sira Geralda Fairfaxa in ki je s tem, da je prodrla skozi srce do hrbtenice, povzročila smrt. Ali je tako, doktor?«

»Natanko.«

»Prav. Teh pet nabojev je iz repetirne pištole lorda Colchestra, in tale izstreljena stročnica takisto.«

»Torej je bil iz njegove pištole vendarle oddan strel?« je vprašal višji nadzornik.

»Da, kakopak. Ta Colchestrova trditev je resnična. In dalje! Teh pet nabojev s prazno stročnico vred ima kaliber .45. Ta svinčenka pa, ki je ubila sira Geralda Fairfaxa, je znatno manjšega kalibra. Več let sem bil v štabu wolwichskega arzenala in poznam te reči. Skratka, lord Colchester ni ustrelil sira Geralda Fairfaxa.«

Trenutek ali kaj so vsi molčali. Nato je vprašal Meredith: »Ali veste, kot strokovnjak, kakšnega kalibra je ta svinčenka?«

»Z gotovostjo ne morem reči«, je previdno odvrnil polkovnik Winter, »mislim pa, da utegne biti .35.«

»Bog nebeški!« je rekel Meredith. »Potrudimo se, da dobimo čim prej mnenje strelskega strokovnjaka. Ste lordu Colchestru že kaj povedali?«

Višji komisar je zmajal z glavo. »Ne, zdelo se mi je bolje, da mu za zdaj ničesar ne povemo.«

»Povsem pravilno. Kaj bi zbujali siromaku upanje, dokler sami ne vemo kako in kaj. Sicer pa, polkovnik, ali bi bilo moči iz cevi kalibra .45 izstreliti svinčenko kalibra .35?«

»Izključeno! Razlika med kalibroma je prevelika. Meni se zdi nemogoče, za vsak slučaj pa vprašajte še strelskega strokovnjaka.

Višji nadzornik je stopil k dr. Shearerju. »Ali z vso gotovostjo veste, da je to svinčenka, ki je ubila Fairfaxa.«

»Druge svinčenke vsekako ni bilo v truplu«, se je nasmehnil zdravnik.

»Tedaj ima zadeva povsem drugačno lice«, je zamišljeno rekel Meredith. »Se še spominjate, polkovnik, s kakšnim poudarkom je Colchester govoril o odmevu?«

Winter je prikimal in napeto pogledal Meredith.

»Se spominjate, kaj je rekel: da mož ni bil mrtev, ampak je še nekaj sekund po strelu stal pred njim in strmel — strmel?« Obrnil se je k zdravnikoma. »Ali se zdi gospodoma spričo takšne rane kaj takega mogoče?«

Oba zdravnika sta odkimala. »Po mojem mnenju je izključeno«, je izjavil dr. Shearer.

»Docela se pridružujem«, je prikimal dr. French. »Ako ga ni nihče prestregel in podprl, se je moral zvrniti tisti mah, ko ga je svinčenka zadela.«

»To sem si mislil«, je rekel Meredith, grizoč se v spodnjo ustnico. »Če je torej lord Colchester govoril resnico — in vzroka, da mu ne bi verjeli, za zdaj ni, ko je sam neutegoma obvestil policijo — tedaj sta ti dve podrobnosti, odmev in pa to, da je Fairfax po strelu še stal, neizmerno važni.«

»Zakaj?« je radovedno vprašal višji komisar.

»Zato, ker odmev ni bil odmev.«

»Ne razumem vas, sir«, se je ves osupel oglasil nadzornik Hunnisett.

»Tisto, kar je imel lord Colchester za odmev svojega strela — ki Fairfaxa, kakor zdaj vemo, ni zadel — je bil v resnici drugi strel: tisti, ki je Fairfaxa ubil.«

»Iz tega samokresa je bil oddan samo en strel«, se je uprl polkovnik Winter. »Sicer smo pa ugotovili pri smrtonosni svinčenki premajhen kaliber, da bi bila mogla priti iz webleyke.«

»Saj ne trdim, da bi jo bil izstrelil lord Colchester«, je John mirno odvrnil. »Rekel sem le, da je slišal strel in ga je imel za odmev.«

»Za Boga, tudi če imate prav, je drugi strel vendarle za uho podoben strelu, ne pa odmevu strela.«

»To ni neogibno, ako je bilo na cev nataknjeno glušilo.«

»Torej mislite«, je počasi rekel Winter, »da je prisostvovala razgovoru tretja oseba?«

Preproge razne vrste kupite najceneje pri **SEVER — Marijin trg 2**

MALI OGLASI

Službe išče

Vsaka beseda 50 par davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din Najmanjši znesek 12 din

Perfektna sobarica
za gospodo (Herrschaftsstubenmädchen) z znanjem nemškega jezika, dobi stalno službo. Ponudbe s prepisi spričeval na ogl. odd. Jutra pod »Bled«. 27855-1

Kuharice, sobarice
dekleta, otroške negovalke, prodajalke, — vsakovrstno osobje najhitreje namešča dolgoletno beograjskim družinam, hotelom trgovinam Biro »Centrala«, Kolarčeva 10-I., telefon 26-228 Beograd. 32692-1

Službo dobi

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din Najmanjši znesek 17 din.

Drogistinja
absolventka trgovske šole s 4-letno prakso, želi mesta v večji drogeriji ali parfumeriji. Ponudbe na oglasni odd. Jutra pod »Sposobna drogistinja«. 210-2

Vajenci(ke)
Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din Najmanjši znesek 17 din.

Brivskega vajenca
za takoj išče salon Klopčavar, Resljeva cesta. Prednost imajo oni, kateri so se že učili. 209-44

Dragocenosti

Vsakovrstno zlato kupuje po najvišji ceni
ČERNE — juvelir
Ljubljana, Wolfova ul.

INSERIRAJTE V »JUTRU«!

Potniki

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din Najmanjši znesek 17 din.

Veliko podjetje
išče poštenega in agilnega zastopnika, mesečni zaslužek din 3.000 do 4.500, lahka kolekcija, katera se dobi brez kavcije. Javiti se osebno na Informacijski zavod, Ljubljana, Lucijan Florinini, Gosposvetska cesta 13-I. 185-5

Glasbila

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din Najmanjši znesek 17 din.

Klavirsko harmoniko
novo, z 80 basi, registrom, poceni prodam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 182-26

Oblačila

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din Najmanjši znesek 17 din.

Črno moško suknjo
novo, prodam. Gledališka 14-V. vrata 18. 193-13

Prodam

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din Najmanjši znesek 17 din.

Približno 150 m³ jelhovine
prodaja ponudbenim potom Prostovoljna gasilska četa v Stari cerkvi pri Kočevju. Ponudbe naj se stavi poprečno po komadih ali za komade od 25 cm dalje. Rok za vložitev ponudb izteče 15. januarja. Jelhovina je na vpogled na vaškem prostoru v Stari cerkvi. 188-6

Polenovka namočena
Fr. Kham, Kongresni 8.

Zakaj kupujemo polenovko
pri Kovačič, Miklošičeva cesta, ker je najboljša in zato najcenejša. 32797-6

Zmleti deteljni odpadki
vsebujejo 37% beljakovin in tolšče ter so lanenim tropinam enakovredno močno krmilo. 100 kg din 90.- Sever & Komp., Ljubljana Gosposvetska cesta 5. 32807-6

Kupim

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din Najmanjši znesek 17 din.

Kupimo rabljeno lokomobilo
po možnosti za kurjenje z lesnimi odpadki učinka 50 do 100 KS. Ponudbe na Interreklam d. d., Zagreb, Masarykova ul. 28, pod broj »K-4621«. 207-7

Oprane cunje
mehke tarke v velikih kosmadih kupujem. Čemažar Josip, Ljubljana, Igriška 6. 3887

Pohištvo

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din Najmanjši znesek 17 din.

Pohištvo
novo in že rabljeno, ki ga želite prodati ali samo dati v shrambo sprejmemo v posebni oddelek v komisijsko prodajo po zelo ugodnih pogojih. Kupcev je v tem oddelku vedno dovolj za dobro ohranjeno pohištvo. Vso reklamo preskrbimo sami. Sporočite nam na dopisnici ali ustno. Prevoz pohištva v naš komisijski oddelek preskrbimo sami Ivan Mathian, Ljubljana, Tyrševa cesta 12. 7912

Posest

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din Najmanjši znesek 17 din.

Enonadstropna hiša
zidana, z dobro vpeljano trgovino in zidanim skladiščnim prostorom v večjem kraju na Dolenjskem, tik ob železnici, naprodaj. Ponudbe na ogl. oddelek Jutra pod »Res ugodna prilika«. 187-20

Večje število parcel
kompleksov, posestev gozdov, trgovskih in pa stanovanjskih hiš ter vil ima naprodaj gradbeno strokovno izobražen posredovalec
Kunaver Ludvik
Cesta 29 oktobra 6. Telefon 37-33. Pooblaščen graditelj in sodni cenitelj za nasvete brezplačno na razpolago. 25-30

Stanovanje išče

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din Najmanjši znesek 17 din.

Dvosob. stanovanje
suho, s krasnim razgledom, v Mencingerjevi ul. 41, četrt ure od centra, oddam solidni stranki s februarjem. Ogled ves dan. 199-21

Stanovanja išče

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din Najmanjši znesek 17 din.

Udobno stanovanje
dvo- ali trisobno, išče tričlanska družina za 1. februar v bližini kolodvora ali Tabora. Ponudbe pod šifro »Učiteljica« na ogl. odd. Jutra. 184-21a

Sobo odda

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din Najmanjši znesek 17 din.

Sobico
oddam mladi postrežnici, ki bi opravljala delo do 1. popoldan. Plača po dogovoru. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 208-23

Oddam sobo
za sostanovalca, event tudi hrana. Gregorčičeva ulica št. 7, vrata 13. 196-23

Mirno gospodično
spreimem kot sostanovalko z vso oskrbo v centru mesta. Istotam sprejmem abonent na dobro domačo hrano. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 202-23

Profesorska rodbina
spreime dijaka na stanovanje in hrano. Cankarjevo nabrežje 3, II desno. 201-23

Dve veliki sobi
prazni, pripravni za kako pisarno v sredini mesta oddam takoj. Poizve se pred Škofijo 14. 214-23

Sobe išče

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din Najmanjši znesek 17 din.

Opremljeno sobo
strogo separirano v centru, s souporabo kopalnice — išče boljši stalen gospod. Ponudbe pod »Takoj se vselim« na ogl. odd. Jutra. 216-23a

Vignite v oglasnem oddelku dospele ponudbe.

Dijaške sobe

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din Najmanjši znesek 12 din

Dijakinjo
sprejmem v vso oskrbo. Velika solnčna soba, klavir. Ob tromostovju. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 205-22

Izgubljeno

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din Najmanjši znesek 17 din.

Pozor!
Znani gospod, ki je v silvestrovi noči v kavarni »Zvezda« pri blagajni vzel tuj cilinder, se naproša, da istega istotam takoj vrne, ker bo sicer zadeva javljena policiji. 192-28

Razno

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din Najmanjši znesek 17 din

Od Vas je odvisno, da imate obleko vedno kot novo
zato jo pustite redno kemično čistiti ali barvati v tovarni
JOS. REICH
Ljubljana
Poljanski nasip 4-6
Pralnica — Svetlobkalnica

INSERIRAJ V „JUTRU“!

Sveže najfinejše norveško ribje olje
se priporoča bledim in slabotnim osebam
iz lekarne
dr. G. PICCOLIJA
v Ljubljani

Prvovrstni trboveljski PREMOG
brez prahu, koks, suha drva nudi
I. Pogačnik
BOHORIČEVA 5.
Telef. 20-59

Ob vsaki priliki — se spomnite
da so „Jutrovi“ „Mali oglasi“ v Sloveniji najuspešnejša, najcenejša in najhitrejša posredovalnica za službe vseh vrst, za prodajo in nakup vseh stvari, za nepremičnine, lokale, podjetja, kapital, šolnine in za vse druge

PREPRIČAJTE SE IN SODITE!

GIF BATERIJA

JE IZREDNO DOLGO UPORABLJIVA

IMA NEOMEJENO TRAJNOST SHRANJEVANJA

IMA ODLIČNO MOŽNOST REGENERACIJE

SENZACIJA KOZMETIKE

„Morana“ daje večno mladost in lepoto

Za ženo od 40 let naprej hormon aktiv din 60.— vrača ženi aktivnost in mladost, za žene od 30—40 let hormon mišje žleze, din 50.—, za žene od 18—30 let vitamin krem visoke gorja din 40.— lesni hormon krem za nagubano in suho kožo din 50.— Vitamin krem za suho in občutljivo kožo, podloga pudra din 30.— Lišaj krem odstranjuje vsakovrstne lišaje din 50.— Specijalni krem odpravlja izpuščaje, mozolje, rdeče in modre madeže din 50.—.

Krem proti soncu odstranjuje vsakovrstne pege in madeže din 50.—

Rdečilo v vseh nijansah za usta in lica din 20.—.

Puder v vseh nijansah, škatlica din 25.—.

Pošiljamo po povzetju.

»MORANA« — SPLIT

Strokovne nasvete za odstranjevanje vseh nevšečnosti dajemo brezplačno

Lepe grudi...

40 letne izkušnje znamenitih specialitet Schröder-Schenke Vam jamčijo za odlične in zanesljive uspehe.

Razvijanje grudi — Okrepljenje grudi — Intimna higijena žene — Zaščitna sredstva — Stezniki in pasovi

ZAHTEVAJTE BREZPLAČNO NAVODILA IN NAŠE VELIKE ILUSTRIRANE KATALOGE!

Parfumerija in kozmetika »OMNIA« oddelek I/3
Zagreb, Gundulićeva ulica 8, polukat

TELEFON 97-67

Za smeh in kratek čas

Upnik

Slikar Čopič se je znal tako dobro skrivati pred svojimi upniki, da ga ni nihče dobil. Nekega dne pa je imel smolo. Na cesti ga je ustavil gospod Skopec in ga kar naravnost vprašal:

»Kdaj mi pa mislite vrniti tistih 200 dinarjev, ki sem vam jih bil posodil pred petimi meseci? Upam, da ta srečni trenutek še doživim.«

»Prav gotovo, gospod Skopec,« odvrne prijazno Čopič. »Saj ste še v najboljših letih!«

Otroške

Učitelj razlaga modrostne zobe. Potem vpraša Tončka, da bi videl, koliko so se ga njegove besede prijele:

»No, katere zobe dobi človek najnazadnje?«

»Zlate, gospod učitelj!«

•

Smoletovi se odpravijo z doma.

»Mamica,« reče Tonček, »ne pozabi škrnicija z bonboni, če bi začel med potjo jokati!«

•

V tramvaju sedi gospod z zelo rdečim nosom. Mimica dregne mamo in šepne:

»Mamica, kakor vidim, bomo dobili letos zelo hudo zimo.«

Violine kitare
in druga glasbila, od šolskih do prvovrstnih instrumentov strune in vse potrebščine dobite v veliki izbiri najcenejše pri
WARBINEK, LJUBLJANA
Miklošičeva cesta 4 pri Frančiškanski cerkvi
Prodaja in izposojanje klavirjev

G. Th. Rotman:

Kapitan Kozlostrelec gre leve lovit

43

Po kratkem, a nenavadno hitrem zračnem potovanju je kapitan telebnil na tla. Omamljen je pogledal okrog sebe. Sedel je v zamorski vasi, sredi ilovnatih koč, ki so nalikovale starinskim čebeljim panjem. Na vrhu vsake koče je bila luknja za dim, in v dveh izmed teh lukenj sta stala kapitanova nečaka na glavi in brcala z nogami v zrak.

RAZPIS.

Mestno poglavarstvo mariborsko razpisuje 2 službeni mesti in sicer:

Mesto mestnega cestnega mojstra in Mesto tehničnega uradnika II. kategorije

oziroma vsako mesto, ki bi se vsled tega razpisa izpraznilo.

Za mesto mestnega cestnega mojstra pridejo v poštev prosilci s strokovno izobrazbo, ki odgovarja nižji srednji šoli in vsaj 5-letno prakso pri zgradbi cest z utrjeno površino.

Za mesto tehničnega uradnika II kategorije pridejo v poštev gradbeni tehniki s končano tehnično srednjo šolo in najmanj 5-letno prakso, ki znajo lepo risati.

Prošnje je vlagati pri mestnem poglavarstvu mariborskem do dne 1. februarja 1939. Prošnjam je priložiti izpričevalo o rojstnem dnevu, o zakoniti zakonski zvezi, o letih otrok, šolska izpričevala, domovnico, potrdilo o dotedanjem poklicu in vedenju, zdravniško izpričevalo o zdravju in potrdilo pristojnega oblastva o ureditvi vojaške obveznosti.

Dne 14. januarja 1939 ob 8. uri bo pri okrajnem sodišču v Tržiču, soba št. 2

DRAŽBA HOTELA

nahajajočega se v Tržiču, Glavni trg, št. 23, s pripadajočim gostilniškim inventarjem. Hotel, ki je v kraju največji ter se nahaja na najbolj prometni točki, je bil sodno ocenjen na Din 1,063.540.—, najmanjši ponudek pa znaša Din 531.770.—. Pred dražbo je položiti varščino v znesku Din 106.354.—.

Mednarodna špedicija
prevzema
OCARINJENJE
vseh uvoznih in izvoznih pošiljk in to hitro, skrbno in po najnižji tarifi. Revizija pravilnosti zaračunanja carine in vse informacije brezplačno Vilharjeva c. 33 (nasproti nove carinarnice).
Telefon: 24-59

TURK LJUBLJANA
PREVAŽANJE
vsakovrstnega blaga, kuriva, strojev, selitve v Ljubljani in izven Ljubljane z vozovi in avtomobili in to hitro ter po nizki ceni.
Masarykova cesta 9 (nasproti tovornega kolodvora).
Telefon: 21-57

Prosto javno skladišče
prevzema
VSKLADIŠČENJE
raznega blaga kakor tudi pohištva v lastnem, mestne trošarine in uvoznine prostem javnem skladišču
Oskrba inkaso-povzetij.
Kotnikova ul. 12 (nasproti mestne elektrarne).
Telefon: 30-73.

ZAHVALA

Vsem, ki so nam ob priliki smrti našega ljubljenega, nepozabnega soproga, očeta, starega očeta, gospoda

Avgusta Löschnigga

lesnega industrijalca in veleposestnika

v tako obilni meri doprinesli dokaze resničnega sočustvovanja, se najprisrčneje zahvaljujemo.

Zahvaljujemo se za obilne darovane vence, ki nam dokazujejo kako veliko zaupanje je užival blagi pokojnik, in končno vsem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti, preč. duhovščini, gasilcem, lovskemu društvu, pevcem itd. ter vsem prijateljem in znancem, ki so prihiteli od blizu in daleč.

SV. LOVRENC NA POH., 3. januarja 1939.

Rodbina Löschnigg

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani.